

S T A M P A

Per li Signori Mercanti
di Crema.

IO. BAP. PORTAE
NEAPOLITANI
DE DISTILLATIONE
LIB. IX.

Quibus certa methodo, multipliciq; artificio, peni-
tioribus naturæ arcanis detectis, cuiuslibet mixti
in propria elementa resolutio,
perfectè docetur.

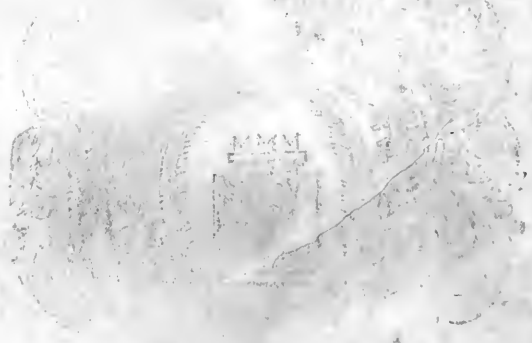
ROMAE, M. D. C. VIII

Ex Typographia Reu. Camerae Apostolicae.

SVPERIORVM PERMISSV.

STATE OF
NEW YORK
IN SENATE
JANUARY 18, 1907

REPORT OF THE
COMMISSIONERS OF THE
LAND OFFICE

ALBANY:
J. B. LIPPINCOTT & CO.,
PRINTERS, 1907.

MVM

MVM

IN CLARISS. AC DOCTISS. VIRVM
IO. BAPT. PORTAM NEAPOLITANVM

Varia Epigrammata.

אח-צבאותם	בו יתהלל	פועלי אל	אך זה כולל
אל תועלתם	יטה אזנו	כל-איש לבו	יתעבדלו
את תפארתם	על-כל-טבע	הפילוסוף	פורטא יאמר
במצולתם	כסף זהב	יחקר תחתית	עולה על עב
הן סבותם	יבש אורח	שרה יצמח	יספור שיח
ותהלתם	גופם צורם	יבין סודם	יגיד כחם
גם מהותם	את איכותם	אל כל-מטעם	ישכיל מקרם
ירלוף אותם	לשקות זוגם	מתוק או מר	עשב יקר
ער תכליתם	את צבאותם	כל-סוד לשרוף	יום טוב לקטוף
גם מפצלתם	בשם ומר	עת יבשם	כל-טוב מינם
עם סודותם	בלעז תחיה	אל גן שפר	רם ברכיבו
על ארצותם	כפוכבים	רם הוא נהדר	ולתענו
שקסילותם	חכמת קוגה	תלמיד מיתה	כז הוא נפאר
בקתלתם	ירום אותך	כל-ארם לך	חסדך יורה
עם ברכתם			יתן שכח

Ex Hebræo.

PArue liber, quod finxit opus fabricator Olympi
Obtegis angusto, concelebrasq; sinu.
Illecebris animos, aures dulcedine mulcēs,
Quæ non PORTA tuum pectora cogit opus?
Tu sublime feris diuino vertice cælum;
Et tibi (pro Superi) sydera, terra patet.
Percupis ignotas rerum tentare latebras,
Eruis è cæco fulua metalla solo.
Herbarum varias causas, viresq; recensēs,
Et memoras formas, munera picta Deum.
Pandis odoratos iucundo rore saporēs
Quosq; parit succos, igne tepente focus.
Tempore quo debent rorantia gramina carpi,
Et quo siccari sole micante, docēs.
Qualis Orontæo manantia Balsama trünco
Hortus alit Myrrhæ sæpe rigatus aquis.
Qualia vel gelido nigrantia nubila cælo
Lapsa rigant virides arboris imbre comas.
Talis culte liber toto es celeberrimus orbe,
Et nites ut rutilo fulgida stella polo.
Quisquis adest, quem docta suum Tritonis alumnus
Finxerit, & plenus numine quisquis adest,
Persoluat grates, & debita premia laudum
Reddat, reddat bonos, gloria, fama, decus.

Ο δ' μὲν αἰθερῶσιν ἑσκαπὸς ἰδμονι τίχη
Γράψε τύπῳ, γλυκασὸς ἀμμοσαν ἀμβροσίης.
Ἀλλὰ πῆ ἔτιώδε βροτοῖς διεπέφραδε μήτης.
Ὅσα νόον κῆσῆς φρενὸς ἔργα πέλει.

E Græco.

Arte coloratos flores imitatur Apelles,
Sed viridi nullus cespite manat odor.
Pingit odoratos BAPTISTA. quod effugit artem,
Ingenium PORTAE nobile fingit opus.

Blandus honos, Virtusq; simul delubra tenebant,
Sed binis templis vnica PORTA fuit.
Tu quoq; virtutem coniunctam nactus honori,
Amborum digne PORTA vocandus eris.

لا تَسْفِهْهُ لِمَجْرِي الْبُرْ:
 فَمَقْلَهُمْ مَلَامٌ لَنَا ..
 حَبِيبًا هُكَّيْبُ دِهْنًا:
 تَنَارًا نَبِيًّا وَمَنْسًا ..
 إِلَّا وَكَلِمَ حَبِيبًا:
 هُوَ فَا: هُوَ اجِبُ هُنَّا يَا ..
 مَلَا: هُوَ لَدُنَّا هُوَ دَلَّا:
 مَلَا: هُوَ هَمَّ هُوَ اخْبَرَا يَا ..

Ex Chaldaeo .

T V , quem Palladia sapientia reddidit arte
 Insignem , Natura suum formavit alumnum ,
 Et res edocuit caeca caligine mersas .
 Caeminibus , BAPTISTA , meis indictus abibis ?
 Sed gaudia mellita non est mihi copia linguae .
 En pteo , Patrijsq; notis , cultisq; libellis
 PORTA tuis , meritarum impono pondera laudum .

الی کہ بود در آسمان قطب زمان
 علامہ و علم و فاخری ادمیان
 افلاطون حکمت بقراط جہان
 در بحر معانی در یکتا و نہان

E Persico.

H Aud aliter fulget rutilo virtutis olympo,
 Quàm Polus. Hunc celebrat fama, Mimerus, decus.
 Æqualis Cooq; seni, doctoj; Platoni,
 Immensi est Sophia lucida concha maris.

Свѣ славе од свнта, н свака ташћна,
 Ка ђур по сва лнта, бн када чувена,
 Нн такаа ннѣ бнт, каа ђесѣ господнна,
 Кн се порта зокѣ, племеннта рода,
 Своѣѣ слакѣ ѣокѣм, ннкѣр не посадн,
 Срамотом велнкѣм, да не чѣѣ ѣадн,
 Поклеѣѣ толнка, да ннѣдан ѣазнк,
 На пѣлно сповндат, неѣѣ моѣн внк,
 Затѣ господннѣ, окомѣ бѣд днка,
 Н слава велнка, каа жнѣѣ довннка,
 Коѣѣ неѣѣ моѣн, ннѣдѣрмѣ попастн.
 а кнѣѣ хтнт тлчнт, нѣѣѣ ѣѣ звнштн,

Ex Illyrico .

Quicquid Fama loquax Orbis celebravit in oris .
 Quicquid honos peperit quidquid prænuncia laudū
 Gloria iam cecinit, cunctis placidissima seclis .
 Virtuti cedat PORTAE, concedat honori .
 Nemo suas laudes componere laudibus ausit
 BAPTISTAE, Nemesis sumet pro crimine penas ;
 Quis decus, & tanta dicet præconia fama ?
 Ergo dum Cælum radiantia sydera pascet,
 Dulce per ora virum volitet memorabile nomen .
 Quod nullum poterit fallax evertere tempus,
 Et pressum, sublime volans, equabit Olympo .

Արքա գերբն է գովասան
 Այս է գերեալ իմաստնա բան
 Նարտարանոց անա ընթանան
 Խաղանտեաց դորն է միան
 Եւ գերողին է գովասան
 Եւայ իշխանաց յոյժ է պարծան
 Աննց իմաստութեան
 Եր եութեան մեր գերեցան
 Տոյժ իմաստունք ոյք ինացան
 Արծարէե աւակու ջուր է հան
 Եւ Թէ գարար խուտէ միան
 Այլ ամ ծաղիւոց որ կան
 Այլ մարդու հրանաողութեան
 Փոռք և պատիւ իմաստութեան
 Եր բնութեան բանն բանան

110
ILL. D. D.
FEDERICO CAESIO
MONTIS COELII
MARCHIONI II. ETC.

IO. BAPTISTA PORTA
Neapolitanus felicitatem.

VO me munere (maior
virtute noua, & maiore spe
Adolescens Illustrissime) à
tot tantisq; beneficijs, & amo
re redimam, quibus me quo
tidie nectis, & distringis, ne
in gratitudinis notam, mihi
maximè inuram? Non enim tanti sunt (nosco
meas imbecilles vires) vt possint tuis meritis
æquari: sed quantuluscumq; sim quantulæcūq;
vires fuerint omni cura, & studio enitar, vt si à
proposito signo aberrem saltem in te mei amo
ris, & obseruantia memoria semper extet. Sed
tuæ fortunæ, & naturæ magnitudines narratu
rus, ita me earum exuberans cumulus deterret,
vt vnde exordiar, non sat sciam: Videor enim

** ij eum

eum imitari, qui firmamenti stellas enumerare studens, nunc ab insignioribus, nunc à minimis, nunc à fulgentioribus, tandem à tanto numero obrutus ab enumeratione desistit. Sed coactus tandem incipiam. De CÆSIA gente dicturus aliquid altius exordiar. Ab Herculis Thebani Nepote Cæso (Teste Pausania) Argiuorum Rege, cuius Posterì è Græcia in eam Italiæ partem, quæ Magna nuncupabatur, venire, & illinc Romam, Cæsiam Gentem nomen, & originem duxisse, Græcorum monumenta testantur. Vnde si Cæsios omnes, qui in Romana Rep. domi, forisq; tum sacris, tum profanis dignitatibus præstitere, quiq; tandem in Pannonijs sibi Imperium compararunt, vellem recensere, longè epistolæ modum narratio superaret, eorum namq; bella, Urbium euerfiones, Regnorum excidia, temporum longinquitas sub seculorum tenebris aboleuerunt memoriam. Sed ad recentiora tempora deuenientes ex Aquitania Galliæ Prouincia Cæsios prodijisse vetus eiusdem familiæ Chronicon indicat. Hinc primum Probus ille Narniensis Episcopus numeratur, cuius ope Otho 11. Imperator à Pyratis captus, Romæ Imperioq; incolu-

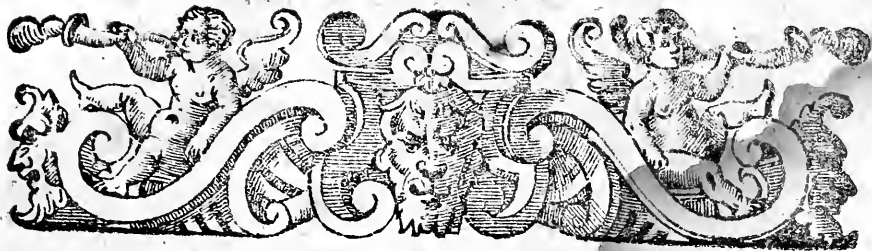
columis restitutus est, quo maximo beneficio
astrictus Cæsar, in causa fuit cur Otho filius Im-
perij hæres, omni studio contenderit, non solum,
vt Gerebertus, qui Syluester 11. fuit appellatus
Probi Nepos summus Philosophus, omnibusq;
scientijs eruditus, ad Pontificatus apicem vehere-
tur, verum etiam Federicum eius fratrem Cæsariæ
Familia Primum in Italia restitutorem, castris,
pagis, dominijs, Cæsareisq; muneribus auxe-
rit, & ornauerit. Qui Castrum Aquitanum,
prope Spoletum in Umbria, ne Aquitaniae no-
men periret, construxit. Aliud Oppidum ibi-
dem restitutum Cæsium à nomine Familiae
eius posterij denominarunt. Sed quis, Cæsios
omnes enumerabit, qui Romæ dignitatibus,
& prærogatiuis effulsere? Petrus Cæsius Aquit-
tanus S. Francisci Assisinas socius viuentis
Diuino illo viro primus Ordinis Minorum Pre-
positus Generalis electus, adeo sanctitate, & mi-
raculis clarus enituit, vt Beati nomen meruerit.
Paulum Leo X. P. M. eximiae virtutis ergo
inter purpuratos primum adscripsit. Federicus
scientiarum ornamentis, prudentiae pariter, ac
prouidentiae insignitus à Paulo 11. Cardinalis
creatur, mox, & Petrus Donatus post dignissi-

mas legationes purpureo galero donatur, quorum omnium virtutes, & dignitatem Illustrissimus Cardinalis Bartholomeus Patruus tuus exequat. Tacebo Episcopos, Archiepiscopos, Apostolicæ Camerae Clericos per multos Præturis, Ecclesiasticisq; dignitatibus cohonestatos, strenuos milites, qui propria virtute multorum Oppidorum, & Castrorum dominia sibi, posterisq; peperere. Riccardus Beati Petri Frater Federici Imperatoris Camerarius Arnulphæ Terræ comitatum obtinuit. Benedictus, & Simon fratres palatini Comites, pro Carolo 1111. Imperatore Vmbriam gubernarunt. Antonius Cæsius oppressam à Ladislao Rege, & Bracchio Montono Narniam strenuè defendit, atq; in Põtificis fidem detinuit, ob id Pontificis publica vectigalia, & immunitates concessere. Pientissimus Petrus ter Urbis Senator Menzani Comes creatur. Ioannes Iacobus Aquæ Spartæ, & Suillatûm dominium obtinuit, quod modo ab Excellentissimo Duce Federico Patre tuo pluribus Oppidis adauctum, possidetur; quid Cæræ etiam Ducatum, Monticellorum, & Riani Marchionatus, totq; alia castra, quæ pariter à Cæsijs dominantur? Quamobrem dici poterit Cæsiam fami-

familiam, Episcoporum, Cardinalium, Pontifi-
 cum, summorumq; Procerum seminarium ex-
 titisse. Omittimus matrimonia cum nobilissi-
 mis Italiæ familijs contracta, Liuiana, Catamela-
 ta ex strenuis Venetorum Ducibus Bartholo-
 meo, & Erasmo, Varana, Corbaria, Monalden-
 se, Malatesta, Ballionia, Actia, Anguillaria,
 Caietana, Vrsina, Sabella, & alijs. Omittimus
 Templa, Cœnobia, Pagos, Arces, Palatia, Viri-
 daria, & Magnifica ædificia ab eisdem constru-
 cta. Sed ne videamur in minus necessarijs im-
 morari, missa hæc faciamus, quæ fortasse cum
 alijs Principibus communia habes: dicamus quæ
 propria sunt, ac perpaucis concessa, vix enim de-
 cimum, & nonum agens annum philosophiæ,
 & vniuersæ matheseos scientias emensus, ad re-
 liquas assequendas inflammatus, ita te cunctis
 admirabilem reddis, vt ijs solum natus videaris.
 Quis animi tui mirificum candorem, fraudis in-
 scium, doli expertem, nulla labe commaculatum
 non laudauerit? comitatem morum, suauitatē,
 atq; vrbانيتatem ingenij, genijsq; acumen? ve-
 rē non immeritō in te quadrare poterit, quod
 sapientissimus ille vates cecinit.

*In te mixta fluunt, & quæ diuisa beatos
Efficiunt collecta tenes*

Quibus illecti virtutibus insigniores philoso-
phi, doctioresq; viri ita frequenter vndiq; ad
te concurrunt, vt ad Lycæum concedere sibi
videantur, quibus cum perpetuo versando tuam
domum veluti nobilissimam Academiam illis
exhibes, & ita inter eos excellis, vt omnium
animos in tui amorem, & admirationem con-
uertas, & virtutum splendore maiorum tuorum
decora, vel æques, vel superes, quæ cum tem-
porum iniuria diu latuerint ex cineribus rediui-
ua immortalia surgunt, nec solum pristinum
nomen recipiunt, sed maiore gloriæ splendore
refulgent. Iure igitur, te in mei libelli de Di-
stillatione Patronum nuncupare non dubitavi;
ille enim, vt spiritus puriores, & quintas re-
rum essentias modum extrahendi pertractat,
mirabiles secretiores naturæ vires ostendit; ita
foelicissimo ingenio tuo naturalium causarum
solertissimo scrutatori, aliquale præbebit pabu-
lum, meæq; erga te deuotionis monumentum
testabitur. Hoc interim fruerè, mox aliud à
me donaberis. Vale. Neapoli 20. Iulij 1504.

PR O O E M I V . M .

O semper genio, & ingenio fui, benignissime lector, ut ea studia me magnopere delectarent, in quibus admiranda Natura secreta complecterentur, humano generi necessaria fuissent, & laudem, & gloriam parere potuissent. Sed inter innumeras, & varias artes, & scientias, quas in mundo monstrifica hominum ingenia peperere, nulla est profectò distillationis arti anteferēda, tum ad multiplices medicinae usus, ad humani corporis ornatum, & decorem, tum quod eam viri maximi ingenij, & rerum celebritate perspicui maxime exercuerint, & coluerint. Hac enim perutilis ars naturam emulatur, illamq; coadiuvat, tam miraefficiendo, ut vix oculis, & operibus fidem praestes. Mirificos in Medicina effectus pari. Simplicium nobilissima, & tenuissima par-

P R O O E M I V M.

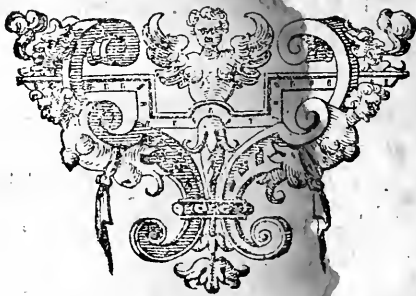
*partes, viuifici spiritus, proprietates ipse, qua in medio Natura
 sinu, abditis penetralibus, quasi in proprijs suis sedibus nidulan-
 tur, & fouentur, huius perelegantis artis ope ex corporea, & igna-
 ua mole ob sua impuritatis vinculis expurgata, vindicataq; cum
 in apertum veniunt in medendis humani corporis malis visenda,
 suspiciendaq; efficiunt opera. Naturalium rerum vires in suo
 corpore obtusa, & consopita, dum languent aegri, qui ex his salu-
 tem, & medelam implorant, coguntur magnam molis quantita-
 tem absorbere, ut quamplurimis diebus vix quicquam salutis
 nanciscantur. At nunc varijs distillationibus occulta vires fo-
 ras edueta in parua quantitate, & maximo temporis compendio
 festinam opem, & vitam largiuntur, & aegri, qui tunc temporis
 momento, morosore palato laborantes turbida, fetulentaq; deco-
 cta nauseabundo stomacho respuebant, nunc lymphidissimis, odora-
 tisq; aquis cum maxima stomachi iucunditate, & oris obleta-
 mento expetuntur. Ex Guaiaco Rhabbaro, metallis, lapi-
 dibusq; penitissima rerum essentia extrahuntur, visu, gustuq;
 periucunda, longeq; viribus vegetiores. Aqua in qua maxi-
 mum vita momentum ex locis, qua lambit venenosas, & pes-
 simas qualitates adsciscit, vix gustata perceptibiles, distilla-
 tione innoxia redditur, & praestat fluuiali, pluuialiq; quam
 Hippocrates multum extollit, cum nunquam putrescat, & se
 quid sordidi habet, respuit. Qui vita diurnitati, & com-
 moditati student, non nisi distillatas aquas ebibunt, ut a qua-
 plurimis magnatibus factitatum vidimus. Hac arte incendia-
 ria parantur olea; facillima incensonis, difficillima extinctio-
 nis, in bellicis operibus multas utilitates afferentia. Quis
 narrare poterit balsama, qua breui temporis momento vulne-
 ra ad cicatricem conducunt, imò ut eorum vix remaneat ve-
 stigium? Quis aquas, & olea ad hominum, mulierumq; or-
 namenta, & myropolis ad suauissima odoraamenta constituen-
 da? Quis elixires ad innumera Medicinae opera? Im-
 mensi profecto laboris haec erit enumerare. Hac arte emen-
 dantur,*

P R O O E M I V M .

dantur, permutantur, intenduntur, remittunturq; simplicium vires. Calcanthum calidissimum est, & per se solum obest stomacho, sed oleum ab eo extractum ventriculum amissis viribus languentem, cum ingestos cibos coquere, & suo officio fungi nequeat, roborat, instaurat, appetentiam excitat, humorum putredinem tollit, corpus refrigerando. Elicitur e vino aqua, quae ex innumeris, quae praestat vitae operibus, Vita aquam vocant. praestantissima est ad extrahendas rerum essentias, quibus omnibus fere vitae periculis occurritur, infirmitates pellendo, sanitatem confirmando, ut quasi cerui, serpentes, ac nouella phoenices senectam exuamus, & immortalitatem fere consequamur, nec solum ad viuendum, sed etiam ad sanè, commodeq; viuendum conducunt, sine qua humana vita manca, & deficiens esset. Sed artis ea semper dignitas fuit, & excellentia, eademq; auctoritas, ut nobilissimi quique Principes, & Reges nomine, & ingenio celebres apud se nasci, apud se foueri, & honestum, & gloriosum existimarunt. Ex tot illustrium virorum numero hi nunc in mentem occurrunt. Scribit Albucafi, orientales Indiae Reges, & praecipue Ambracue huic scientiae maximam operam nauasse, Thomas Phrygius, Britanniae, ac Daniae Reges plurimum se hac scientia delectasse. Itidem Robertus Neapolis, & Franciscus Galliae Reges, Hercules, & Alphonsus Ferrariae Duces, eam proprijs studijs maxime decorarunt. Nec postremo annumerandi sunt Cosmus, Franciscus, & Ferdinandus Magni Hetruriae Duces, qui rudem adhuc artem, nec absolutam suis liberalibus auspicijs susceptam, nulli diligentiae, studio, laboribus, & impensis parcendo, quicquid succisuis nanciscerentur ocij horis, ex grauibus dominij curis respirantes, his studijs curam impendendo, ad calmen perduxerunt; Vnde plurimum excellentiae, & venustatis his artibus accessisse, & sibi gloriae, & auctoramenti, eis tam praclare hominum sanitati consuluisse, ob id semper grata in hominum memoria viuent egregium nomen

P R O O E M I V M .

men tanto posterum beneficio comparati, quorum emulatione ad non parua authoritatis principes fama demigravit, ut ipsi omni conatu, & opere his studijs impensè delectentur, & veluti solertissimi abstrusarum rerum indagatores, noua quotidie inuestigentur, ars semper augetur, ut omne eis acceptum referendum sit, nec parum subsecuta etas eis debet. Nec defuerunt viri ingenio, & doctrina praestantes, qui huic scientiae magnum ornamentum addidere, Hermes, Geber Arabs, Gigil, totq; Philosophi, qui in turba numerantur, & apud nos, Hortolanus, Restius, Raymundus Lullius, Arnaldus de Villanoua, ceteriq; , quos ne tadio lectores afficiam, omittere decreui.

IO. BAPT. PORTÆ NEAPOLITANI

De distillatione .

LIBER PRIMVS.

Primordia pandit distillationis , eiusq; cau-
sas , & instrumenta .

*Vtrum distillatio sit veterum , vel recentiorum
inuentum . Cap. I.*

VM à curiosis ingenijs sedulo
perquireretur , vtrum distillatio-
nis ars sit veterum , vel recentio-
rum inuentum , quod rationi cõ-
sonum videtur , in medium affer-
re decreui . Cum apud antiquio-
res Græcos nullam de his artibus
mentionem factam vidissem ,
iudicavi penitus illis incognitam ; nam Dioscorides mo-
dum picem distillandi describens , ita inquit . Excipitur ,
dum coquitur pix velleribus puris supra eius halitum
expansis , & cum illo permaduerint expressis in vas ,
hoc fit quandiu percoquitur . Alij quoq; hoc artificio

A ex

ex corrupta aqua puram eliciunt: supra magnam ollam componebant ligneos bacillos, cancellatim contextos, extendentes lanam optimè lotam, subiectis innox cādentibus prunis, vaporarios habitus suggerentes excipientes exprimebant. Grapaldus ex Fumanello excipiens Arabum inuentum tradit. Auicenna, qui sexcentis ab hinc annis vixit, de catarro loquens alembici, & distillationis meminit. Cum alimenti superfluitates in ventre non excernuntur in vapores abeunt, qui in cerebrum impetu facto, caput replent, hos suo rigore in humorem vertit; qui per nares defluit, veluti in alembico, & alueo subiecto, in pileum vaporibus ascendentibus per vasis nares ad inferiora fit defluxus. Idemq; rosaceæ aquæ meminit. Arabes, qui de Chirurgia scripsere, apud se natam, & educatam dixerunt. Rasis, & Albucasi eiusdem familiæ odoratam aquam ex rosis extrahere docent eo modo, quo Reges extrahere consueverunt. Geber de hac re luculentissimè scripsit. Sed quid sentiam explicabo. Distillationis artem Alchimiæ germanam, eodemq; partu natam semper existimauimus, cum quamplurimæ Alchymix operationes sine distillatione fieri nequeant, & dum artifices metallicam artem exquirerent, multa distillationum secreta repererunt. Hermes antiquissimus scriptor de philosophorum lapide loquens dicebat. Portauit ventus in ventre suo, & vt cuncti interpretes vnanimiter sentiunt, de distillatione locutum dicunt, nam res in halitus soluta, summa petens, indeq; relabens, videtur ventum in suo

ven-

ventre portare, doctissimiq; Arabes philosophi eum fecuti, qui de lapide scripserunt, antiquissimi fuere. Sed nouissimè ad Græcos & Latinos manauit, apud quos multis temporibus intentata iacuit. Nicander de rosacea loquens aqua, alembicum, & destillatorium describit.

Quid sit distillatio. Cap. II.

Distillatio Græcis *κατασταλαγμός* dicitur, proprièq; significare videtur paulatim fluere, & quia alembicorum rostra paulatim & guttatim stillant, ideò distillare dixerunt.

Virgilius

distillat ab inguine virus.

Distillatoriū vas Grapaldus vocat, quo, supposito igne, simplicia in aquam versa distillando per epistomium, transeunt. Geber in summa perfectionis, distillationem ait esse vaporum aqueorum in vase eleuationem. Sed hæc definitio mihi deficiens & inania videtur. Nam inter distillationis species, eam, quæ per filtrum fit, cõnumerat, quæ per vaporum eleuationem non fit, neque per vas, Præterea neq; caloris vim meminit, ex qua totum fit. neq; distillatio per descensum fit per vaporum eleuationem. Aliqui velut inopi vim ignis addiderunt: sed potius vi caloris dicere debuerunt; nam non solum vi ignis: sed fimi, calcis, solis, rerumq; aliarum calidarum eleuatio generatur vaporum. Langius ita

definit. Distillatio est humoris per calorem in vaporem resoluti à frigore rursus inspissati eliquatio. Sed in distillatione humor non eliquatur: sed resoluitur in vaporem, nec semper frigore vapor inspissatur, nam in valentium aquarum distillationibus vapores summa pilei petentes non frigori occurrunt, sed calidissimo, & ferè igneo, ideò non semper ex frigore vapores in aquam coguntur. Fumanellus verò ait esse humoris extractionem (siuè secretionem) vi caloris guttatim per vas fluentem ad varia medicamenta paranda, Mesuem secutus, qui scribit, quod in simplicibus sunt partes heterogeneæ concretæ, quæ chymistarum ope, à calore operante, segregantur, vt eiusmodi distillationes, siuè sublimationes neq; aqua, neq; oleum sunt, sed diuersa substantia, antequam distillandam proposuisses, vnde artem distillandi, & sublimandi vocant, quasi omnis distillatio per sublimationem fieret, nam plerumq; fit per descensum. Nobis autem hæc videtur decentior. Distillatio est humidarum partium vi caloris in vaporem resolutio, quæ frigore, & constipatione occurrentibus in liquorem vertuntur. Vapor enim in pileo eleuatur, & si frigido occurreret, nisi ibi multiplicetur, constipeturq; prius, in liquorem non vertitur, vt diximus de aquis valentibus, & cum sapissimè ex maxima constipatione rumpantur vasa, tota domus vix egredientis fumi capax est, qui loco tam arcto cogebatur, vt in nostris meteoris latius tractauimus, quando de pluuiarum ortu disputauimus.

Quod

Quod à natura nobis ars distillandi sit indicata.

Cap. III.

TAm multipliciter distillationis ars à natura demonstrata est omnibus in rebus ; vt valdè mirer, cur tam nouissimè nobis innotuerit . Admonere nos poterant videntes in magno mundo , quod terræ superficies vi solis concalescens , per latentes sui corporis meatus vapores quosdam , siue rapidos spiritus in auras solutos , expirabat , qui in æthera subuecti , frigidae cœli regioni occursantes , rursus vna coeuntes , suo rigore reflui facti ; quasi stillatitij iterum terram irrorabant . In hoc paruo mundo homine Hippocrates sudores describens libro de flatibus ; distillationem demonstrans ait . Liquefit quicquid vis ignea attingit , hîc ; inde spiritus , cum ad corporis meatus irruerint ; fiunt sudores , siquidem spiritus compactus in aquam transmutatur , & per meatus penetrans ; foras prorumpit . Eodem planè modo , quo in feruentibus aquis vapor eleuatus ; si obstaculum habuerit in quod impingere oporteat ; pinguescit , ac condensatur ; guttæq; distillant ab his corporibus , quibus vapor ille fuerit impactus . Vidimus præterea superius ex Auicenna in catharro , quomodo vapores ex corpore à naturali calore ad cerebrum diffusi ; sua frigiditate in aquam cogantur , & diffugia quærentes per narium canales corriuentur , & deflu-

defluxus facientes quasi per alembici rostrum exprimuntur. Videbant præterea cum homines calidas dapes in patinis cooperirent, ne refrigescant pauculo temporis curriculo, cum patinas discooperirent, in aquam versas, considerantes vaporem humidum à rei calore expulsam, operculum petiisse, quod sua frigiditate vaporem illum costringendo, in bullas cogebat. mox magis conspissando in guttellas delabentes fluere faciebat, vt subiectam fideliã stillatitia repleret aqua. Poterant maiores nostri his exemplis edocti, distillationis artem citius percalluisse.

De distillationum generibus, & de eo quod fit per ascensum per ignem. Cap. LIII.

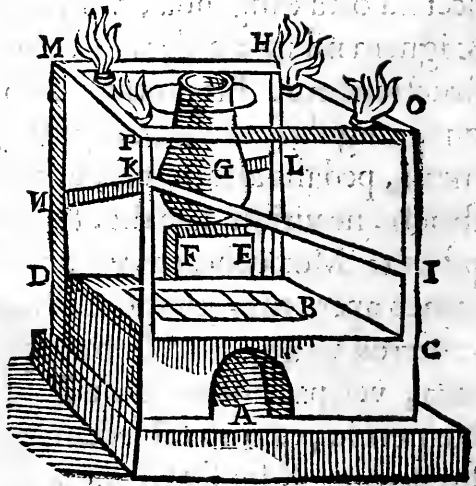

Ria sunt distillationum, quemadmodum motuum, discrimina, vnum sursum recta tendens, alterum deorsum vergens, alterum in decliue leuiter depressum, vel accubans, & hæc ex peculiari herbarum ingenij propensione, quædam enim subtilioris spiritus, & tenuioris compendio rectè sursum feruntur, aliæ terrestri materia constantes, & faculenti infra trahuntur, aliæ medio modo se habentes, in accliuæ offerri desiderant; ideò organa distillationi seruiencia comparanda simili modo erunt, vt quæ flatulenta, vaporosaq; distillantur, vasibus sursum versus erectis vtantur, quæ spirituum, & flatuum expertia, deorsum versus, & quæ

quæ medio modo se habent accubantibus, vt herbarum genijs accommodentur. Vnum quodq; horum discrimen iterum in quatuor disternitur pro numero elementorum, scilicet per ignem, per terram, per aerem, & aquam, ex quo colligitur duodecim esse distillationum discrimina. De singulis verba faciemus, & primo de eo, quod fit per ignem. Nos potissimum vtimur hoc distillationis genere, cum humores, vel spiritus penitus in terrenis partibus residentes, volumus vi magna vrgentis ignis ex aquas extorquere, scilicet ad olea exugenda, vel validas aquas, vt inter vas, & ignem nil intercedat. Venio nunc ad fornacis constructionem. Erigantur è solo parietes rotundi, vel quadrangula forma, lati digitis quatuor, bipedalis diametri, pedalis altitudinis, è calce, vel forti luto constructi, ne vitium faciant, & ignis iniuriam sufferre possint. Mox concamerentur, & supra cameram foramen aperiatur rotundum, vel quadrangulum, quod ex ferreis virgis craticulam recipiat cancellatim contextam, vel pavimento inducto frequentibus foraminibus peruiro, quo ad subiectam partem cinerum descensus pateat. Infra fenestella aperiatur, ex qua decidui cineres eximantur. Supra cameram parietes sursurgantur sesquipedalis altitudinis, statim supra craticulam fenestella pateat pedalis laxitatis, per quam carbones, & ligna iniiciantur. Supra parietes duos ferreos bacillos à se inuicem distantes firmabis, vas quod distillanda contineat excepturos. Supra ferreas virgas pedalis
alti-

altitudinis parietes erigantur concamerati, vt supra, os pateat, per quod vas intromittatur, Vt cum ignis subijcitur eluctantes flammæ à testudine reperiçssæ supra vas faciant repulsus, ac vi caloris ascendant vapores, qui in pileo cogantur, & ex pluribus mox descendentibus guttulis se se in cauitate colligentes per testum in receptaculum excludantur. In quatuor turris angulos quatuor spiramenta excauentur rotunda duorum digitorum latitudine, quibus fumi pateat egressus. Cuius hæc forma.

Fornax, H, M, C, D,
 inferius ostium A, ex
 quo cineres eximedi,
 B, Craticula
 E, F, Fenestella, ex qua
 ligna iniiciuntur
 G, Vas
 I, K, L, N, Bacilli fer-
 rei vas fulcientes.
 Quatuor spiramenta,
 H, M, O, P.

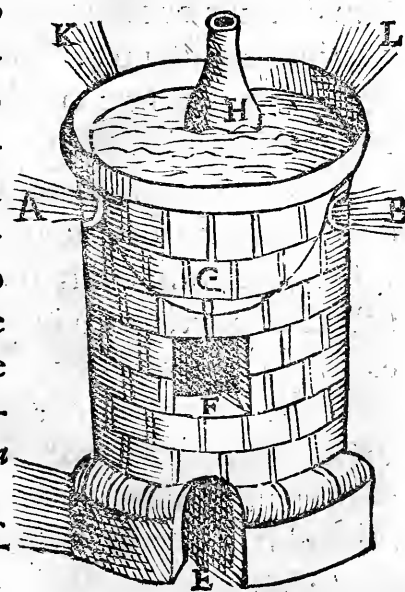
Distillatio per ascensum per Terram. Cap. V.

Istillatione per terram vtimur, cum micius quàm quod per ignem agendum est, cum tenuiores quas querimus partes & spiritus non tam penitus terræ gremio delitefcunt. Fornacis ratio

ita

ita se habet. fornax sit primæ affinis, sed cacumen sine
 testudine, rotundum, vt catinum recipiat hemicycli for-
 ma ex optima argilla, vel æreum, quod asperiores igne
 suscipere possit, suffultum ferrea virga, quæ pondus im-
 positarum rerum sufferre valeat. Summa vasis orci for-
 naci adamussim coæquentur, claudanturq; luto, ne
 flamma aut fumus expiret foris vasi nociturus. Relictis
 in lateribus quatuor infumibulis ex more, per quæ fu-
 mus, & flamma eluctare possint. Cinis angusto cribro in
 cernendus, sternaturq; supra hemicycli fundum, digitum
 altus, accommodeturque supra vas vitreum, affun-
 daturq; affatim cinis vsque donec vitrea ampulla vsque
 ad collum obruatur. At si velis rem acrius exagitare, sa-
 bulum cribrato, & acerrimè limata ferri scobe, supra
 pileum tundito, vt intra se
 inferioris vasis collum susci-
 piat, & commissuras obli-
 to luto, resiccari finito, ne hia-
 scens, per rimas spirituosum
 halitum eructet, nam tem-
 pus, & opus luseris, postremò
 accendatur ignis, virgeatque
 industrius artifex, quousque
 destillandæ rei necessitas po-
 stulauerit. *Ecce fornacis fabrica*

Fornax. A, B, C, D,
 Ferrea virga sustinens hemis-
 pherium, A, B, G,

B Ampulla

Ampulla H, Cinis, I, Fenestella carbonum F, Fen. extrahendi cineris, Infumibula, A, B, K, L, *cap. VII.*

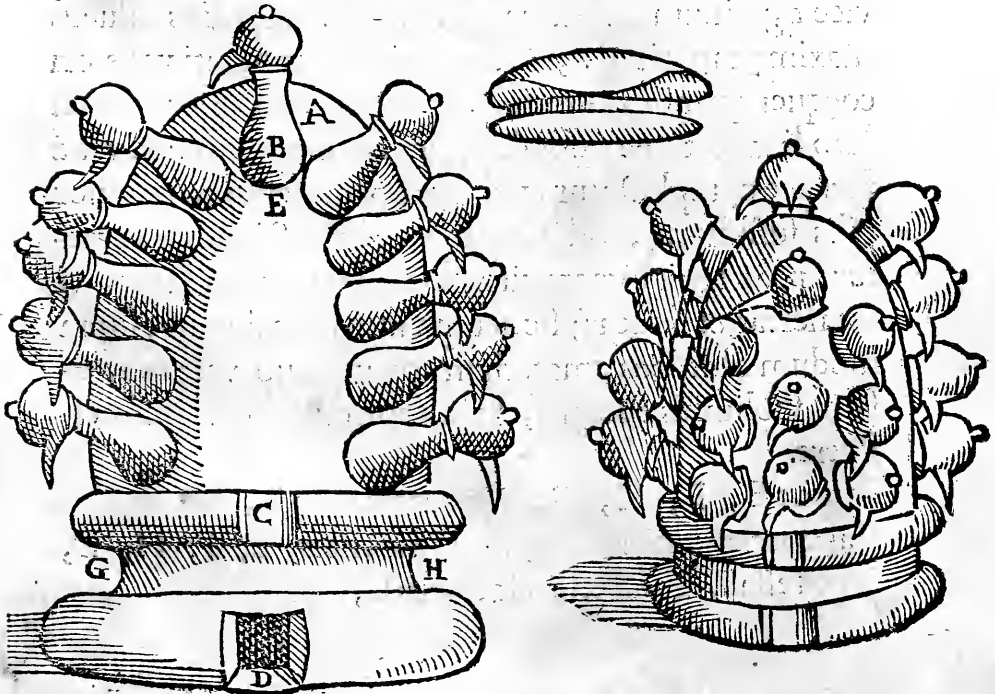
Distillatio per ascensum per aerem. Cap. V I.

Ornacum quæ calidum aerem reddunt, duo sunt genera, nam calor excitatus in aere, vel ab igne, vel ab aqua est, posteriori utimur, cum remissius quam cum per ignitum aerem agendum sit. Exordiemur à primo. Ab initio fornacis basim formabimus quæ duobus pedibus ab humo sustollitur ex regulis, vel laterculis constructa, ne cito labascet, sed diutius perennet & ad ferendum fornacis, & vasis pondus, sufficiat. In ima parte pateat fenestella, ex qua subtrahatur cinis ex combustis lignis, vel carbonibus decidens, supra pavimentum ducatur, quod in medio ferream tegetem suscipiat, quæ ignem sustentet. Mox attollatur murus sesquipedem altus, & hæc erit basis. Supra basim testudo erigatur in oui formam, cuius latitudo, & altitudo imponendorum vasuum sit capax, latitudo quatuor pedum, altitudo sex, ut viginti, vel triginta distillatoria vasa capere possit, cuius murus perforetur, in quorū cauis fictilia vasa, vel vitrea in vrnalis formã intromittantur, & quasi in suis cubilibus locentur, supra, infra, alternatim collocentur, tanto intra se spatio distantia, ut vnum quodq; suum habeat vacuum infra, in quo receptacula statuuntur, recepturum superioris vasis rostrum in quod decumbit, ut cum distillatæ aquæ fiat fluxio excipiat, Vasuum cum fornacis muro ita luto obstruantur

com-

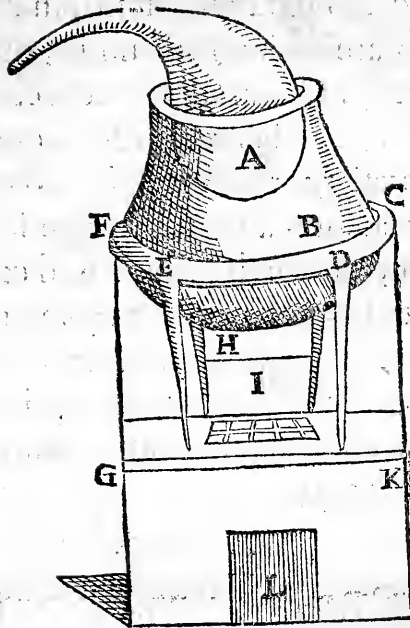
commiffuræ, ne calor, vel fumus tranfmeet, fed intus ad vafa reluctetur fupra bafim quatuor aperiãtur fpiritalia foramina, quæ foras fumum tranfmittant, & igni dêtur fpiramenta: ne ignis vndiq; obftruëtus, fuffocetur. Vafuũ fi vitrea fuerint, fundi lutea crufta lorificentur, ne vi caloriffi diffileant, & fruſtrâ labor fufcipiatur, & fumptus pereant. Vafa fimplicibus compleantur, ac pileo tegantur, & qua parte fe comitantur, luto paleato muniantur. Inijciantur fupra crates carbones querni, vel roborei, quo diutius durent, & æquabilem ignem miniſtrent. fumus, & calor fupma petentes aerem calefaciant, mox vafa miniſtri, qui aſident, curent, ne ignis violentior quam par fit, vrgeatur. *Fornax ita fabricetur.*

Fornacis partes A , Vasa distillatoria B, Locus ignis C ,
 Vnde eximitur cinis D, Fornacis testudo E, Basis fornacis G , H ,

At quæ tenuissimo calore opus habent, eadem fornax cū aheno aque pleno succedit vicaria eius muneri, quod supra cratem ferream constituitur, nam & si ignis iugiter, & luculenter infra vrgeatur, ex aqua blandi spiritus exhalantur, & vapores ex simplicibus tenues elicit, sine vstulationis labe, magnoque nobis erit emolumento in aquis eliciendis, quæ ore absorbentur. At si in vase distillandum erit, hoc modo extruenda est fornax, Vas distillatorium materiam suo alueo continendam eneo vase complectatur, & si ahenum promptum non fuerit, eius vice figulinum substituitur; os verò angustius, alueus maximè capacitatis, & os continens contenti vasis ori coequetur, vt in vnum cohereant, & vtriusq; ora tenaci luto linantur, ne calor diffletur, sed magnum hoc vas à fornace complectatur, vel supra pauimentum quatuor pilis suffultum, vel aliquibus substructionibus firmetur, mox ignis circum circa luculenter incendatur, vt incalascet, & ferueat; sic aer qui intus continetur, supra modum exardens, materiam cogat paruo vase conclusam sublimius euolare, & in subiectum vasculum effluere.

Fornax E, F, K, G, Vas continens B,
 Vas contentum A, Pilæ vas sustinentes, E, F, H, D,
 Fenestella I, Fenestella cineraria L,

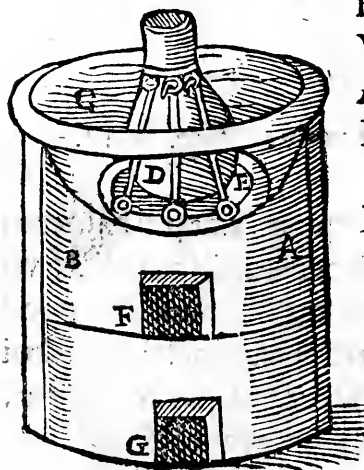

Distillatio per ascensum per aquam. Cap. VII.

Istillationem per aquam, nos per balneum dicimus, in cuius opere simili antedictę uti mur. In hoc inter eas disconuenit, quod in superiori fornace ęnea concha constituitur vacua, in hac supra ęnei vasis fundum, gramina, lana, vel similia consternuntur crassitudine trium digitorum, ne ampulla durioris fundi obiectu frangatur, iisdemq; cooperitur vndiq; vsque ad ampullę collum. Supra farmenta, vel lignei bacilli concinnantur aliquo pondusculo firmati, ne aquę super iniectu eleuentur vasa, sed pondere depressa immobiliter iaceant: nam,

nam facile ex eorum illesu diffilient, in cuius marginibus spiritalia foramina intermittuntur, quibus ignis, & fumus transpirent. His omnibus ritè factis superfundatur aqua, & prunæ subijciantur. & si aqua bulliendo, & exhalando decrescit, infundatur alia, sed calefacta, nam si frigida supercalentes ampullas tetigerit, frigoris contractu diffilient, quemadmodum & si calentes frigido afflentur vento. Ampullis pileus imponatur ex ea parte, qua se eorum ora committuntur. Hæc distillatio à combustionis labe tuta est, nam quantumuis acrius vrgetur ignis aut prunæ acrius incendantur, nunquam fumi nidore infestabitur aqua.

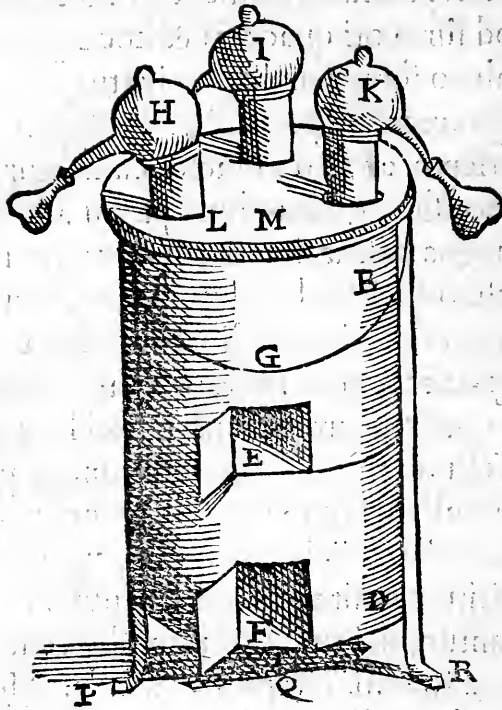
Fornax A, B,
 Vas æneum C, aqua plenum.
 Ampulla D,
 Basis plumbea E, ex qua catenulis vas firmatur.
 Fenestella carbonum F,
 Cineraria G,

Alio apud nos vtuntur artifices distillatorio, quod quia nullo modo fumi, vel nidoris tedio nos afficit, in domesticis cubiculis asseruamus. ex ferreis bracteis turris efformetur quatuor pedum altitudinis, sesquipedali diametro, duo habeat ferrea intersepta cum suis fenestellis, vnam, in qua ignis agitetur, alteram, quæ caducos cineres accipiat. Infra tribus columnellis firmetur.

Supremo

Supremo suo ore aneum hæmicyclum recipiat , pedem altum , quod furni ori quadret ; & hoc aquam continebit. Eximo alueo foras canalis porrigatur, vt si bulliando exiccetur aqua, recens superaddi possit. Supremum hemicycli os intersepto ex ferrea bractea claudatur, crebris foraminulis laceffito, quibus fumo pateat aditus, & alia foramina magna palmaris latitudinis receptura fundos trium ampullarum. Hoc hemicyclo claudatur suo operculo in forma inferioris testudinato, cuius margines ita inter se recipiantur, vt ne fumum foras exhalent, & si non affabre quadret commissuræ tenaci luto conglutinentur. Testudo trium etiam foraminum per via sit, ex quibus ampullarum colla transmittantur. Commissuræ, per quas colla trajciuntur, stupa, vel bombice stipentur, ne spiritum emittant. Compleantur ampullæ simplicibus, indantur pilei cum suis ampullis bene districtis & pendeant ex rostellis receptoria vascula. Mox incensis carbonibus fenestellæ ferreis suis ostiolis recludantur, ne vllum in conclaue exhalare halitum possint. Virgente igne aqua concalescit, calor vasa penetrans intus simplicia concalescit, cogitq; vt in pileos excidant quærentes in frigido diffugia. refrigeratoria vis facit deciduum in rostrum, & in concauum receptaculum. *Vt sequens pictura demonstrat.* Turris ex bracteis ferreis A, B, C, D, Fenestella igniũ, E, Cinerum F, Hemicyclum inferius A, G, B, aqua plenum. Superius L, M, Tres ampullæ cum suis receptaculis. H, I, K, Interseptũ N, O, intus cum suis foraminulis, Tres pilæ turrim sustinentes. P, Q, R.

Distil.

Distillatio per descensum per ignem. Cap. VII.

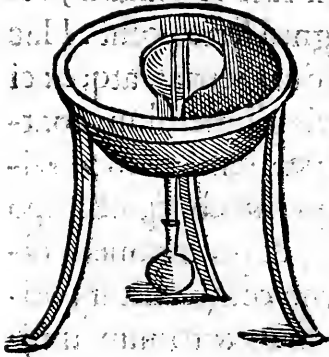
R

Atio distillationis per descensum, vt ex Gebro habetur, fuit, vt ex vegetabilibus oleū eliceretur, nam pingua difficilius ascendant propter pondus; infra verò facilè dilabuntur. Ad oleum exugendū è lignis magna vis ignium necesse est, cum penitus in suis sedibus hæreat, & ligna natura accensibilia inflammentur, & ne hæc eueniant incommoda, vt descendant olea;

consti-

constitutum est. Distillationis per descensum quatuor sunt discrimina, quorum alterum ab altero differt, figura, & materia ab antedictis. Fornax hac ratione constituitur. Fiat laterijria à pavimento sesquicubitus alta latitudine vasis excipiendi, in imo testudinetur. Testudo in medio perforetur, exceptura distillatorij collum. Supra in modum lacunæ subsideat pavementum, quod in suo loculamento ventrosam cucurbitam capere possit, & parietes supra vas per semipedem surrigantur in suo complexu conuexum fundi vasis includat. Distillator cucurbitam fictilem suscipiat, vel sanati luto loricatam, vel æneam, ut quam diutissime vim igneam ferre possit. Hac distillanda materia reple usque ad duas tertias, atque ex citaræ ferreis fidibus, vel aurichalceis glomerulum coarctatum in collum iniice usque ad ventrem; nam ubi libertatem nanciscetur, se relaxabit, prohibebitque ne imposita materia descendat. Obuerte vas, & per foramen collum submitte, ex quo se collum furno committitur, orificium luto circumline, & collum in receptorium traiciatur, & lutetur, ne quid cineris, vel carbonis in receptaculum decidere possit, quod infra accommodabitur. Fornax anteriori parte fenestrata esse debet, ut quicquid ex superiori distillet cucurbita, videatur in receptaculum fluere. Demum ignis circum quaque excitatur semper paulatim augendo. Primo videbis aquam effluere in subiectum vas, cum nulla sit materia, quæ aliqua vacet humiditate; nam si subito ignem auxeris, suo excessu humiditas cum oleo absorbitur. Vbi aqua fluere desierit, descen-

det oleum, tunc amoue receptaculum, & aliud impone, vt oleum recipiat; At oleo fluere incipiente, augeto igne, vt vas incandeat, donec effluere desierit, mox supercede ignitioni, quousque vas refrixerit. Alij tribus ferreis bacillis quasi pilis supra ad circulum relegatis, & in ima parte deuaricatis, vt stabilius fermentur, quasi scamnum, accommodant. Intra circulum ferream concham imponunt pertuso fundo, per quos vasis collum traiciatur, & ita supra ignem accendunt.

Fornacula,

D, E, F, G,

Cucurbita,

A, Conca

ænea D, E,

Fenestella

inferior C,

Receptacu-

lum B.

Distillatio per descensum per terram. Cap. I X.

Nunc per terram distillationem per descensum trademus similem esse diximus distillandi rationem per ignem, & per terram, sed duplex ratio: nam sunt simplicia, quæ minus distillationi repugnant, & quæ magis, nunc videamus vtra cuique conueniat, vel neutra,

Distillatio

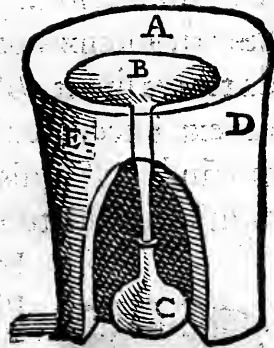
Distillatio per descensum per tertam mitius agitur, ideo illis adhibemus, quæ distillationi vnus repugnant, quæ tenacius per ignem. Nunc præsentem vtemur, cum remissius agendum sit. fornacula eadem quæ superius, discrimen inter eas erit, quod supra inuersam ampullam cinerem, duos digitos, vel tres altam, angusto cribro succernimus; mox supra succetam prunas, & ligna accendimus, quod vbi factum fuerit infra receptaculum oleum, & aqua defluet.

A, Vacuum cinere replendum,

B, Vas distillatorium.

D, E, Fornax.

C, Receptaculum.

Distillatio per descensum per aerem.

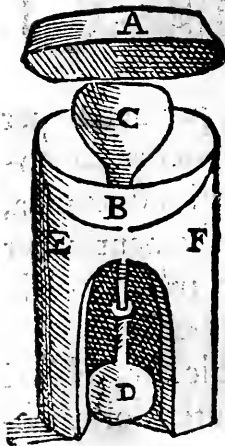
Cap. X.

Aulo lenior erit distillatio per aerem per descensum quàm cum per cineres. Inuentio distillationis fuit, ne fumi nidore olea, vel aquæ inficerentur, at si vehementius aer incendatur, furit ignis, & combustionis labe olea, & aquæ pollutentur. fornax erit prioribus assimilis, nisi quod supra pilam habeat orichalceam, vel fictilem bifedam: sed si fictilis erit exterius lutea lorica obducta fit, vel diutius igni resistat. Inferior pars caua per medium foretur, per quod vasis collum transmittatur.

C 2 Superior

Superior operculi pars in tuber rotundum emineat, vter-
 que cuique conueniat, vt optimè concludi possint. Intus
 ampulla accommodetur, quæ in ventre distillandam
 materiam habeat, collum per inferius foramen transmi-
 tatur, ampullæ corpus per semipedem à lateribus vasis
 distet. Mox operculum imponitur, & foris accenditur
 ignis, calor per operculi crassitiem penetrans, aerem in
 vasis cameram existentem incendit, quæ ampullam in
 sui medio commorantem incendit. Sic materiam in va-
 sculum inferius aquam, & oleum exudabit. vbi oleum
 fluxerit, forcipe operculum eximitur. At si res distillan-
 da tenuis fuerit cōsistentiæ. veremurq; nidoris tædium,
 vas extrinsecus leuius incalescat, nec supra diutius im-
 morandus est ignis, sed cum videris liquorem ad suffi-
 cientiam exudatum, ignem amoue.

Fornacula E, F,

Pila orichalcea bifida A, B,

Vas distillatorium C,

Receptaculum D,

Distillatio per descensum per aquam.

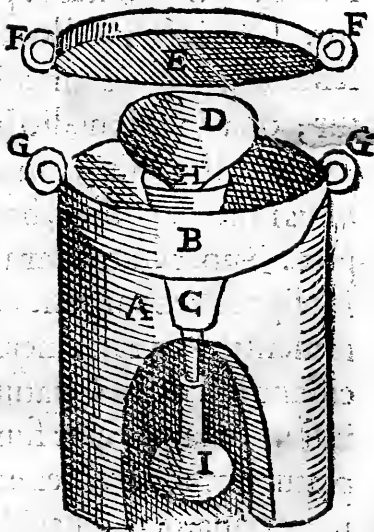
Cap. XL.

Ed cum micissimè cum rebus
 tenuissimæ essentiæ agendum
 sit, vereturq; maximè fumi
 nidor eiusmodi distillatione vtemur.

Ad opustale vas olim excogitauimus. Surgat à terræ
 forna-

fornacula trium pedum altitudinis, supra lacunosum, cauum excauetur, vt intra aneam pilam, vel simaui ouum recipiat per medium diuisum. Infra foramen apertum habeat vti tuba anea infigitur ad modum infundibuli, efformatum, quæ penetret vsque ad subiecti vasis fundum, infra cum vase ferruminetur, ne aqua dilabi possit. Post ampulla materia repleatur, inuertaturq;, collum per tubam immittatur, affusa mox aqua vsque ad tubæ ora; Inudatur operculum ansatum, ansæ cum ferro filo ligentur, ne cum aquæ feruor intumuerit, operculum abiciat. Vasis commissuræ tenui luto linendæ, nam nisi spiracula claudantur, rapidi aquæ spiritus transmeant. Infra vasculum subijciatur, vt vasis collum intra se recipiat, lutoq; obline, ne si aquæ gutta è tuba extillauerit, quæ in vasis super vas ventre feruet, intus penetret, & oleum, & aquam conturbet sua mixtione. Mox ignis supra vas incenditur, qui vt aqua calefit, suis vaporibus calidis vasis cameras replebit, spiritus infra vasculum deturbabunt, qui frigoris asperitate coacti, in aquam, & oleum abeunt. Fornax descensoria A, Vas aneum cauum. Ansæ GG, Ampulla vitrea. Tuba anea C, Operculum ansatum. E, Ansæ FF, Collum inuersum stil-

lanti

lanti humori excipiendo subditum I, Vasculum recipiens I.

Distillatio per inclinationem per ignem . Cap. XII.

Iximus de distillationibus per ascensum, & descensum; nunc de ijs quæ medio modo se habent, scilicet per inclinationem, idest per latera decliuia . In his varijs fornaculis, varijs vasis, & distillandi modis utemur, præsertim in rebus, quæ arduæ ascensionis, & descensionis fuerint, quæ non nisi eiusmodi modo petent, vt in aquis validis, & oleo vitrioli fornacula lateritia rotunda, vel quadrangula constituitur in duas cameras distincta, quarum superior testudinata, vt flammæ per testudinem eluctantes super ampullæ alueum reuerberentur. Inferior cancellos contineat ex ferreis bacillis, quæ fenestrata erit . In medio ferrea virga parietibus formetur, quæ in sui medio in semicirculi formam curuetur tantæ crassitudinis, vt & vim ignis, & ampullæ graue onus sufferre possent, hæc sui cauo ampullæ alueum recipiet . Super craticulam ligna, & carbones iniiciantur, & forcipe ferrea carbones, & ligna circa ampullam accumulentur, & vt in cineres conuersa sunt, per cancellos recidant inferius . Quatuor angulis quatuor relinquuntur infumibula, per quæ fumus transpiret . Parato furno, capiatur ampulla vitrea ex optimo vitro facta pura, & sine macula, quæ tenaci luto loricanda est, vt ignis ardorem,

rem, & excādescēntiam ferre possit. Collum è furno per foramen extramittatur, post claudēndum est, ne vllus il- ac aeri detur exitus. Mox exterius vasculum accōmodetur, in cuius os ampullæ collum inferatur, & coumissuræ luto moniantur, ne ardentē spiritus euomant. Vasculum semper madidis lineis, & spongia refrigeretur, ne si simplicia distillanda halituosa fuerint, fortē validis halitibus diffentur, in partes diffiliant, & oleum, & opera pereant. Dum ardent carbonēs, si cratis cancelli nimium angusti fuerint, ne cineres cumulentur, & aditum aeri excludant, ferreo vncinato bacillo decutias, ne ignis suffocetur. Curandum, vt sine intermissione ignis ardeat, ministris alternatim positis, vt qui diurnum munus perfecērint, noctu quiescant, & alij nocturnum exequantur. Sic aliquibus diebus ardentibus prunis oleum, & aqua extillabit. At cum receptaculum albis fumis repleri cernes, signum est perfectionis operis, ignem amplius non vrgeto. Vbi ignis cum cinere refedit vas amoue, & oleum & aquam colliges.

Fornax A, B, C, D.

Ferrum fulciens vas cauum E, F.

Ampulla, G,

Testudo S,

Crates ferrea H, I,

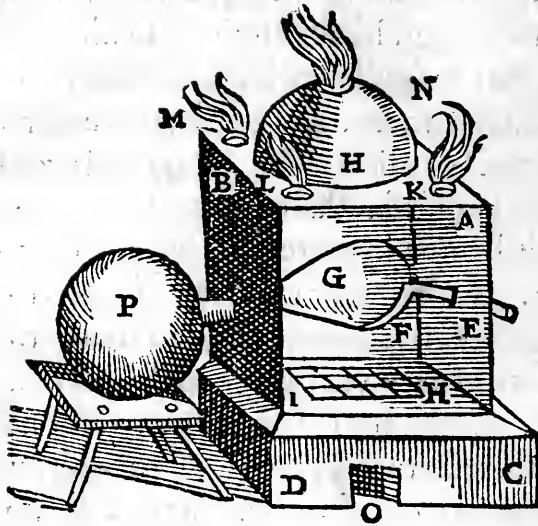
Quatuor infumibula K, L, M, N,

Fenestra carbonum H, I,

Fenestra cinerum O,

Receptaculum P,

Distil-

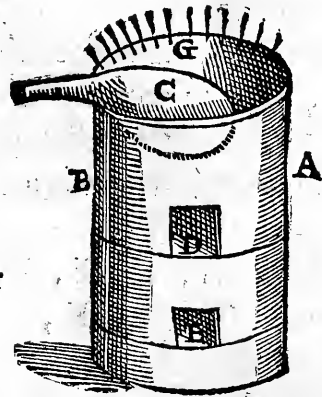

Distillatio per inclinationem per terram. Cap. XIIII.

H Ac distillatione utemur, cum simplicia vix perplexo calore in bullas, tumēt, vt vasis alveu suis excreſcentijs cōpleant, & per vasis collum in receptaculum euomantur vt ferè resinæ omnes sunt. Surgat à pavemento quadrangula, vel rotunda turris. Supra planum pedem altum sit, sit interseptum, in quo ferrea crates in summo testudinetur, sed testudo inuersa, vt superius pavementum in cauum subsideat. Cavitas illa lato foramine aperta sit, in quo assideat vasis venter, luto munitus collum in rectum extensum. Vas testudo, seu leucum

tum uocatur quod distillandarum rerum compleatur. Supra spargatur cinis angusto cribro excretus, digitum, altus. Supra incendantur prunæ, & aqua, & oleo, fluere incipientibus, augeto supra ignem, nam excrecentes bullas calor reprimet, in liquorem soluet, & oleum fluere faciet. Tunc infra leuis ignis accendendus, vt citius sine excrecentiæ timore fluat, ne vstionis labe oleum, polluatur.

Turris rotunda A, B,
Vas leutum dictum C,
Fenestra ignis D,
Cinerum E,
Ignis supra vas accensus F, G,

Distillatio per inclinationem per aerem. Cap. 14.

Istillatio hæc per inclinationem per aerem haud multo dissimilis est ab eis, quas supra diximus, solum differt ab vtraq;, quod oportet modum excogitare, quomodo vasa inclinata, per aerem distillare commodè possint, quod nos adinuenimus. Fiat vas æneum, vel testaceum: sed optimæ terræ, rotundum, vel ouatum, per medium diuisum: sed diuisuræ vicissim coeant, vt altera alteram in suo sinu recipiat, vt vix spiritum transmittant. Inferius hemispherium in summo foramina habeat, per quæ colla ampul-

D larum

larum traijiātur, quorum alueos ferrei circuli fulciant, qui à lateribus vasis suspendantur, vt in medio vasis pendant. Repleantur distillandarum rerum vitreæ ampullæ; mox in medio circulorum firmentur. Repletur inferius hemicyclium aqua post operculetur, & ligentur ferreis filis ansæ, ne vis spiritus recludat illud. Conglutinentur commissuræ. Vas supra furnum superius descriptum imponatur, & accendantur deorsum, prunæ, vt ferueat aqua, quæ calidis vaporibus, aerem accendet, & aer vitreos alueos, & sic aqua, & oleum diffluet in subiecta recipientiâ vascula.

Recta vascula distillantia.

Hemicyclium inferius C,

Operculum D,

Turris A, B, E, F,

Ansæ G, H, I, K,

Fenestellæ L, M,

*Distillatio per inclinationem
per aquam. Cap. XV.*

Vando mitissimè cum distillandis rebus agendum est, hoc distillationis ytemur modo. Vbi ad quatuor pedum altitudinis assurrexerunt parietes, quemadmodum sæpè nouimus, excauetur

uetur in superiori testudine alueus, qui æneum hemispherium in suo sinu recipiat, rotundum, vt superius designauimus, sed hoc discrimen inter ea, quod duo foramina à latere inferius habet, cum suis canaliculis, per quos ampullarum colla transmittantur. Ampullæ supra ferreas bracteas ligantur, ne aquis eleuentur, moueanturq; , mox inferius vas aqua repleatur, vt ampullarum aluei mergantur sub ea. Canaliculi stupa, & lino stipentur, ne aquam, & spiritus euomant. Subiectis prunis feruet ahænum, & bulliens aqua simplicia in vapores soluit, qui à frigore in aquam concreti excipiuntur à suppositis vasculis. Hoc vase vsi sumus in distillatione florum Rosmarini, Gelsemini, Violarum, & eiusmodi farinæ florum.

De distillatione per Solis calorem.

Cap. XVI.

Xpleuimus distillationes per ignis calorem, nunc pro solis, fimi, vini, fecum, calcis eius vicaria, & similia. Solis, non solum per se solum, sed per reflexionem. Utuntur ijs non solum in ignis carentia, sed ad maiorem vim medicaminum. Vidimus nanque ex igne simplicium aquam extractam, aduentitias aliquas & mordacitatem recepisse, quod non euenit ex sole, vt in oculorum medicaminibus experti sumus. Vtemur quoque in odoribus, qui quàm maximè

D 2 adustio-

adustionem formidant, tam tenuis sunt essentia. Pare-
tur scamnum trium pedum altitudinis, semipedes cras-
situdinis, tantæq; longitudinis, quantæ vasorum impo-
nendorum voto respondeat. Pars illa scamni, quæ soli
obuertitur, tabulis claudatur, ne sol in receptoria vasa
illabens, & calefaciens, ea cogat aquam iterum in vapo-
rem abire, & redire, vnde egressi fuerint. Vbi sol Ge-
minos emensus fuerit (nam solo æstiuo tempore hoc di-
stillationis modo vti poterimus) scamnum sub dio soli
opponito. Mane herbis bene lotis, & exiccatis repleto
vasa, ori vaporum aurichalceæ fides citharæ glomeru-
lum virga intromittantur, quod vbi illatum fuerit, re-
laxabitur, prohibebitq; exitum simplicibus. Colla
mox submittantur vasorum, ut transeant per forami-
na scamni. Infra sunt vascula ampullarum colla rece-
ptura, mox claudantur spiramenta. Sol enim cœli me-
dium scandens ad eò ampullæ alueos intentissimus æ-
stus excalefaciet, vt herbæ in liquorem, & post in pul-
uerem soluet, ipse guttatim in inferiora vascula dif-
fluet.

Scamnum A, B.

Vasa C, D.

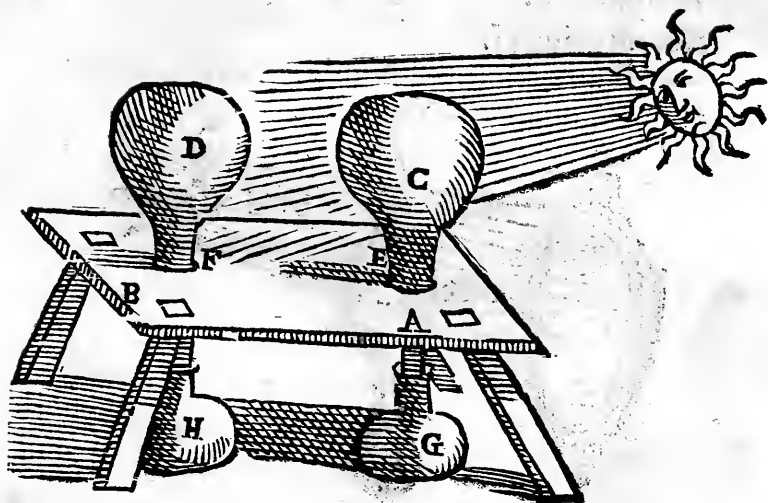
Foramina E, F.

Subiectæ ampullæ G, H.

Tabula obiecta soli I, K.

Relucens Sol L.

Sed

Sed frigidis regionibus ubi Sol obliquè non tam incalcescit, alio modo utendum erit, scilicet per reflexionem speculorum. Speculum enim concavum ophæreale, uel melius parabolicum soli obuertunt, quod reflexos radios ampullæ conuertit, stabit enim distillanda ampulla in medio solis, & speculi; radij enim in ampullæ alueum reuerberantes, non solum calorem: sed ignem, excitabit, ut latius in nostra naturali Magia, & exemplum.

Sol A.

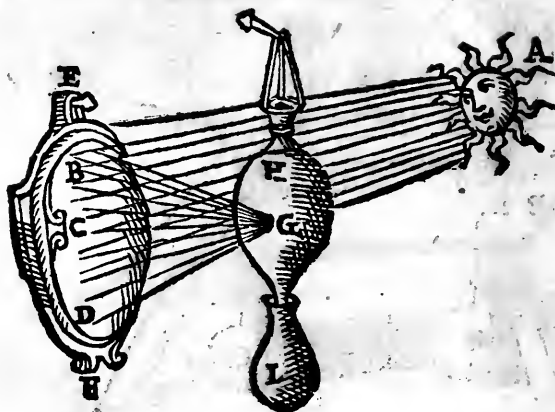
Radij A, B, C, D.

Speculum E, F.

Radij reflexi B, G, C, G, D, G, M, G.

Ampul-

Ampulla L.
Receptorium I.

De distillationibus per alios calores .

Cap. XVII.

Vnt, & alia caloris species, ut uinacea, oliuarum feces, quæ post olei expressionem relinquuntur, fimus equinus, siue bubulus, & calx uiua; quæ etiam putrefactiones dici possunt. Sunt, & quædam distillationum species, quæ mediæ sunt inter putrefactionem, & distillationem, & erit quando concha, quæ equinum fimum continebit, & foraminulis per uia supra balneum accommodata est, quæ à furno feruentis aquæ concalescens duplicem calorem exhibet, & est distillatio calida, & humida, & est medium quoddam inter

inter putrefactionem, & balneum. Vinacea, & oliuarum feces, quæ post olei expressionem relinquuntur, est primus caliditatis gradus, & in rebus vtimur mollissimis, vtimur quæ paruo calore putrefiunt. Secundus gradus est equinum fimum, seu bubalum, tertius & vltimus gradus est calx viua, aqua perfusa, & est calor calidus, & siccus. Qui fimo, & aqua calida vti velint, hac vtantur fornace. fiat arca lignea sex, vel decem pedum lata quatuor altitudine sesquipede, per cuius medium, æneus canalis excurrat, crassitudine humani brachij, foraminulentus, vt vndiq; fissuris, & foraminulis scateat. Repleatur arca equino fimo, vel bubalo, quod intra se vitreas ampullas contineat, vndiq; stipatus cum suis pileis, & receptaculis ex rebus distillandis. Canalis foras egrediatur, cuius os æreo vase figatur aquæ pleno cum suo operculo benè ostructo. Vas hac fornace adapteatur, qua igne excalescente per aquam in vase transit per canalem, & equinum limum calefacit per sua foraminula, cogitq; repleti hoc, ac suarum calore simplicia, vt in vase distillentur.

A, B, Arca lignea fimi plena.

D, E, C, vasa distillatoria.

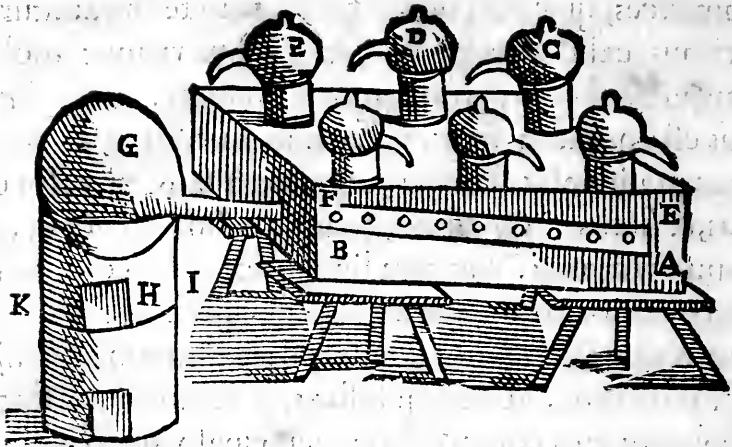
E, F, Canalis foraminulentus discurrens per medium.

G, Vas æneum, ex quo discurrit canalis.

I, K, Fornacula.

H, Fenestella ignis.

Vtrum

Vtrum simplicium qualitates in distillatione extrahantur. Cap. XV III.

Non multum distillatores, & inuidi quidam Medici phisicarum artium contemptores, & crassæ incitiæ inter se conueniunt, & inter ancipites sententias distracti ambigunt; vtrum ex distillatione simplicia præpollentes, uel inefficaces qualitates nanciscantur. & hæ in proprias, & congeneres, uel in contrarias abeant: Res maxime considerationis, & miræ utilitatis. Manardus in suis epistolis ait ex distillatione nil neque saporem neque odorem conseruari: sed plerunq; in varias, & contrarias transire. Abinthium inquit amaro præditum, multoq; odore donatum per plumbeum alembi-

alembicum distillatum aquam donat, quæ neque amarorem resipit, neque absinthium redolet. Ocymum, fragrantissimi odoris distillatum non solum nil odoris nactum, sed ingratius redditur, quæ omnia sibi fidem faciunt, quod aqua non eisdem viribus donata profluat, quibus planta pollebat. Cardanus contrarium ausus est decernere, & fortasse rectius, nam non solum itidem qualitatis: sed longè maiores adscisci, calefaciendo, humectando, arefaciendo, & similia. Exemplum esse vinum distillatum, quod ardentem aquam efficit, quæ longè validiores vires possidet, & quanto magis distilletur, eò calidius, acutius, & penetrantius fieri. Aqua rosacea ex flore extrahitur, eximij coloris, odoris, & virium. Vrcus aquæ plantaginis manantem vndequaque sanguinem sistit, & lactuca iisdem viribus prædita, & si natura algentior easdem vires non possidet. Melissa quæ triduo in vino maduerit, memoriam ab obliuione vindicat, vnde his experimentis motus, in contrariam abit sententiam. Distillatio tenuiorem semper, & calidiorem aquam efficit. Aristoteles in problematibus ait, quod sol suas exercens vires in aquas, leuissimas simul, & dulcissimas partes trahit, quod ab Hippocrate desumpsit, libro de aere, aquis, & locis. quod aquæ pluuiiales, leuissimæ, tenuissimæ, & dulcissimæ sunt, quia sol, cit de aquis quod tenuissimum, & leuissimum est, & ob id mare falsum, quia remanet quod graue, crassum, & falsum est, cum sol educere non possit. Quod si sol blandè ca-

E lefaciens

lesaciens hæc agit, quid sperandum de igne estuante in
 alembicis? & quod leue, & tenue calidum est, quia ad
 ignis naturam accedit, sed dum hæc meditemur ex
 varijs opinionum fluctibus, & animi angustia, ita hæc
 iudicamus. Sciendum primo, quod vnumquodq; vi-
 uens, tribus viuit substantijs, alimentaria primo, qua
 vnaquaq; alitur planta, & quotidie à terra haurit, & à
 cælo, eaq; deficiente deficit vita. Clarius id contem-
 platur in herbis quæ non summa terræ cute viuunt, &
 leone terram subeunte, sol supra modum incalescit, &
 penitus exaret, radices quotidie deficientes humore
 exarescunt. Si quis virentes plantarum ramos igni de-
 mandarit, egrius ardent, propterea quod multo scitent
 humore, alimentum quod à terra sibi hauserunt, & si ab
 vno extremo accendantur, ex altero humorem exudât,
 qui ab igne fugatur. Si quis vaporario uirentes plan-
 tas iniecerit, illicò in humorem soluuntur guttatim,
 fluentem, ex siccis tardius, parciusq; & fortassè nihil,
 quia alimentario carent humore cum uita. Secundus
 humor substantialis dicitur, in quo plantarum substan-
 tia residet, & hic non in superficie, sed interius abscon-
 ditur, & in distillationibus post alimentarium defluit,
 & difficiliter exugitur: nam cum partem in materia,
 partem in humore resideat, eandem distillationem vi-
 cissim tertio, & quarto faciundo, supra fæces infunden-
 do, digestionem, & putrefactionem postremo elicitur, vt
 suis locis demonstrabimus. Fernelius in albo oleo hunc
 humorem latere dixit, & verum substantialem in ru-
 beo,

beo, sed ego inter album, & rubrum oleum paruum, vel nullam differentiam iudico, & tanti viri pace, in hoc mihi defecisse videtur. Tertius est vitalis humor, in quo tota substantia, virtus, & proprietas residet, & oleum erit. odor, sapor, & virtus in supremo excellentiæ gradu reperitur. propria sedes spiritus, & caloris, & in qua tota essentia fouetur, & extracto illo, non nisi simplicium cadaver remanet, vt corpus vita penitus viduatum: His etiam prælibatis quæstionem determinare valde arduum erit, cum variæ, & multifariæ sint plantarum vires, naturæ, & proprietates: nam alia in aquis, alia in oleis, alia in ipso denique sale, & aliæ in cæcis corporum recessibus absconduntur, vt vniuerso hoc opere videbimus. Quod alij dicunt in aquis vires non remanere, exemplum adducentes de absinthij aqua quod dulcis, nec in ea aliquid amaritudinis residueat, hoc euenit ex plumbo. Quid enim aliud cerussa est quam supra late oris fictile labellum plumbea lamella expansa? infusoq; intus quàm acerrimo aceto, cuius halitus ad summa delatus, soluit plumbum in cerussam, indè derafo, ceu situ imposito, colligitur, & sapore dulcis est. Cum igitur in plumbeo alembico acres Absinthij vapores pilei summa petunt, solvunt plumbum in cerussam, quæ defluens, decidit per canales in receptaculum, videturq; in crassamento cum transfunditur. Vnde vix mirum videri debet si amaritudinem non respicit, & stomacho potius negocium facessit, quam demeretur, & suam amaritudinem fallit? & si

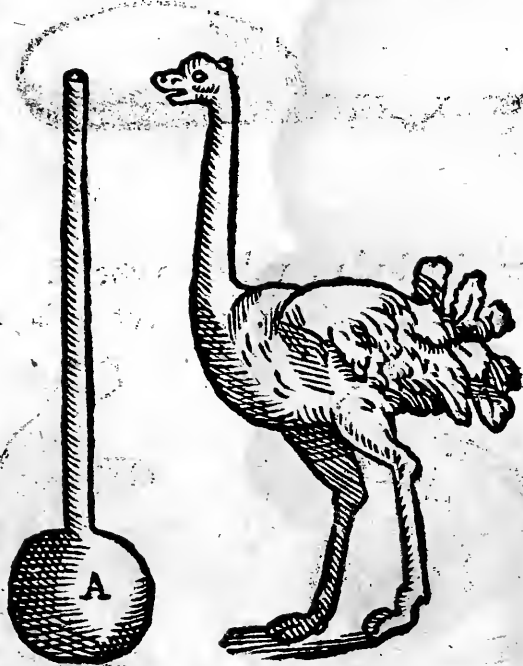
cèrtius vis fieri in rosaceam, vel florum aranceorum a-
quam vitrioli olei guttam instillabis, & illico cernes tur-
bari eius lympiditatem, & cerussam in vino subsidere.
At si remoto alembico plumbeo, vitreis vasis in aqua va-
poribus distilletur, suum retinere colorem, saporem,
odorem, & vires non inficiabitur, & magis hoc conspi-
cuum erit in suo oleo, in supremum enim gradum, in
eo odor, sapor, & calor conspicabitur. Vnde generali-
bus præceptis hæc coarctari nequeunt, ita omnium
proprietas in diuersum abeunt, ob id nos in proprijs
capitibus singulorum qualitates recensebimus, ne quos
reprehendimus, imitemur, cum eos falsos videri mus,
vna regula cunctorum naturam comprehendentes. Id
tamen inficiari non potest, iterata distillatione recipi-
tenuitatem caliditatemq; , & humiditatem, frigidita-
temq; minui. Auena frigida est qualitatis: sed stillati-
tia eius aqua caput tentat, inebriatq; , & apud Tartaros
referunt hoc distillatum inebriare.

De varijs vasuum generibus. Cap. XIX.

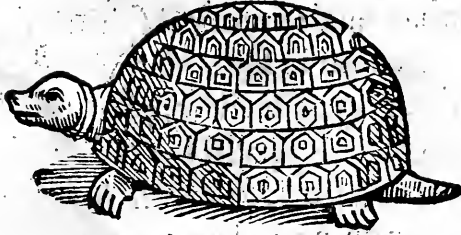
Vot rerum distillandarum, tot vasuum
sunt genera, immò ex varia excogitantium
ingenia, vt suo quisq; ex voto varia fin-
gat, & effingat, vt propè infinita reperta
sint, oblonga, breuia, in se recurrentia,
curua resta, anfractuosa, & spiralia: Sed profectò maxi-
mo ingenio, & arte à solertioribus herbarum virtutum
vestiga-

vestigatoribus aliqua excogitata sunt tam optima, vt sine ijs manca, & difficilis aliquibus existimari possit; nam distillationes ad destillandorum simplicium ingenia, qualitates, & naturas attemperarunt, & instituerunt, & hæc ex animalium formis, & naturis mutuati sunt. Quippè animalia, quæ tenuissimi spiritus sunt, halitum per longam arteriam in sublime euehunt; ideo plantæ tenuissimi halitus, quia facilè ad superna eleuantur, ob id vasa longioris colli adhibentur, vt longiori itinere sublimentur, octo pedalis colli longitudine, quod litera A, insignitum prostrat, quo in distillanda aqua vitæ sæpissimè vtemur, nam per longissimum iter spiritus ascendendo humiditatibus, & recrementis exoneratur, vt laborando tenuitatem maximam acquirat (vulgus matarozzo vocat) nos Struthiocamelinũ, Camelo pardale, vel gruale vas nuncupauimus.

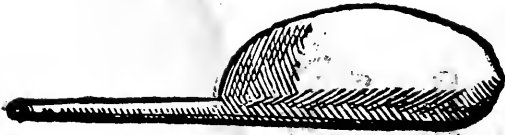

Contra si quæ sunt simplicia terrestris siccitatis, crassarumq; partium, minime

minimè vaporosa, flatulentaq; ad eorum distillationem organa ampla, eademq; humilia requiruntur. Animal est testudo satis terrestre siccum rigido tegmine interceptum ex terrestri, qua constat parte, amplo corpore, semper prona, inclinatoq; capite incedit, domifera, tardigrada, vnde simplicia terrestria,

vt sales, vitrioli, & alia mineralia, quæ non ascendant, his testudinibus utimur, vulgus leuto vocat, quia in testudinis animalis modum efformata sunt vel musici instru-

menti testudo, vel leuto vocati.

Hæc vasa testa veluti accubantia, vt etiam testudo

animal incedit, in fornaculis accommodatur, vt vi ignis prole-

ctus liquor, in subiectam illico ampullam fluat.

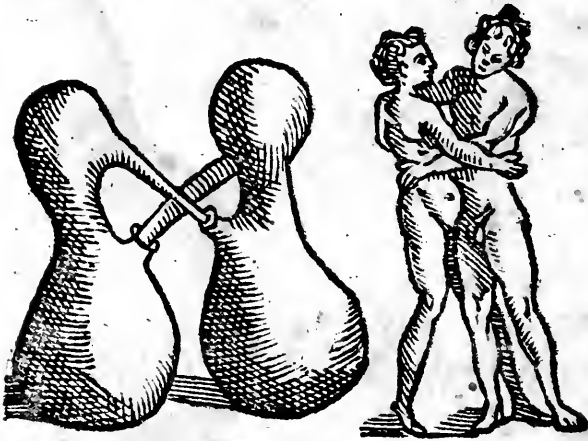
Sunt

Sunt quoque, & simplicia humidarum partium, crassumq; sed parum halituosa, vt animal Vrsum imitentur, crassum, terrestre, viscosum, stolidum, informe, formatum, vt totum corpus, & caput appareant sine collo, corpore amplo, carnosum, breui. Vas ad eius similitudinem efformant, vulgus vrsale, vel vrinale vocat, in quo simplicia minimè spiritiosa, vel difficilis ascensus, vt viscolitatem, crassitiemq; eorum exuant, & breui, & amplo tractu deferantur.

Sed si simplicium partes spirituosę essentię crassamentis, & terrenis fecibus immersę, vt tenuiores, & puriores euadant, & crassis illis, & impuris exonerentur, & in fecibus relinquunt, velut medicis vsibus ineptę, oportet multiplicatis viribus, in se ipsas resoluantur, & reducantur, vt assiduo motu circumgiratę nobiliorem vim, & magis egregiam fortiantur. Vas excogitatum est, quod Pelicanum vocant, quod ad auis Pelicani figuram adumbratū est, in quo simplicium par-

tes magis tenues per collum eductæ, & per rostrum in-
 apertum pectus infixum quasi in ventum super feces re-
 gerantur, iterumq; per collum sublata indefatigabili
 motu aquositate, crassitiem recipiētem paulatim exhau-
 riant, & simplicia assidua rotatione non solum depuren-
 tur: sed etiam altius virtutes exalitentur. Vas E, litera
 insignitur.

Alij verò
 alio modo ef-
 fingunt. Duo
 vasa capiunt,
 quod alter al-
 ter innectatur
 et quod vnū
 recipit alteri
 reddit, vtrūq;
 alterius alte-
 ro aluo ro-

stro infigitur; quemadmodum gemini fratres mutuo
 se amplectuntur, vnde honesta nomenclatura hæc va-
 sa gemellos vocant, vt crebra circumlacione se exte-
 nuent, & ab omni forde, & fece expurgata, nobilio-
 res vires consequantur. Sunt quædam quoque simpli-
 cia, quæ per longum, & anfractuosum iter deferri co-
 guntur vt naturam sublimiorem acquirant, nam dum
 per hos anfractus Serpentes altius euehuntur, continuo
 humidiores, grauioresq; partes relinquunt, & infra de-
 tincantur, contra puriores sublimius gradientur, &
 quia

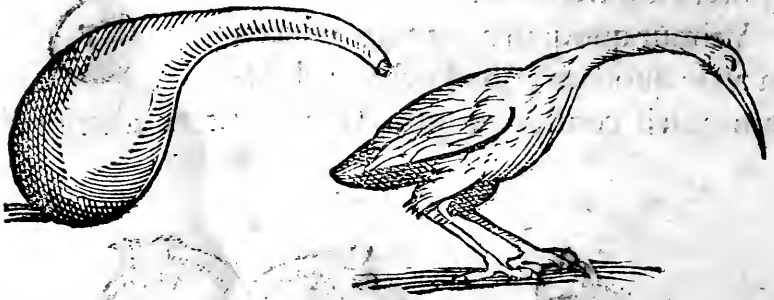
quia in orbés reuolutos serpentinos gra-
tius imitatur, serpentinum vocant.

Nos quoque in aquæ vitæ extractione
sæpissimè hoc vsi sumus, vt tenuiorem
naturam, puriorem, penetrantioremq;
fortiantur in sublime per flexuosas
ambages angustiores, & productio-
res à toto phlegmate exonerentur. Vas
F, litera adumbratur.

Vtimur quoq; in aqua vitæ educen-
da vase quodam, quod octo, vel de-
cem pileis constat quorum alterius vertex alterius al-

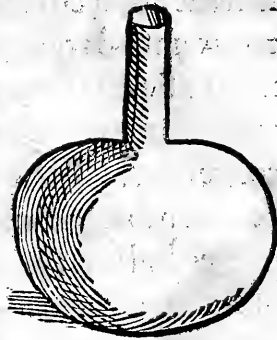
ueo mutuo inferitur, & dum ignis vim maximè vrgente superne viuum euehitur, variæ notæ vitæ aquam perficit, non quo altius extollitur, eò tenuior, quæ tardigrada, & humidior, crassior ac phlegmate redundans, eò ignobilior, quod quia hydræ colla, & capita videntur imitari, herculeam hydram vocamus septem capitum, sed alij aneo, vel aurichalceo, alij vitreo vtuntur. Vas G, litera notatur.

Vtuntur quoq; recuruò vase, scilicet collo: sed amplo alueo in ijs simplicibus, quæ minime ascendere possunt, quod quia Ciconiæ collum imitatur, Ciconias, vel stortas vulgus vocat; eòq; in distillandis validis aquis vtuntur. Et quia torquet collum nos retortas vocamus, vt quæ sublimari contumaces, peruicacesq; sunt vi ignis vrgentis, per retortæ collum libentius illabantur.

Neq; in vasum nomenclatione à plantarum, fructuum similitudine abstinuimus, nam simplicia distillando, quæ validi halitus, & vrgentis spiritus in salamoniacum,

moniacum, & salnitrum in aquis validis, amplo venetroso, & capaci vase indigemus, & quia in cucurbitæ similitudinem efformatur, cucurbitam vocamus: nam si angusto vase vim illam spirituum coercere conabimur, in maximum abeunt crepitum, & vasa in mille fragmenta dissiliunt; oportet igitur amplo vase, quo laxius vehementes illi spiritus vagari possint; vt ab occursante frigore flatulenti illi halitus in liquorem solui possint.

De distillatitiorum materia. Cap. XX.

Antiquitus dum adhuc rudis, & imperfecta esset distillandi ars, plumbeis, vel æneis vasis utebantur in extrahendis rerum essentijs, quod tantæ erant humanis corporibus pernicipi, vt in varios mirum in modum noxios morbos inciderent. Galenus in libro medicamentorum secundum loca, horrore habendam aquam monet, quæ per plumbeos canales deriuatur, nam limum, & crassamentum quoddam retinent, vt qui eiusmodi aquam copiosius hauserint, dysenteria corripantur. Præterea fumi, & vstilagine insigni fastidio non vacant: sed sorbentibus aquam non modo molestum, sed mirum in modum noxiæ: nam stoma-

cho, pectori, iecinori, omnibusq; visceribus negocium
 facessit; & si cui clarius experiri cordi fuerit, animaduer
 tat aquam è rosis, vel aurantij mali floribus exuctam,
 si per aliquot dies confederit, inueniet in fundo seden
 tem cerussam (vt diximus) quæ ex plumbeo alembico
 conceperat. Non tamen inficiandum, quod qui plum
 beo alembico vtuntur, plus aquæ eliciant, quippe furri
 gentes halitus sua frigiditate in guttas cogit, & inde co
 piosius per rares exudat. Nec dissimiliter de æneis, vel
 ferreis vasis nam ex acrium simplicium distillationibus
 eruginem, vel ferruginem contrahunt, quæ aquis im
 mixta tantum haurientibus eam periculi affert, quan
 tum ipsa erugo, & ferrugo, cerrussa illa nocentior est:
 sed his meliora sunt figulina vasa, intus vitro sublita.
 & qui iniurias ignium formidant, poterunt, & paleato
 luto loricare sic diutius quoque ignibus perennat. Sed
 omnium optima sunt vitrea, nam purissimum vitrum
 est, nullam ascitiam qualitatem recipit, & vires, quibus
 donantur adamussim retinent: Sed si talium metallo
 rum vasis vtendum sit in oleis extrahendis, vbi insita
 vis residet saltem chymicis vsibus, vel medicamentis
 extra corpus liniendis, non autem potu absorbeantu r.

De varijs ignium gradibus. Cap. XXI.

onsultum est inter distillatores ignis remissio
 nem intensionemve in gradus distinguere, vt
 cuique suus conueniens caliditatis gradus con
 stituatur; sunt enim simplicia aliqua humidissima, &
 leuia,

leuia, aliqua coctioni repugnãtia, vt vehementiorem ignem flagitent. Mox simplicium natura non violentanda est ignium excreſcentia, philoſophorum eſt cunctorum ſentetia naturam non vehementiſſimè vrgendam. nec violentari patitur. corrumpitur enim nimio coactu. Primi gradus ignis eſt balnei, cum aqua adeò calida eſt, vt in eam manus ſine leſione immitti poſſit; ex hoc igne flores, & fructus, & eiufmodi ſimilia mollia pituitoſæ ſubſtãtiæ, ſeu phlegmaticæ tenues, & euaporabiles, quæ leui quaq; caliditate flatum generant. Secundus gradus, quando aqua calidiſſima eſt; non tamen bullit, nec poteſt manu tangi, & eſt ignis ſimplicium craſſioris ſubſtantiæ, quæ ex materiæ groſſitie, non tam facilè vaporantur. Tertius gradus, quando aqua bullit; Quartus verò quando inter ignem, & vas nihil intercedit, quo in validis aquis vtimur.

Sunt qui gradus etiam in
tres partes diuidant,

vt Secunda pars primi gradus eſt
aquæ tepiditas, & ſic
de ſingulis.

IO. BAPT. PORTAE NEAPOLITANI

Distillationum,

LIBER SECVNDVS.

De odoratis aquis eliciendis.

PROHEMIVM.

Iam quid fuerit distillatio, eius varietates, & causas recēsuimus, iam tempus opportunum erit operationes inire, & à distillationibus odoratarū aquarum exordiri, & à Rosacea incipiemus, vt ceteris notior, vulgariorq; , eiusq; exemplo ad difficiliora, & secretiora progrediemur.

De aqua rosacea odorata elicienda. Cap. 1.

Optimum initium à rosa erit, quæ hortorum est decus, & orbis delitiæ, vt rectè Lycophron Poeta Lyricus, & Achilles Tattius in Leucippes, & Clitophōtis amoribus, dicunt. Quod si Deus Principem, vel Regem inter flores constituere voluisset, ipsam proculdubio constituisset. Gracè admirandam illam pulchritudinem,

rudinem, odorisq; suauitatem à Venere donatam dicunt, quod Dea Adonidis amore capta, in sui profusi cruoris memoriam, in rubeam rosam conuertisset. Rectè ab ea auspicabimur, tum quod prima florum fuerit, ex qua extillatitia aqua extracta sit; si Auicennæ, & Arabibus credimus, tum facilitate, & suauissimo, quem eructat, odore, quodq; præclarissimis medicamentis admiscetur, quibus humanæ vitæ succurritur, alijq; flores eius exemplo distillari ceptisint.

De aqua rosacea distillanda reponenda.

AD odorem rosæ, & iucunditatem cælum conferre videtur, & cœli temperies, nam quibusdam locis minus odorata prouenit, præterea siccis, quam humidis odoratior contenta ruderibus, odore præstat, quibus pars ima scabra. Serenis diebus lecta, odoratior. Decerpitur etiam intumescente alabastro fastigiato, cœuolutis foliorum panniculis, paulatim rubescens dehiscit, priusquam explicetur in folia, & se pandat, reiectis luteis apicibus in medio calicis infidentibus veluti capillamentis. Sole supra horizontem euecto cum suę pollentis efficacis viribus. Rosæ illæ capiuntur, quæ quia candido rubore renident, nos incarnatas dicimus, ex his enim præstantior elicitur aqua, nam quæ sanguinea purpura pumicant, & flammea, vel quæ in virginis genis visitur, salubrius ad medicum vsum veniunt caninæ rosæ vocatæ. Recipiuntur vel quæ nullo rore madefactæ

defactæ extabuerint, vel madescant, quæ oscitantes folijs dehiscunt. Hæ vitreo vrnali reponuntur, ac iniecto pileo obturantur, & muniuntur vasculorum iuncturæ, nec ex his rapidus spiritus euadens, in tenues auras abeat. rostro additur receptaculum in balneo mergitur, mox vrgeto ignem, donec aqua eliciatur. Obruuntur etiam cineribus: sed maxima opus est vigilantia, ne flores comburantur, & aqua fumidum virus, & nidorem redoleat, nam si tantillum vstæ rei fumum respiciet, reijcienda potius, quam inter odoratas connumeranda. E siccis rosis etiam exugitur aqua, nam exiccatione eius odor non exolefcit. humido loco reponantur, non vt mucescant, aut situm contrahant, vel semidiei spatio in aqua medescant, sic vitreis organis iniectæ suauem etiam aquam effundunt. Tandem, omni paratu odoratus latex, ex eis elicitur. nam odor non solum in folijs: sed omnibus partibus residet, vt in folijs aurantij, mirti, spicæ, aliorumq;.

Rosacea aqua venalis.

SEd qui rosaceam aquam venalem exponunt, aliter parant, studentq; lucro potius, & quantitati, quam odoris fragrantia, vt ementes fallant. Assumunt centum libras fontanæ aquæ, & in æneum vas illam conijciunt, rosarum decem, non reiectis alabastris, vel in medio stantibus luteis apicibus, nec proiectis viridibus folijs, illis barbulis vasculum ambientibus: sed integras,

vt decerpuntur, & subiecto igne triginta aquæ libras excipiunt, mox ignem subducunt, deinde aperto alueo distillata iã rosarum folia exprimunt in vas æneû, mox proiiciunt, & alias tricenas aquæ libras addunt, ac denas rosarum, & ignem augent, eundem modum reiterantes, vt ex triginta rosarum libris, centum odoratæ aquæ eliciant venalis. Alij recrementa illa, ex quibus pharmacopolæ ex decocto rosarum cremor elicitur, proiecta, in aqua maceranda per diei quadrantem imponunt, demum distillant, & ex eis etiam odoratam eliciunt aquam venalem. Fertur supra aquam pinguedo quædam innatans, quæ penna excipitur, rosæ fragans oleum, vt dicemus. Tot modis rosacea aqua adulteratur.

Rosarum aqua, cuius pars vna multas fontanæ aquæ odoratas reddat.

Quod si maiorem rosarum fragrantiam efflagitas, vt cæteras antecellat, cuius cochlear vnum in amphoram fontanæ aquæ iniectum, fragrantem reddat, ita parato. Distillentur rosæ, vt prius diximus, mox distillatam aquam super alias recentes rosas irrorato in vitrei vasis alueo eiusdem quantitatis, & denuo distillabis, ac ita tertio efficies, & sic tam largum odoris effluuium emittit, vt sæpius odorata caput offendat, cuius pars vna supra decem fontanæ aquæ odoratissimas reddit, & ita parata, fricato diligenter vase, ad odorama paranda reponitur. Hęc aqua cor ro-

G borat,

borat, capitis doloris mulcet: nam cit corpus, quia eius subtilis caliditas igne dissociata abiit.

Aqua ex Arantiorum floribus odorata
 Cap. II.

Ost odoratissimam rosarum aquam præstantissima sequitur ex Arantiorum floribus, nec odoris præstantia primæ quicquam honoris cedit. Hic Neapoli maxima elicitur florum aquæ quantitas per omnes mundi partes deferenda in qua semper veris temperies arridet, & cuncta nostra viridaria his scætant.

Aqua ex Arantiorum floribus reponenda.

Colliguntur non qui ex suis arboribus delapsi in terram iacent flores, nam hi euanidi sunt odoris, sed manibus decerpti. Non roridi, sed aliquibus horis in umbra passi, sed neque per diem odorem remittunt; ita tenaciter odor suis partibus inheret. Compleantur vitrea vasa, & in aquæ balneo reponantur, vel cineribus, indantur rostrati pilei, obstructis optime iuncturis, ne tenuissimus odor elabatur. Tunc subiecto igne roridus vapor in summo pilei subreptus, ac frigori occursans ipsum irrorat, mox liquor restuus factus, in subiectum vas labitur: exceptus aliquibus diebus optime clausus insolatur, ne quid retri odoris sumi respiciat,

piat, quem vi ignis receperat, demum ad vsum reponitur. Distillatur etiam aqua ex citriorum, limonum, ac omnium acruminum generum floribus eximij etiã odoris: Sed in ea quæ ad sorbitione paratur, recipiuntur tantum folia, reiectis calicibus, & fructuum rudimentis in medio floris stantibus, ne amarorem ex his resipiat, ac vitreis organis distillentur.

Aqua ex Arantiorum floribus venalis.

Aqua mirum in modum venalis est, tum condiendis magnatum cibis, tum ad odora menta paranda, maxime ab vnguentarijs expetitur, & ad medicos vsus apprimè utilis. Flores sine delectu in alucem e-neum conijciuntur cum maxima aque quantitate, vt in rosis diximus. Distillant etiam florum recrementa, quæ ab vnguentarijs reijciuntur, qui in condiendis pelibus ad chyrothecas, & thoraces, vtuntur, & eliciendo odorato oleo. Substratas enim pelles, ac nuda amigdala triduo floribus cumulant, bis in die recentes permutando, mox tuis amygdalis, & organo expressis, odoratum oleum eliciunt. Hos igitur neglectos per diem aqua madentes, post distillantes fragrantem aquam eliciunt. In Gallia Cifalpina, alijsq; frigidis locis ex frigida cœli intemperie, plantæ ad flores non perueniunt: sed vix vitam ducunt, ob id ex plantarum citriorum summitatibus, & teneris foliolis aquam eliciunt, sed non primæ comparandam; Aquam per ci-

nerem exultant per aliquos dies insolant, donec exuat, si quã ex ignis violentia vstulationis labem conceperit.

Arantiorum aqua eximia fragrantis.

Quod si aquam fragrantioris odoris fieri voles, quemadmodum de rosis diximus ita de arantijis floribus faciendum iubemus, scilicet ut prius aqua distillata super recentiores flores irroretur, & quò pluries irromueris super alios decerptos flores, & denuò distillaueris, eò valètiorem odoris effluuium, & operandi violentiam nancisceris, cuius exigua pars supra multam proiecta eiusmodi ferè odoris reddet. Aqua hæc ad medicamenta apprimè utilis. Ad pestilentes febres utilissimè propinatur, præcipue quæ ex anthematis veniunt, quia putredini maxime aduersatur. Selibra pota per sudorem à corde contagiosos humores expellit. Venenorum vim eludere, & retundere solet. Ore subinde colluto halitus suauitatem comendat. Odor ad animi deliquia præualet. Distillata Limonum aqua mulierum facies expolit, victilignes, & maculas emendat, varos delet, & acoros interimat. Cor roborat, eiusq; palpitationi salutare remedium est.

Odorata aqua ex Myrti floribus. Cap. III.

X myrti quoq; floribus distillata aqua, suauitate, & odore præstat, hortorum delitiæ, & ornamentum, maxime myropolis expetita. Myrsinum pulcherrimam puellam in hanc plantam muta-

tam

tam fingunt Græcorum fabulæ, quod sui odoris præstantia, ac insignium virtutum cumulo virginibus præstaret. Vt iam dictis ante floribus tertio gradu responderet, idè & tertium ei locum ascripsimus, & suis etiam tertis sribus partibus intestinus odor insidet, vt ex ea aqua & oleum insigne eliciatur, vt dicemus, quod non alijs omnibus euenit.

Aqua odorata ex Myrti floribus reponenda.

Aquam hæc est faciendi ratio, decerpuntur flores è nostrate Myrto syluestri, cuius folia dilutius videntur, & aliquanto maiora sunt; nam vniuersus hic Neapolitanus tractus montes, & littora spontè eam fundunt, vt hæc odore celebrior. Vitreo vase iniiciuntur, vas aquæ balneo, vel cineribus mergitur, cui pileus, & receptaculum iungitur, obturatis, picatisq; iuncturis, tunc è pileo illapsus latex odoratissimus erit.

Aqua ex Myrto venalis.

Qui vero myropolis distillant, æneo vase magnam fontanæ aquæ partem iniiciunt, ac cauliculos teneros ramorum cum floribus decerptos, nam, & frondes emulum odorem proferunt, vti Romæ, & Cisalpina in Gallia fieri vidimus, vbi plantæ ob frigus violentiam malè hospitantur, vt vix ad florem perueniant.

Aqua

Aqua myrti mira fragrantia.

SI vt superius de floribus diximus extracta aqua super flores iterum atque iterum proieceris, & distillando eundem laborem susceperis, aqua miram acquirat odoris suauitatem Aqua constringentis est facultatis. Pota halitus oris commendat. Ad oris item vlcera valet, & etiam super generosa obsonia inspergitur.

Odorata florum, Lauendula aqua. Cap. IIII.

X odorata stirpe illa, quam herbariorum vulgus lauendulam vocat, nardi specie, vt verius pseudonardus dici deberet, quod odore nardum æmulatur. aqua distillata madendis linteis gratiores, & suauiore odore commendat tanta odoris fragrantia, vt omnes flores odoris iucunditate prouocet, qua de re vestibus etiam inseritur, & in manuales fasciculos digeritur, balneis & hominum lauacris expetitur, elotaq; omnia, si permisceatur, odorata reddit, ob id vitiosa quædam vocabuli corruptione lauandulam vocant. Infusata seruatur etiam ad varios odorum vsus. Constat terreis spirituosisq; partibus, ob id flores, frondes, ac tota deniq; stirps aquam, & oleum odoratum reddunt. Decerpantur flores veris exitu Iunio, & Iulio mensibus, purpurei frequentibus spicis sparsi, ex locis apricis & petrosis,

petrosiſ, nam grauius redolent, vitreis organis inditi, ac balneo, vel cineribus diſtillandi imponuntur, & aqua ex eis emanans ad omnes vſus odoratiſſima. Frondes etiam diſtillantur, & eundem fere odorem ſpirant. Si recentes flores habere non poterimus, ſiccis aqua biduo macerabimus fontana, vel roſacea mox ſubiectis ignibus fragrans elicitur aqua. Si olei quod nobis ex Gallia euehitur aliquot ſtille in fontanam irrorentur aqua, commixta, & commota ex oleo aqua, ſuauiſſimum odorem concipiet. Vel ſi ſiccis flores aqua madendos impones, ac ſoli bene operculato in vaſe expoſueris, eandem odoris commendationem representabit. Stil-
latitius odoratus latex fronte, & temporibus illitus catalepsi, & leuiori hemiplexia, comitiali morbo, & ſincope laborantibus ſuccurrit.

Aqua odorata ex odorato Trifolio. Cap. V.

QDoratum Trifolium ſui odoris commendatione diſtillatorijs Neapolitanis officinis frequentius venit, quod Tribulum vocant vrbanae Loti ſpeciem. Referunt flores, & frondes eundem odorem, & etiam reſiccata plenius redolet. In tempeſtatibus odor intenditur, vt locum in quo herba ſata reſidet, ſuo odore repleat. Latioribus locis oritur, videturq; ad odorem, & hominum volupe nata herba. Sylueſtris odoris eſt infirmioris: Sed miſor apud incolas, & peregrinos hu-

ius herbæ odorem in pretio non haberi, nisi in causa fuerit, non omnibus in locis odoris iucunditate feri: sed eius odorem pro locorum varietate intendi, & remitti, Hic maximus apud vnguentarios vsus, aqua per se sola, & cum alijs floribus commixta, eximiam odoris redolentiam representat. Decerpuntur floridi apices cum teneris frondibus veris initio, distillanturq; balneo, vel cineribus.

Odorata aqua ex Iaseminis. Cap. V I.

Ascuntur apud nos Iasemini, vel Gelsomini flores odorati, & pretiosi tanta copia, vt nulla sint viridaria, nulla mulieres, quæ in fictilibus vasculis non atant ob sui speciositatem, & suaueolentiam, & ornamentum, videnturq; florum omnium odorem superare, vt principatum facilem sibi vendicent. Et mane in viridarijs deambulantes propè floridas plantas experiuntur ex eis gratum odorem halare, & ita animum exhilarare, vt homines huius suauitate capti, & odoris iucunditate illecti, ab eis discedere non patiuntur, magnetina odoris virtute. Flores enim manipulatum componuntur, vt semper in manibus habeamus, quousq; odoris gratiam exuant. Duo apud nos genera nascuntur, satium quod tota Aestate floret, & Autumno iucundissimi, & validissimi odoris, & syluestre, quod remissius halat. Vitreis organis ex his difficillimè

mè odorata aqua extrahitur, nam tenuissima odoris vis in summa florum cute residet, vt leuissimo quoq; igne abeat in auras, & odoris gratiam exuat, quod hoc argumento probatur. Si diutius in Sole manserint inolefcit suaueolentia, & inodori remanent flores, ijdemq; sicci, nil profus odoris spirantes in totum reijciuntur, & si digitis flores compresseris inolidis terrestribus partibus cum superficialijs olentibus se permiscitentibus suauitas illa madore intrinseco retusa, ignauo fetore contaminatur, cum minor pars olida à maiori inolida suppeditetur, & mira odoris suauitas illa non pertinax cum inolidis partibus compensatur. ob id mea tempestate hominem non cognoui qui stillarijs organis ex his suaueolentem aquam exugeret, nec vnquam venalem expositam vidi. Nitentur igitur, & si odor in tenuibus, & superficialijs partibus insideat, maxima sedulitate, & industria extrahere, vt & si odor citissimè è floribus expiret, in aquis potissimum, & oleis apud nos commorare cogamus.

Odorata aqua ex laseminis.

QVia pars illa superficialia flatulenta est, & vaporosa, ne cum foetidis immisceatur, ob id organa ampla, eademq; humilia requirit, ne debiles illi flatus, & vapores subnixi in ascendendo laborèt, & inclinato etiam vase. Replentur igitur ex satiuis lasiminis vitrea vasa recentibus, & non resiccatis, nam potius ingrati, quam grati odoris aqua eliceretur, &

H aquæ

aquæ balneo collocentur inditis pileis, & optimè commessuris emplastratis, & picatis, leui igne breui temporis interuallo coquantur, vt tenuissimum illum aerem expirent. Nec nimis flos incalescat, quia si ex totius cōposito manaret vapor, ingrati esset odoris, sic vix exortus vapor in receptaculum exoneretur. Ac vbi paululum extillauerint, subducto igne amoueat vas, & exceptam aquam super alios recentes flores irrorabis, & eandem operam impendes; sic secundo gratioris odoris fluet aqua. Vndè ter, & quater effeceris, & magnum acquireret aqua odoris effluuium. & si odore fragrat maximis etiam ad animi recreationem pollet vitibus.

Aqua odorata ex Moschatulis rosæ. Cap. VII.

Nec eodem distillationis genere difficillimæ sunt rosæ albæ ab insigni moschi odore, moschatulæ dictæ: habet enim, & ipse in summa superficie tenuioris odores aurâ inspersam: ob id digitis cōfricatæ, nec moschum olent, nec eximia illa odoris suauitate delectant. Vnde sedulam operam nauare oportet, vt distillatione eius odor eliciatur. Decerpantur igitur non quæ à Sole exuctæ sero pallidum colorem contraxerint; nec folia in tetram delapsa; nam his nullus odor: sed quæ adhuc in folliculis conuolutæ, & conglobatæ iam iam in folia explicantur, non proiectis luteis illis apicibus in medio florum stantibus. Hæ in vitreum yri-
nale.

nale collocentur, latum & contractum, sic leui aqua balneo ne laboreat ascendendo vapor. Excepta aqua denuo super recentes irrorabis, vt diximus, & distillabis, vt placidiorem magis paulo teneat odoris auram. Syluestres etiam quæ passim in dumetis luxuriant, & si minoris odoris, non tamen dispari odore indonatae, nam si videntur syluestrem habitum induisse, non ita tamen odore viduatae sunt, vt ne odoris commendatione distillari nequeant.

Aqua odorata, ex purpureis Violis. Cap. VIII.

VT veris prænuntia, & prima inter vernos flores emicat viola, ita præcipue odoris commendationis, & vtilitatis existit, vt videatur naturam ad hominum vtilitatem creasse. Nam si eam spectes, maximè saturata illa sua virente purpura oculos recreat, & si per locum ambulabis, vbi ille confitæ sint, non parum olfactus miro illo suo odoris oblectamento capietur. In eadem specie florum sunt qui superficiarium illum vapidum odoris spiritum possident; vt nisi citò discerpas, odoris effluuium expiret. Vndè prius decerpantur, oportet, quam solis vim experianrur, nam illico exolefcit odor, & sicca nil penitus redolent, nec roribus madida, quia obtunditur. Decerpantur igitur tempore quo Solis calor virtutem non resoluerit. eligantur nigriores, nam quæ saturatiore purpura nitent,

præstantioris odoris fragrãtia magis olfactui blandiuntur, non albæ vel delutioris coloris; nam euanidi odoris sunt; nec ortæ humidis, vel vmbrosis locis. Distillantur eo more quo de alijs diximus, & recentibus aquis distillatis superiniectis denuo distillentur. Si enim in fontanam aquam insperferis, ac per diei quadrantem immorari patieris; aquæ suū odorem conciliabunt, & si id ter, quater repetes, maiorem violarum odoris gratiam sine distillatione nanciscentur.

Ex Caryophyllis floribus odorata aqua. Cap. I. X.

Non in vltimis ponendus est speciosus, & odoratus Caryophyllorum flos, quippè cum omnibus de pulchritudine viribus, & odoris præstantia certet. Hi figulinis in vasculis à mulieribus fouentur, his horum areae decorantur, & fasciculi olfactorij in hominum manibus versantur ad odoris gratiam, & animi vires recreandas. Aqua non minus difficulter quàm ex superioribus elicitur. Seligantur non albi, nec qui in candidis folijs cruoris notulis inficiuntur, non qui languido rutilant cocco, non syluestres, nam non vt superiores odorem tribuunt: sed qui saturato cruore renident, & qui ex multiplicibus foliolis flores conflatos gerunt. Projiciantur calathi, & quæ in medio stamina se ostendunt, reiectis etiam forfice vnguibus ita enim vocamus partes illas albas, quæ petiolo, & calathoinferun-

inferuntur. Frondes in vitream ampullam coniunguntur atque in aquam tepidè bullientem collocantur, vt tenuissimus vapor in summis frondibus insidens surrigatur ad pilei testudinem, & extillet. Si pulueris aliquid Indorum cariophyllorum in pilei canali circumdabitur, mirum in modum aquæ odorem augebit. Vi- res eius validissimæ ad animi deliquia: nam qui animi deliquio consternuntur, si olfactui appropinquetur, ma- ximè reficiuntur. Ad pestis contagia præstantissimè sum expertus, & ad febres contagiosas, & melancholi- cas cordis passiones.

De odorata Liliorum aqua. Cap. X.

Estatis decus, & honor est Lilium suo in- contaminati candoris nitore, ac venusta- te, ac blando suavis odoris effluuio ab omnibus concupitum, vt flos florum di- ci possit; ob id lunonis rosam, & Ve- neris volupe vocatum: sed ab eo odoratam elicere aquã vix potest arte nancisci. nam vix Sole illustrati suum expirant odorem: nam tenuissima floris substantia, in qua odor ille residet, illico efflatur, vt ne vestigium qui- dem odoris conseruet. Eligantur igitur solæ frondes vix è caliculo dehiscens, reijciantur stamina, mox vi- trea in ampulla optimè stipatis iuncturis, aquæ balneo reponantur, ac subdito molliusculo igne tantisper co- quantur, vt vix flores videantur contabuissè maxima

sedulita-

sedulitate, ne voto frustreris, & sic odorata elicetur aqua. Stillatitia eius aqua parturientibus maximam præstat opem, ac pellendis secundis. Maculas è mulierum visu abstergit, rugas delet, candiditatem carni conciliat.

De odorata Narcissi aqua. Cap. XI.

Est Liliū Narcissum dicemus cognatione odoris, qui plerunq; in Liliū degenerat. Sunt, & Narcissi odore ipso suauissimi, cuius plura sunt genera; illum nos distillabimus qui croceis intus foliis, foris albis cingentibus, vt Ouidius canit suauissimi, & violenti odoris, ferè soporiferi adeoq; vberi odoris, vt sapius odorati caput tentent, dicunturq; à *ναρκω* quasi torpeo, quod caput grauet torpedine. Si modo quem superius diximus, distillabitur, odoratam fundet aquam, immò illius violentiæ magnam partem exuunt, vt tutius odorari possit, & violentiæ loco suauitatem recipiant. Eandem operam impendendo ex cæruleo Hyacintho odorata effluet aqua.

Aqua odorata ex Azadarach floribus. Cap. XII.

Arborem illam, quam alij Loton, Arabes Azadarach dicunt, in Italia arbor Paradisi vocari cœpta. nomenq; inde positum, quod flores pergrato odoris effluuio nares oblectet veluti Paradisi, cuius fructu Hispani ad numerandas

das preces vtuntur . Arbor conspicuæ venustatis , & odoris est . Flores hi per aquæ balneum opera , & sedulitate vt superius diximus , distillati fragrantem aquam effundunt , quia flos tenuis vt Iaseminis , ideo parem illis operam exposcunt .

Aqua odorata ex herbis . Cap. XIII.

X herbis etiam odorata elicitur aqua , quarum hoc capite aliquas commemorabimus , & per se solæ odoratæ sunt , & cum alijs commixtæ , & odorem , & salutem nobis conferunt . & primo de Ocimo dicamus , Græci Basilicon vocant , quasi regium , quod regio eius odore , regio nomine dignum sit . Ex hoc extracta aqua suaviter redolet : sed odoratior ex genere illo , quod minimis constat folijs , & odore celebrius ; Neapolitanum vulgus Basilicum gentilem vocat . Aliud est genus ab insigni exoticorum odore Caryophyllorū , Caryophyllatum vocant . odoratissimam aquam effundit . Aliud est quoq; quod ab odore mali citrij , vt nulla inter frondes , & citrium intersit differentia , Citratum vocamus , quorum aquæ olfactu cordi , & capiti profunt , & animi merorem ex atra bile ortam emendat , & hilarem , & letum reddit , & in animi deliquio salutare est . Caryophyllatum ad cordis affectus , illudq; roborandum ; cæteris aptius animiq; deliquijs præstat . Est altera Ocimi species , quam Acinon vocant , Neapolitani

litani Ardichella à maxima cum vrticæ floribus simili-
tudine in aquæ balneo odoratam manat aquam. Me-
lissa ab insigni Citri odore Citraginem vocat, cuius di-
stillata aqua cor roborat, & animi merores ex atra bile
ortos expellit. Ad cardiacos effectus, vt citrium etiam
prodest quod si nares consulas non nisi citrium olet.
Ex radicibus caryophyllatæ herbæ odoratis aqua exu-
gitur, quæ eisdem cum caryophyllis exotericis effe-
ctus retinet.

Aqua odorata ex pluribus commixtis. Cap. XIII.

Diximus de simplicibus, nunc de compo-
sitis. Sæpissimè in distillationibus solemus, flores, & frondes commiscere, tum
ad odoratiorem aquam parandam, tum
ad medicos vsus, tum ad mulieres deco-
randas. Aquam rosaceam, vel aliorum florum mo-
schatam conficies, si locatis in ampulla floribus mo-
schi granum in pilei canali, vel rostri extremitate accõ-
modaueris, et extillans aqua, & per moschum illabens,
moschi odorem recipiet, & sic maximam moschata a-
quæ quantitatem parabis, id tamen moneo animaduer-
tendum in compositionibus, vt non ex omnibus equalè
pondus adijcias: nam quæ valentioris sunt odoris, infir-
miores obtundunt, & inolfactu suppeditantur, vt discer-
ni nequeant: sed potentioris odoris minor, languidioris
maior pars opponatur, vt consonans ex his confurgat
odoris.

odoris harmonia. Exemplum damus, Rosarum partes duæ, Aurantium florum vna, Lauendulæ dimidia, Trifolij odorati pars quarta, Myrti vna & dimidia, indantur in vitreo vase, in cuius pilei nare Moschum collocetur, vt indè delabens aqua moschi odorem recipiat, & odoratissima manabit aqua; Vel capiantur Rosarum, Aurantium, Myrti, Trifolij odorati quantitates iam dictæ, & alternatim in ampullæ alueo collocentur, quibus adde Sambuci flores, Rosas moschatas, Lilia, summitates ramorum Citrij, ac vitrea in ampulla locentur. Interea in ollula vitro intus illita, Stirax, Belzoinum, Caryophylli, & Lignum aloes bulliant parumper; indè aqua supra flores spargatur in alueo operculato, & picato, & in rostri osculo granum Moschi accommodabis, Zibeti, & Ambaræ, ac leuibus prunis per aquæ balneum stillantem aquam excipies. Vel recipiantur Basilici frondes, Mentæ, Mari, Iridis radicum, Saluæ, Melissæ, Lauendulæ, & Rorismarini, & his adiiciantur Caryophylli, Cinnamomi, Nucis myristicæ pauca quantitas, ac Citrij cortices. Hęc omnia in aquis odoratis supradictis triduo macerabis, indè per aquæ balneum extillabis.

*Quomodo flores in distillatione suos colores, seu vires
conseruent. Cap. XV.*

Via colores in plerisq; sunt essentia simplicium, vt in auro, floribus, & alijs, ob id maxima sedulitate attendendum, vt colores cum aquis extrahantur, vt suo loco declarabimus posterius: qui non minus oculos oblectant, quam ad medicos vsus praestant, nam in distillatione flores non solum vires: sed colores conseruant, & fortasse locupletius, & vt a rosis incipiamus. Excipiuntur rosarum florum frondes, & praecipue quae saturato cruore micant, caninae vulgo dictae, vitreo paruo vasculo accommodantur patuli oris, hoc vas intra aliud vas laxioris aluei inditur, quod substratas habeat rosas cuiuscunq; coloris fuerint, pileus, & receptaculum imponuntur, & picantur, & substrato igne vapor ex rosis subreptus in vasculum illabens, colorem ex rosis elicit, & cum succo admiscetur, & peracta distillatione, fumatur vas ex magni vasis alueo, & in fundo rosaceo, vel sanguineo colore tinctam reperies, & ex pilei nare clarissimam distillabit aquam, vt vtramq; habeas, & cruentam, & claram; cruenta tam vehementis erit odoris, vt saepius odorata caput tentet. Potest, & alio modo colorari. Vase rosis repleto extinctae frondes in pilei canali accommodabis, & mox clauso vase, ignem subijcias: nam vapor pilei testudinem tangens frigi-

frigido vitro occurrens, vertitur in aquam per pilei latera in canalem defluens per narem, coloratam aquam extillabit, secum habens odorem, colorem, & vires. Id etiam experiemur in purpureis violis, cuius si frondes in pilei canali circumpones, & alios flores in aluco ex pileo illabens calida aqua per canalem decurrens coloratur, & in receptaculum purpurea manabit aqua.

Quod hæc maioris sit virtutis, quam simpliciter extillata, experti sumus aquam rosarum orientam madefactis lineis frustulis, ac tempore circumpositis, capitulis dolorum illico amouere, quod non euenit ex clara distillata.

68
IÖ. BAPT. PORTAE
NEAPOLITANI

Distillationum,

LIBER TERTIVS.

In quo de oleorum distillatione
tractatur.

P R O O E M I V M.

Diximus superiori libro ex floribus, & herbis odoratis de aquarum distillationibus, nunc ad oleorum extractiones properabimus, res digna admodum, & industria, labore, paratuq; magno perficitur. In oleis, vt diximus eximia rerum virtutes, & mirabiles latent operandi vires, & si alijs vasis extrahi posse non negamus; nos tamen peculiariter hoc vno vtemur, quo vstrine dubium, & operantis socordiam non timeamus: Sed fornacem, & vas constituamus.

Descri-

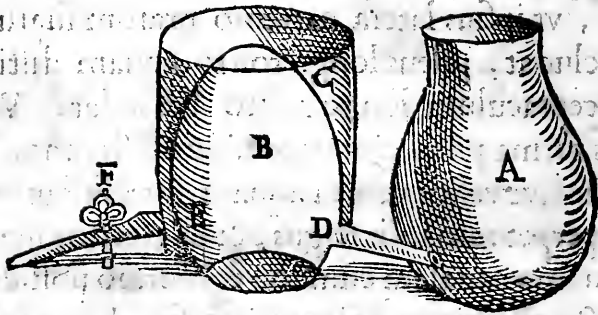
*Descriptio vasis, & fornacis ad oleorum
extractionem. Cap. I.*

V si multifariam multisq; modis olea ex herbis, & floribus extrahi possunt, hoc tamen modo contenti erimus; nam eo quot quot vidimus, & experti sumus, nullum commodius, & opportunius reperimus. Fiat ahenum ad oui similitudinem capacious, cuius latitudo duorum pedum, profunditas verò trium, In summitate collum angustum bene, & latum semipedale, pileo grandiori recipiendo accommodatum, vt ipsius latera extremo orarum suarum ambitu includat, pileus longo rostro aquam distillatam in receptaculum longo rostro diffundat. Vasis mox turris forma pileo circumponitur ex stamnea, vel ferrea bractea, vt veluti vesica aquam interfusam recipiat, quo perpetuum insit frigus, & pilei testudinem superet. In imo canalem cum suo epistomio possideat, qua calefacta ad libitum exinaniri possit. Fornacula hoc modo paratur. A solo bicubitalis surgat rotunda, vel quadrangula forma è calce, & lateribus, pede supra planum erecta, pavementum sternatur in cuius medio fenestretur. Fenestra ferrea tegete cooperiatur, qua laxius cinis egeratur. In summo rotunda erit tantæ laxitatis, vt ahenum vas in se recipiat. Infra vas transuer-

fo

so ferro fulciatur tantę soliditatis, vt ignis ardorem , & vasis pondus sustentet . Fenestella ẽ regione ferreę tegetis aperiatur , per quam ligna , & carbones iniiciantur ; eximia fenestella cineres ẽ crate cadentes exerantur . Vasis hic erit vsus . Repletur tertia pars florum , mox aqua fontana lymphida infunditur, vt flores, & herbas per semipedem excreseat ; inditur pileus circumlitis orificijs, & imponitur fornaci, ac suppositis flagrantibus prunis incalescat , nam quamuis flagrantibus prunis suppositis stillatitia aqua vstrinę labe non maculabitur, vbi pilei aqua nimium inalecicit , effusa extrinsecus aqua calida, frigida super infunditur, vt pileus frigeat semper, nam ex pilei rigore copiosior elicitur aqua.

Ahenum A,

Pileus B,

Turris-stamnea C,

Rostrum pilei D,

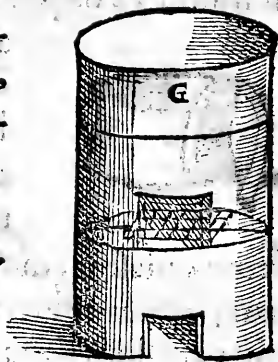
Canalis Turris E,

Epistomium F.

Tur-

Turris G.

Prope pileum catinus aqua frigida plenus maneat, vt effusa in alium catinum calida, recens frigida super iniiciatur.

Quomodo oleum ab aqua separetur.

Cap. II.

Via hic vase oleum simul cum aqua exugitur, non parua nos tangit difficultas, vt separatorium quo aquam ab oleo segregemus, paremus; nos multa describimus, vt suo quisq; libito melius seligat. Aliqui infundibulum vitreum habent, intus aquam, & oleum effundunt, oleum supernatat, aqua fundum occupat, indice digito inferius os occupante, vbi quieuerint, amoto inferius digito, aquam effluere sinunt, vbi tota effluerit aqua, & oleum propè digitum descenderit, relaxando digitus parumper osculum, aquam guttatim effluere sinunt, vbi aqua effluere desierit, relaxato digito, oleum in ampullam effluere permittunt.

Alij hoc modo segregant per Siphonē paruum intortum tantę altitudinis, vt intra vas positus, altera pars foris descendat, Siphonis crus

vnum

unum inum vas petit in quo residet aqua, mox flatu
aquam ad se trahunt, illico aqua
effluet, vbi aqua effluerit, ad o-
leum deuentum est, vt oleum in
Siphonis cruore extrinseco erit,
tunc digito osculum comprimūt,

vt oleum quiescat, mox à vase amoto super aliam am-
pullam, oleum effluere sinunt.

Alij vasculum parant, quod prope collum canalem
angustum habeat, mox intus aquam, &
oleum ingerunt, quousq; ad canalis os
perueniat oleum; nam semper aqua fun-
dum, oleum summa petit, oleum è regio-
ne canalis peruentum inclinato parum-
per vase, per canalem effluet.

At nos hoc vase contenti erimus, quod ex tot, tātisq;
optimū experti sumus. Receptaculum surgentis al-
uei parant, quod in ventre canaliculum habeat satis
angustum hoc vaporarij rostro subijcimus, & vbi distil-
lare desierit, & oleum & aqua in eius alueo promiscuè
fuerit, imposito osculo vasis indice, obuertimus vas, vt

oleum supra innatet, & aqua in-
imo supra canalem resideat, tunc
amoto digito, aquam per canalē
effluere sinamus paulatim, quo
ad tota effluerit, vbi oleum ca-
nali appropinquabit, rostello in-
dicem apponimus, vt per angustissimum osculū aqua
guttatim

guttatim effluat, vbi verò solum oleum in rostello erit supposita alia ampulla, amoto digito, oleum effluere sinamus.

Odoratum oleum ex floribus Aurantij distillare.

Cap. III.

Hoc modo qui sequitur, parari consuevit. Capiantur Aurantij florum quadraginta circiter libræ, ac memorato iam vase indantur, quibus superfundantur quindecim aquæ fontanæ, & subiecto igne, vrgeto quantum vales cum memorata pilei infrigidatione, sic quatuor, aut quinque horis tota distillabitur aqua. Supra aliquæ olei guttæ supernatabunt rubei coloris. Maxima diligentia, & arte separandæ sunt, fragrantissimi odoris, nec aqua à suo odore degenerabit, quam venalem exponunt. Prolectum oleum erit pauca quantitatatis, vt vix ex sexcentis libris, vna olei vncia excipiatur. Sunt etiam qui vitreo vrinali in aquæ balneo ex solis floribus oleum cum aqua eliciunt, aurei coloris, mirabilisq; odoris: sed quam minimæ quantitatatis. Si aquam quæ prius ex alijs floribus manauit, super alios flores irroraueris, mox distillabis ex aqua prætiosiori odoris, & olei maioris quãtitatis erit. Ex tot, & infinitis plenè vtilitatibus vidi melancoliæ febribus contagiosis, stomacho, & matricis doloribus præstantissimum esse pharmacum.

K *Odora-*

Odoratum oleum ex Citriarum floribus, & corticibus.

Cap. IIII.

Odem modo è floribus Citrij educitur oleum ,
 & ex quadraginta florum libris , vix dragma
 elicietur . Differt ab eo , quod sit colore candi-
 dius , & odore infirmius .
Oleum odoratum ex corticibus Citrij .

Citrij cortices incidantur vsque ad album medul-
 læ , induntur vitreo vrnali cum fontana aqua ,
 ad ignium cinerem , ex ducentis fructibus vncia elicitur
 preciosi olei , quod cum aqua promiscuè effluit , se-
 gregaturq; ab aqua . Plus ex acerbis quam ex nimium
 maturis excurrit . Si cum foraminulenta radícula , corti-
 cis ramenta fiant , parcius oleum colligitur , quia maior
 spirituum pars euanescit in auras , & odor diffilatur .
 Sed si taleolis dimidiati ferè digiti dissectis , ac frustilla
 tim concisis vteris minor iactura spirituum fiet . Si prius
 aqua cortices macerentur , eademq; aqua distillaueris ,
 plus reddet olei . Ex paruis limonibus , quos vulgò Ca-
 labresche vocamus numero quinquaginta , vix duas
 drachmas elicies aurei coloris , in vitreo vrnali cum
 aqua collocantur cum ignis violentia , quia combu-
 stionis labem non extimescimus . Virescius . Si oleum
 cum vino hauseris , viperarum , Scorpionumq; medebe-

ris veneno linendo vulnera cum lino . Peruncte na-
res contra febres pestilentes, & pestem se muniunt .
Gulani, pulsus manuum, pedumq; linendo contra
melancholiam valet, roborat stomachum, & confert
digestioni . oleum extractum ex primis fructuum ru-
dimentis Aurantij ad lapides in vesica frangendos effi-
cax . Ex sex fructuum libris vnciam olei clari, & odo-
rati extraximus .

Odoratum oleum ex Rosarum floribus . Cap. V .

Q Mnum difficillimæ extractionis est Ro-
sarum oleum, atq; in minima quantita-
te: sed suauissimi odoris, vt reserato va-
se, in quo oleum conditur, in Rosarij
medio florentis commorare videaris . In
supra memorato vase decem librę aquæ infundantur,
atq; florum quadraginta, ac ingentis vi ignis maxima
aquæ quantitas educitur cum oleo, quod delabitur in
receptaculum, difficillimèq; quoq; colligitur . Stilla-
titia aqua in longissimi, & angusti colli phialam indi-
tur, vsque donec infundendo, vt ad summum os perue-
niat . In solari finito plusculis diebus: nam oleum so-
lis calore ab aquis separatur, & plus aeris nactum, le-
uiusq; factum, sursum euolat, & in oleum abit; nam bul-
la statim in fundo orta altum petit, cuius rei ego specta-
tor mirabundus super natans oleum pluma derasi, &
collegi . Nos id casu animaduertimus, quod nunquam

putaramus ex rosis oleum colligi, cum non pinguis essent substantiæ. Ex hoc experimento edocti alios modos in alijs tentauimus, voto successit, & amicis indicauimus. Ex Rosarum decoctionibus ramenta, quæ à pharmacopolis reijciuntur denuò cum aquis distillata, & aquam odoratam, & supra aquam pingue quoddam odoratum in album oleum reduximus.

Oleum odoratum ex Myrti floribus. Cap. VI.

SI triginta florum librę Myrti in vaporario reponantur cum sexaginta libris aquæ fontanæ vrgente vi ignis in pilei rostro, labuntur in receptaculum trigintaquinque odoratæ aquæ libræ; atque per summa aquæ oleum supernabit: sed paruæ quantitatis odoratissimum. Et si super extractam aquã tantumdem florum admiseris, & aqua fragrantior, & mira olei quantitas recipietur. Ex teneris ramorum summitatibus Myrti aquam extraximus etiam odoratam, & oleum: sed oleum nigri coloris prolicitur.

Oleum florum Caryophyllorum odoratum. Cap. VII.

Non paruæ erit diligentia si paucitas odorati spiritus qui in sublimitate frondium subsistunt, fouenturq; ab impura sui mole vindicabis. Ex tribus libris frondium Caryophyllorum cum pauca aqua

aqua vrgente vi ignis, cum aqua oleū eduximus rubicundum odoratissimum, simile illi quod extrahitur ab exteris Caryophyllis. Exit cum aqua lactea, argumentum quod sub ea oleum lateat. erit olei quantitas paucissima, vt vix duas oculi lachrymas æquet.

Oleum odoratum ex Iasemini floribus. Cap. VIII.

I aquam, quam à vase vitreo testudine dicto vaporario ex domestico Iasimino prolexeris in vas angusti, longissimiq; colli indideris, mox ad insolādum apposueris, quemadmodum in Rosis diximus, ascendent paulatim bullæ quæ in summe suæ aquæ in oleum abeunt. Supernatans colligitur purissima penna, recondiēdum vitreo vasculo bene operculato. Vel si mauis, erit quædam vnctuositas præciosa, & fragrantissimi sui floris.

Oleum odoratum ex floribus Lauendulæ. Cap. IX.

Erba, & Flores fouentur in vino prius, vel aqua aliquantisper, mox distillantur. Sic quoquomodo distillaueris, prolapsum oleum, & aqua odoratissima erit, quippè odor in sua tota substantia mergitur. Aeneo in vase quod supra memorauimus merguntur flores Lauendulæ in magna aquæ fontanę quantitate, & subiectis candentibus prunis, foras oleum, & aquam extillabit violentissimi

lentissimi odoris. Extrahitur etiam è frondibus, & simul ex floribus, & frondibus olei color in nigro rufescens: è spica fragrantior excipitur, vt illud quod ex Gallia prouenit, vbi florum ingens copia.

Oleum odoratum ex Rorismarini floribus.

Cap. X.

Tex floribus, ità ex frondibus etiam Rorismarini præstantissimum elicitor oleum. In mense igitur Maio, quando planta plus satis eo tempore floribus, & frondibus veluti quodam viscoso humore, & lentore scetet; carpuntur flores, & summitatis ramulorum florentium, qui aëneo vase repositi, effusa vberim aqua, subijciantur ardentissima pruna, videbitur illicò è rostro lapsum in receptaculum oleum coloris aurei, & ex folis frondibus viridis obscuri. Oleum quod supra innatat, colligitur ex ficcis frondibus minus olei: sed plus coloris. Contrarium ex viridibus. Præter innumerabiles Rorismarini virtutes, quibus scitent Medicorum libri, validissimum experti sumus ad stomachum confirmandum, ad omnes neruorum infirmitates tenfos liniendo. Roborat caput, epilepticos iuuat in vino haustum. Ad fugandos descensus, ad vocem perditam ex frigida causa.

Oleum

Oleum odoratum ex Absinthij floribus.

Cap. XI.

X Absinthij floribus oleum exugitur validissimum contra quam ceteri cærulei coloris. Colliguntur igitur florida: comæ Absinthij in ramulorum cuspidibus virentes, quæ in æneo vase cum aquis mergantur, suppositisq; ignibus manat copiosa aqua cum oleo cæruleo validissimo, odorato, & amaro. Ex herba sicca oleum non exit adeò viscosum: sed minori copia. Est & aliud genus sylvestris ubiq; fruticans in ruderibus Puteolanis, & maritimis, vulgatius, amarius, & odoratius, floribus racematim congestis. Ex hoc cõmendatius oleum aromaticum non coloris tam cærulei, & maiori florum copia. Si obscurum oleum, denuò cum aqua distillètur, clarius euadit, & hoc denuò distillatum transparentius profectò: sed suum retinet colorem: nam semper ad cæruleum tendit. Vi-res innumeræ: Sed nos his tantum contenti erimus. Mirificè stomachum roborat foris illinendo. Si puerorum alui, eo linantur vermes interficièdo, ex imo eicit. Conducit corporis fluxui. tollit obstructions, obstat venenis.

Odora-

Odoratum oleum ex Maro. Cap. XII.

Ruticat apud nos herbula quædam vulgaris notitiæ, quam Sampsuchum Marum, vel Amaracum vocant, puto nostratam Maioranam esse, vegeti, & fragrantissimi odoris, cuius spicatae summitates, & floridæ carpuntur, & vasis iam dictis induntur, nec insolenti more exploditur aqua, & oleum coloris aurei, & si nares consulantur, cæteris odoratius. Præstantissimi est vsus ad cerebrum, quasi à Deo ad hûc solum vsus creatum, roborat memoriam; capitis doloribus prodest. oleum aqua immixtum, & agitatum, naso absumptum ad stillicidia iuuat; stomachum restaurat.

Odoratum oleum Menthe, & Calaminthe. Cap. XIII.

Mato mentas odore percurrit Mentha in acetarijs, & dapibus nostris, ob id ad medicamenta eius oleum accersitur, vnde maximo spirituum oblectamento è Mentha exugitur oleum. Colliguntur è cauliculis fastigijs tenues spicati purpurei flores in siccis locis enati, nam pinguibus, & riguis hebescit odor. Compositi in supraenarrato vase, eodemq; modo distillati, è viridi herba, oleum viride nigrans exugitur, sine flore,
vel

vel semine parum, aut ferè nihil excipies. Ex trecentis frondium libris ferè vncia labitur. Eodem modo ex calamentho (quasi pulchra Mentha) oleum elicitur coloris auri vegetius, & præstantioribus viribus, vt natura est feris herbis, cum Mentha satiuua sit. Olei munus est illitum lac coire non posse, roborat stomachum; contra serpentum venena valet, fronti illitum, si capitis dolorem non tollit; ferè mulcet.

Odoratum oleum è Pulegio. Cap. XIII.

Olliguntur verticellati floridique vertices Pulegij tempore suo, tempore, quo floribus, & seminibus ditissimi. Possunt etiam in solstitijs distillari, quia eo tempore etiam florent: nam à parente etiam reuulsam, & pensile, & in carnarijs ipsis brumali tempore refloret. Flores & ramuli æneo vase induntur, ac solito more oleum exugitur lutei coloris ex fruescentibus. Oleum aqua remixtum, ac naribus haustum prodest cerebri distillationibus, roborat stomachum. Vuluæ doloribus prodest, ac prouocat menstrua; Serpentum venena hebetat, gargarizatum prodest schirantiæ, valet ad tentos neruos, & fetidos, oris halitus emendat, reuocat eos qui animo deficiunt.

Odoratum Origani oleum. Cap. XV.

Acumina præteritium cauliculorum origani colliguntur cum suis spicatis thyrfulis femine, & floribus confertis, simul etiam cum frondibus, nam immortali viret coma. Eliguntur è locis soli conditione lætis: nam ibi lætius fruticant: hæc vase aëneo induitur, & vrgenti igne supposito, elicitur oleum aurei coloris iucundi: sed violenti odoris; Serpentum venenis vino potum aduersatur, linitum febrili malignitati obstat.

Odoratum oleum è Salvia. Cap. XVI.

Via idem modus, eademq; operatio, idèo repetita doctrina non eget. Colliguntur fasciculi floridi purpurei Salviæ ex locis asperis, & siccis, cum suis seminibus, reijciuntur folia scabra, squalida, retorrída semper, & exuëca; nam si spica florida, seminosaq; non fuerint, vix pusillum, vel nullum dabunt oleum; si plusculum quæritis cum madidis linteis alternatim positis, & depositis à grassantis vi caloris ignis defendantur. Cuius vis ad muliebres locos ad stomachum roborandum, & contra animalium venena.

Odora-

Odoratum oleum Chamameli. Cap. XVII.

X Chamamelo, quæ in macro solo nascitur, colliguntur flores in summis cauliculis aurei bullati, suaueolentes, quando florere incipit, nam a summo contra cæterorum morem florem auspiciatur.

Ex centum florum libris non nisi olei binę drachmæ manant viridi coloris. Bibitur contra Serpentum ictus & calculos. Linitum febricitantes sanat, si mox operimentis integatur, vt sudor euocetur.

Odoratum oleum Artemisie. Cap. XVIII.

Chamemeli floribus non variat, nisi odoris disparilitate; ob id ramuli decerpuntur, qui sustigentur auri colore bullis, ex trecentis libris vix vna excipitur olei vicia.

Ex viridi plus olei: sed minus colorati, è sicca minus olei plus coloris nempè aurei. Muliebribus malis medetur; ob id parthenia prius vocata, partus enectus extrahit, menses & secundas cit, calculos deturbat.

Oleum Rutæ odoratum. Cap. XIX.

X locis apricis, & siccanis decerpuntur ex rutaceis fructibus flores lutei cum suis capitulatis siliquis, grauissimi odoris, & saporis æsterte hiantibus. Syluestris longè acrior. Induntur vasi, &

feruidis fornacula ignibus imposito cum aqua, oleum, & aqua iugi confluuiis, irrequietoq; stillat, grauem vibrans odorem. Ex quinquaginta libris vix duæ drachmæ eliciuntur coloris viridis. Auribus in surditate infunditur. Contra morsus venenosorum animalium, efficacis, visus aciem exacuit.

Fœniculi odoratum oleum. **Cap. XX.**

X locis apricis, & modicè saxosis vulgaris Fœniculi. Si quis primas ramulorum, germinationis legerit cum suis spicis, & sublatis floribus, indideritq; iam sæpius memorato vasi ad ignem, oleum eliciet odoratissimum, & viride. Cuius vsus ventris tormina mitigat ex flatu orta; ad excitandam oculorum aciem paratur. Contra Serpentum ictus bibitur. Stomachum sedat. Sed si rotunda muscharia in orbem radiatim circinata suo semine onerata in aquis biduo madescant, inde vi ignis oleum exugitur, & coloris aurei iucundissimi odoris. Ex tribus libris ferè vncia extugitur: sed intra annum amarescit. Ex syluestri verò odoratius, & medicatius elicitur: sed à domestico dulcedine desciscit; nam gustu est acriore. Sed à Germano amico edoctum experimentum non reticebo ad extrahendum à fœniculo gummi quoddam ad valetudinem tuendam nequaquam spernendo. Fœniculi caules in summo vigore, ac medio pullulatu existentis in
taleolas

alecolas palmares dissecti in vitreum tubum, vel argillaceum vitro sublitum palmaris latitudinis, & sesquiduum longitudinis immittuntur, donec tota cavitas expleatur; cuius fundus semicirculus, & foraminulentus hic in fundibulis inseratur, ut fundum complexu suo æqualiter infundat, & superna parte optime obturata, infundibili rostrum per ferream patellam traiciatur, cuius imum os in receptorium vitreum, immittitur supra patellam ignis undequaque excitatur: sed à tubo palmari longitudine distet. Tubo igitur incalescente ex Feniculi segmentis guttulæ quædam exudant, & ignemurgentem fugientes per humidum foraminulentum in infundibulum, & ex eo in receptorium collectæ gummi præstant qualitate feniculi æmula.

Ex Anisis odoratum oleum. Cap. XXI.

Olliguntur muscarij Anisorum semina, & prius aquis macerata in vase ducto proijcitur aqua & oleum suavissimi odoris, & saporis ex tribus Anisorum libris exugitur uncia una olei, hieme gelascit: sed minimo calore liquefit. Si vis ne id contingat, distilletur denuo cum aqua vitæ. Oleum erit coloris albidum. In annum amarescit. Eligitur semen recens & vegetum. Commanducatum oris halitum suaviorem facit. Præcipuum ad ructus, idè inflationibus stomachi, & intestinorum torminibus medetur. Stomachum roborat: Contra animalium

lium aculeatos ictus bibitur. Epilepsiam & vertigines discutit.

Corianni oleum. Cap. XXII.

EX multo Corianni semine pauca eligitur olei quantitas, vt ex tribus libris vix vna drachma extorqueatur coloris aurei, & difficillime distillatur, Valet capitis doloribus.

Ex Lauro oleum. Cap. XXIII.

EGuntur Lauri fructus Ianuario mense, vase, & more solito distillatur, ex sex bacarum libris vncia exugitur vna nigri coloris: sed vehementissimi odoris, & saporis. Exugitur quoq; oleum vrnali vitreo cum cineribus, Valet ad dolores artriticos, & ad tentos neruos. Serpentum venenis resistit.

Ex Cupressi fructu oleum. Cap. XXIIII.

X. Cupresso mare (nam foemina sterilis est) non galbuli qui nascuntur: sed in his intus dedit primi genia per quam minima Natura. Nam his dehiscentibus semen decidit praetenuis, & exile, neq; facile colliguntur, praeterquam a peritis, nam distantur, & euolant. Ex se-

Sexaginta libris exugitur olei vncia viridis coloris, & odorati. fructus colliguntur Februario Mense. Vis maximæ constringentiæ.

Odoratum oleum ex radicibus Angelicæ.

Cap. XXV.

X duabus libris radicis Angelicæ in vase vitreo retorto ad cineres cum aqua, aut vrnali vitreo prodit dragma vna olei.

Quomodo olea præstantiora, & validiora fiant.

Cap. XXVI.

Leum præstantius, & validius eueniet, si post distillatum, aquam cum oleo exuctâ super alia recentiora semina effundatur, & mox distilletur, & aqua etiam, & oleû distillata super alia semina. superfundatur, & tertio aqua, & oleum denuò distillarum super alia semina diffundatur, & postremum validius, & præstantius erit. Exempli gratia. Capiantur sex libræ Anisorum cum sua aqua, vt diximus, & distillentur. Mox oleum, & aqua super alios seminum sex libras, denuò affundantur, & simul distillentur, & tertio idem fiat. Postremum oleum exuctum miræ erit potentie, & operationis.

IO. BAPT. PORTAE
NEAPOLITANI

Distillationum,

LIBER QVARTVS.

De distillatione oleorum exoticarum
plantarum.

P R O O E M I V M,

Diximus de olei florum, herbarum, seminumq;
nostratium, reliquum est de oleis extrahen-
dis exoticarum plantarum; scilicet Cinna-
momi, Piperis, & aliorum; quæ ex disitis
Indiæ locis meridiei, & orientis nobis adue-
huntur.

De

De oleo Cinnamomeo odorato. .ij. Cap. .i.

Tncipiemus à decantato illo oleo Cinnamomeo, quod inter exoticas plantas principem sibi vindicat locum: nam vehementissimo odore totas ædes, in quibus repositum est, replet, & si odore, mirificisq; dotibus, cum plerisq; conueniat, id sibi tamen vindicat singulare, quod etiam in delicijs principum habeatur, & in esculentorum condimentis. Ex maxima Cinnamomi quantitate, primum quod animaduertendum est, feligantur cortices illi qui gustu vim acrem mordacemq; sibi asciscunt, nam qui insipidi, & gustu fatui, aut nullum, aut ineprum oleum exudabunt. Cortices grosse contundi debent, ac biduo prius in aqua macerari, mox æneo vasi indi cum decenti aquæ quantitate, subiecto quantum vis igne aqua cum vapore è corticum venis expresso in oleum versus per canalem in receptaculum regurgitabit, & vapores simul in receptaculum ingressi, in oleum & aquam soluuntur. olei color aureus rufescens. Spiritus ille à molis suæ contagio exutus, in oleum abit præstantissimi, tenacisq; odoris, vt distillando cœnacula grato odore repleat. Nec in hac arte nobilius exugitur. Ex Cinnamomi libra egregiam operam nauando, sæpius drachmam extraximus; Possumus etiam vitreo vrinali cum decenti aquæ quantitate

per arenam elicere oleum . In distillatione lactea aqua irrorat primo, quam bibendo os, & fauces incendit, argumentum in ea esse olei quantitatem: nam oleum, in aquam agitatum, cum vederi oleum desijt, lactescit aqua, vnde soli exposita, abit lac in exiles olei guttas, & videbitur oleum sub aquis fluitare. Et quia Cinnamomi spiritus calidi sunt, & tenues, illico in altipetros vapores vertuntur, & primum in oleum abeunt, & tunc inum aqua petit, & si alia sint immerabilia, Olei maximus ad omnia vsus. Quæ nouimus dicamus. Stomachum, & caput roborat, ac viuificum calorem auget. Memoria, cordi, & animo prodest. Labantes euanidosq; vitales spiritus toto in corpore restaurat, eumq; vegetiorem reddit. Contra venena, & virulentos ictus demulcitricem, & domitricem vim habet.

Oleum exoticorum Caryophyllorum. Cap. I I.

Vocamus Caryophyllos flores, qui nobis ex India aduehuntur, ex atro rufescentes, capitati exertim in aduersus quatuor denticulis se se stellatim decursantibus. odorati, gustu acres, subamari, quorum maximus apud nos vsus, non ad obsonia modo: sed ad multa quoque medicamenta. Caryophylli non exacti us tundantur: sed plenius indantur vase aneo cum aqua, ac violento igne exugitur oleum coloris rubri: sed leuis aurei coloris. Ex florum libra vnciam olei exuges.

ges; Sed si integri in vase reponantur, post olei exustio-
nem surgentes humiditate inueniuntur, si ita saccha-
ro condiantur, miri saporis eueniunt, ac stomachum
mirum in modum iuuant. Si ex ficari sinas, denuo
reuedi possunt, nec fraus detegitur, nisi gustu expe-
rimentum sumatur, nam languentis saporis sunt sto-
machum, caput, & cer roborant. Delet febrium con-
tagia. Dentium doloribus instillando guttam, tollit il-
lico dolorem ex causa frigida. Prodest memoriae, &
mulierum locis hautum in vino stomachi nauseam
sedat. Tollit syncopem, & capitis doloribus ex frigi-
do ortis. Si commissurae linantur, medetur.

Oleum nucis Myristicae. Cap. III.

Moschocaryon Græcis, nobis ea imitatio-
ne nux moschata dicitur, & myrripsica,
quasi vnguentaria nux: nam iucundissi-
mum spirant odorem, vt cum Cinnamo-
mo de odoris suauitate certet. Eligantur

recentes, & ea recens est quæ nullam senserit cariem,
ponderosa, præpinguis, vt si pungantur aculeo, confe-
stim è vulnuscule illo, oleagineus manet humor, dam-
natur leuis exucta nigricans. In olei extractione nulla
ab alijs disparilitate variat, nisi ignem plus, vel minus
adhibendo: contunduntur minus curiose. Inde aquis
macerandas finito per noctem, & diem soli vedendas,
mox igni traduntur, cuius vis maxima, ex sex libris vix

uncia vna liquidū olei elicitur, reliquū in vasis collo sublimatum; in vnguinis formam reperies. Quod si aqua remiscēs, ac denuò distillabis, aliquam olei puritatem etiam elicies. At si sub dio aquis pluuijs, & sereno cœlo reliqueris per mensem, vel duos, & mox distillabis; ex singulis libris singulam unciam exuges. Vfus ad ceruicis linitiones, contra capitis descensus, & iuncturarum dolores.

Oleum Cardamomi. Cap. IIII.

Rana sunt quedam apud septasias; quæ vulgo grana paradisi dicuntur. Græci Cardamomum vocant; quod amomo non sit dissimile. Eligatur graue terenti pertinax, farctum, odore nares feriens, gustu acri, subamaro, mordax; quod gustatu linguam ad eò vellicet, vt os totum igneo feruore deflagrate videatur, tanta ei est comburendi licentia, si tale non fuerit, intelligito exoletum. Induntur grana vrnali vitreo cum aqua ad cineres ex tribus libris vix drachmam olei proleximus. oleum stomachum imbecille, roborat, fert eis auxilium, quos deliquerit animus. Culinis etiam per condimenta creber inualuit; nam gratam palato acrimoniam exhibet. Auxiliatur comitialibus. Distentos spiritu, discutit.

Oleum Piperis . Cap. V.

Dferuntur ad nos ex India à piperiferis arboribus grana rotunda, vulgo, Pepe dicta. Eligitur non omnino nigrum, & corrugatum: nam grana quæ legitimam maturitatem senserint, ex solibus torrefacta, rugis deturpantur, reijciuntur pertusa, & quæ cariem senserint: sed densa, & farcta. Sentit enim Piper carbunculationem, cœli iniuriam, (vt aliqui tradunt) sic vt grana cassa, & inania exhibeat. Nec linguam vellicant. Sunt qui Iuniperi granis adulterent. Alij granis Virgæ sanguinariæ, cum naçta fuerint à sole, retorridam rugosamq; maturitatē, postquam cum siliquastris feruidis aquis ebullierint, quæ apud nos sæpè sapius Piperis vicem præstât: nam tam emula facie Piper imitantur, & rugas, vt nisi gustus consulatur, nullo insigni discerniculo notentur. Sed præstans signum electionis, vt linguam, & palatum consulas, nam ea vehementer vellicant, calefaciunt, & exurunt, cum sapore quodam amariusculo. Si integrum ponatur in vase æneo cum aqua, & maxima vi ignis vrgente, oleum exugitur, vt ex tribus libris vix sesquidrachma eliciatur. sed Piper adeò integrum, & incorruptum remanet, vt pharmacopolas fallat, vt denuo pro integris vendantur. Si contundantur, & macerentur plusculis diebus, plus olei dabit. Serpentum ictibus maximè auxiliatur. Tormina ventris discutit, appetentiam inuitat, ac cibi auiditatem molitur.

Oleum

Oleum ex nuce Indica. Cap. VI.

EX India nobis adfertur nux Græcis caryon Indicum dicta, prægrandis globus, circinata rotunditatis, multis inuolucris intesta, nucleo intus molli, candido, carnosio. Medulla libra in supra memorato vase imposita; ut ignis spiritus emissi in humorem soluuntur, ex fœsquincia elicitur. Vase vitreo obtorto, ac probe superlütato, vel in cupellam arenariam imposito cum sua aqua leui igne distillata.

Oleum est aurei coloris rufescentis.

IO. BAPT. PORTÆ
NEAPOLITANI

Distillationum,

LIBER QVINTVS.

De resinis distillandis.

P R O O E M I V M.

Sunt, & sudoriferæ plantæ, quæ sudoris vice ex se vel sauciatae gummi, & resinas fundant, quæ viscosæ tenacitatis, & consistentiæ sunt, vt cū ignis feruorem experiatur, in ampullosas excrefcentias tumeant, & per collum distillatorij in inferiorem ampullam integræ defluant. Nos vt ab ignauis partibus tenues segregentur, & in oleum abeant, vt ad medicamenta, vel odorama vberiores virtutes adipiscantur, nouo vase, nouo modo, ac nouo, & industrio artifice opus esse existimauimus, vt accuratorem curam, & diligentiam, quam in alijs efflagitatur, impendat. Vt rem igitur exordiamur.

Fornacula, & vas quibus Resinarum oleum elicimus.

Cap. I.

Habeto vas vitreum non laxioris vteri: sed mediæ capacitatis, recto collo, quo sine ascensu, & labore vapor rectè fluat. hoc vas quia instar instrumenti musici leutum, vel testudinem efformatum est, testudinem vocamus, vel si mavis, obtorto vitreo vase vti poteris. hoc luto obducatur, quod ex tomento, equino fimo, & liquida argilla per mixtum sit, à ferreo bacillo optime subacto vix cultri crassitudinem æquet. Post igni vel eius vice, soli credendum, vt exiccetur, mox denuo luto loricetur, sicceturq; vsq; donec pollicis crassitudinem transversum æquet, ne cum igne senserit, in rimas fatiscat. Collum inferioris ampullæ os traijciatur, ne qua parte inter se committantur linoxylino oui albugine, triticea farina, & viua calce illinantur, occludanturq; , ne tenues vapores expirent. Demum resina repleatur, vt duas alvei partes occupet. Fornax superioribus assimilis, nisi quod summâ tantum testudo foramine aperta sit, capacis vteri vasis intronmittendi in quo adamussim sedeat, vt vasis inum, cum fornacis planitie coëquetur. Imposito vase, superponantur candentes prunæ, vt vbi calefieri ceperit, & prius aquæ post olei effluuium ceperit, acriori igne vteretur,

getur, & infra languidior ignis subditur, nam vbi resina in ampullas extumuerit ad summum se erigens, & per vasis collum effluere tentans superiori calore repercussa, & reuerberata deprimitur, & commeabit retro, & sedabitur bullientis resinæ vapor, & hoc artificio per collum vasis defluens, inferior ampulla distillantes olei guttas recipiet absq; super excrescentis timore, & combustione.

Mastiches oleum quomodo extrahatur. Cap. II.

Estiuus temporibus Lentiscus Mastichen fudat, quæ solis officio durata, gummi modo coit, peculiariq; vocabulo Mastiche vocatur. Hallucinantur autem qui ex ea oleum elici posse putat, eo modo quo aliæ resinæ solitè sint: sed modo què superius diximus. Obducatur vitreum vas, quod vernaculo vocabulo leutum vocamus, luto, mox in illud Mastiche injiciatur, vt duas aluci tertias repleat, ac supra fornacis testudinem collocetur. Supra cinis sternatur, vt coequetur planities. Vasis rostro vitrea ampulla subijciatur ingentis vteri, quæ stillantes guttas recipiat. Supra incendantur prunæ, paulisper donec exhalâtes partes per vasis collum in inferiorem ampullam stillare incipiant, tunc vrgeto ignem, vt Mastices intumescentes bullæ vasis supremam partem attingentes, ex calore regurgitentur; castigentur, coganturq; infra guttæ in sudorem solutæ per canalem defluentes in

N oleum

oleum abire. Nec inane opus efficiet, qui spongia aqua frigida madefacta, saepius receptaculum detergat superius, vt suo rigore in oleum abire cogat. Cum subiecta ampulla rubescit, & aqua olei speciem representabit, ignem infra accendes sine resinæ tumefactiones vbi oleum nigrum colorem contraxisse vides, tunc amoue ignem, ne vstrinam oleat, nam rei combustionis argumentum est, ac frigefacta fornace, submouetur vas liquorem continens, & natantes guttæ argenteo cocleari, vel alio quouis modo recipiantur, aureo colore renidentes, odorataq; foris stomacho linendæ stomacho roborando, confirmandoq;.

Oleum Carabis quomodo extrahatur. Cap. VII.

VAs Leutum vocatum luto obducito eodem modo, qualem supra exposui, ac Carabe incuriose contuso replebis. Mox furnaci imponere conuenit, incendaturq; circularis ignis, qui per semipedem à vase distet, vt paulatim calefieri condiscat, paulatim approximando, dum supra vas supra modum incalecat, & in hac re summa opera, summaq; ponenda est cura, ne turgescens Carabe, in receptaculum labatur. Sic sex horarū spatio prodibit odoratum, & aurei coloris oleum. Sed inter diu per aliquot dies soli credendum: Sed à viris solertioribus alia distillandi ratio inuenta est minus operosa, minus sumptuosa, & minus incuria ali-

qua

quasi ceratum sit, damnosa. Indatur earabes vitreo vase obtorto bene foris luto munito, ac subiecto igne, totum foras emanabit: sed odoris feditate non cariturum. Tunc si odoris redium abolebis. In vitream vrinale copiosa aqua affusa redistilletur, & coloris prodibit aurei, & niuis radiosum, & iterum obtorto vase repetitum, vitionis virus magis euanescit. Ex libra vna duæ uncia euenient, cuius vires ad epilepsiam, proficua, nares ac pulsus linendo, & ad cicatrices corpori concolores corpori reddendas.

Oleum Belzoini. Cap. IIII.

X Belzoino vocato præstantissimum etiam oleum elicitur, siue resina, siue succus sit, qui æstiuis diebus, scarificato truncato, è vulnere pinguis exudat, ac sole arefactus, gummi modo adolescit, inter omnes olfactu blandissimus. Contusus vase inditur iam dicto, ac super incenso igne, sine virus redolentia, vegetissimi odoris oleum exhibit cum sua aqua, & per se iucundissimum, & ad vnguentorum vsum alijs odoribus admiscendo. Possumus etiam aneo vase iam recensito cum aqua contusum immittere, ac ex more distillatum oleum dabit virosum redolens, & ex singulis libris singulae veniunt uncia. Si vitreo retorto vase distillabis obducto luto cum ignis violentia, & nigrescentis coloris, nec sine vstillaginis nota deterius, præstan-

tissimum verò si quis aquis immersum denuo distillabit, & aurei coloris exhibit, nec v stillaginem recipiet, vel contusum in vrinali cōiectum, & aquis demersum, in arena languida vi ignis ad vasis collum ascendens, translucidum excipitur, & cum aquis denuo ad balneum distilletur, & oleum manabit præstantissimum. Caput roborat, & ad frigidos valet neruorum dolores.

Styracis oleum odoratum. Cap. V.

SX Styrace arbore in odoriferis syluis frequentissima manat resinosa lachrima, flauentis, vel rubescentis coloris, gratissimi, & pertinacis coloris. Cuius duo genera ex eodem arbore sicca, & liquida. Dicemus de sicca. Styra in offas digeretur immittendas in vas iam superius dictum. Super inijciuntur prunæ, vt calefiat, & oleum manabit fragrantissimi odoris. Ex singulis libris singulæ vnciæ excipiuntur. Inijcitur etiam in vas æneum cum aqua, eodem modo etiam oleum exugitur ad vnguenta, sine nidorositatis feditate dubio. Sunt qui obtorto vase eandem operam peragant: sed infra igne minus luculentum ardere oportet, & minister eum magna arte moderetur, ne v stillaginem recipiat, & si nigrum fuerit oleum, rursus in aqua distilletur, & aurei coloris, & iucundi odoris prodibit. Liquidum Styra grauissimi, & violentissimi odoris, vt non sine molestia caput tētet, quia viscosæ lentitiæ tenax, & cum

cum ignem senserit, infra in bullas extumebit, per vasis leuī collū infundatur liquor, mox detergatur quā diligentissimè fistula colli, ne defluentes per eam guttē vitium contrahant, eiusq; nidore defcēdentur, mox ignis superaccendatur, non infra, quia illico extumescens per vasis collum regrederetur, ne ab ignis violentia superioris deprimeretur. Tunc ex eo oleum manabit odoratissimum alijs vnguentis admiscendum.

Oleum ex Balsamo occidentali. Cap. VI.

Affertur ad nos ex Hispanijs liquor quidam concretus albus exigui, sed iucundissimi odoris, qui cum virtutes omnes Orientalis Balsami expleat, occidentale Balsamū appellatur. Magni apud nos pretij. In frustra diuisum, traiectumq; per fistulam vasis in alueū, supra ignis accendatur, ac more solito non intumescēs, euaporabit, quod vbi caperit vapores educere, & ex se humidum exonerare, ignis ne deficiat, ne fluorem intercipiat, quod si vstillaginis labe aliqua pollueretur, & nigri coloris, aqua perfusum, & immersum redistilletur, & suauius, & coloratius exhibit, ex libra vna vnica exugitur olei. Mirę sunt eius virtutes ad epilepsiam, si sub lingua habeatur, vel lineatur palatus, & ad vulnera conglutinanda.

Opopanacis oleum. Cap. VIII.

Esuit Opopanax succus è laxato messibus caule ferulaceo, vel incisa radice, dum recens erumpit caulis. Eligitur levis, pinguis, friabilis, tener, odore graui: ob id ad medicamenta oleum expetitur, nam odoratum halitum non reddit. Contractum iaditur in dictum sæpius vas optimè luto munitum, ac fornaculæ committitur ad incalescendum. Sex horis supra leniter ignis ferueat, dum aquam euomat. Mox infra, accenditur, & oleum scaturiet: segregatur ab aqua. Ex libra vna sex drachmæ satis sunt. Si denuo in vas impones, aqua affusa, quæ non minus dodrante super emineat, accendaturq; ignis infra, vsq; eo dum oleum, & aqua manabit, parem operã impendendo, & limpidius, & liquidius oleum tibi parabis.

Oleum Hammoniæ. Cap. IX.

IN Cyrenaica Africa regione stillat lactima in arenis, vndè Græcis nomen Hammoniacum, Resinæ modo, vel gummi è ferulaceo frutice. Eligendum pingue, & Resinosum, vt ex eo oleum medicamentis educamus. Dilingitur vas luto, mox vbi sole occaluerit, refertur Resina, & igni creditur coquendum,

dum, vt oleum expuat. Alij aceto solutum obtorto vase absorbendum curant, & eandem operam impendunt, & rubei coloris prodibit.

Oleum ex Terebinthina Resina. Cap. X.

Primam, tenuissimamq; Resinam in oriente Terebinthi fundunt, & quam cæteris odoratiorem, quæ non nisi è vulneribus manat ex omnibus Resinis ei principatus datur. Eligitur alba, perlucida, colore vitri, odorata, & Terebinthi plus referens. Calefacta surgit in bullas, sufflaturq; ob id solito vase, & more distillatur. Possumus, & retorto vase, arenis immersum: sed ignis plusquam leuis fiat, vas & receptaculum ex more refrigerando. Sic flauescente oleum pro singulis libris uncias octo exuges: nam ferè totum in oleum abit. In medendo contrahit vulnera: purgat, discutit, delingitur membrorum doloribus, & ad gracilitatem corporis emendandam; si ipsum in sole linatur non absq; mangonum vtilitate.

Oleum Picis. Cap. XI.

Ix ex pinu recipitur, cum æstate vulneratur, sudore deffluit ex Pinu inueterata anno proximo ab incisu. Antiquitus ante distillationis artem hoc modo exugebatur, auctore Dioscoride. Dum

Pix

Pix coquitur in aeneis catinis, extensa supra prius arundinea tegete, ac lana supra tensa, è sublato vapore oleū elicitur. A tumente Pice, dum coquitur, attolluntur bullæ in orbis ambitu alijs rumpentibus, alijs subnascentibus, supra modum extuberant; ideò more solito distillatur. Optimæ notæ erit, quæ purior, leuior, odorator, nitidior. Exugitur etiam retorto vase vitreo leui igne ab initio, mox subiectis flagrantibus igni carbonibus, maximam olei quantitatem excipies: nam ex libra octo vnciæ colliguntur.

Oleum ex Cera. Cap. XII.

Blignitur Cera colore fulua, subpinguis, odorata, pura, & mollis referens mellis halitum, quæ in præarido lentescat, subigi facilis, mittatq; fila cum trahitur Mastichis modo, & recens non inueterata.

Fiant pastilli Cerei, traiciantur per collum vasis in alueum, ne collum maculent, accendatur ignis supra collum, vt superius admonuimus, & leui igne in initio, in fine aucto, & oleum exuges flauum. Ex libra octo vnciæ prodibunt. Si gelascit frigidis diebus reiteretur distillatio, aqua oleum tegente, vt liquidius proueniat, & quanto pluries, tanto liquidius. Est & alia conficiendi ratio. In fictili olla liquefcat, adijciaturq; sarmentorū cinis, tribus Cerae partibus duas cineris adiecisse satis erit. Inditur retorto vitreo vase, & superpo-

○ nitur

nitur igni in principio leui, mox cum halitus prosperas se vides ad vasis collum, madefacto frigida aqua linteo, cooperies. Sic extenuatum, excoctumq;, superioris frigoris beneficio, per canalem in vas deuoluitur. Si nigrum, & turbidum redistillandum. Sunt non pauca olei dotes, quas cognoscere volentibus ad medicorum, libros, eos delego, vbi de Cera agitur. Oleum millecuplatam suæ Ceræ vim refert. Sed præclaram habet virtutem ad cicatrices concolores corpori reddendas. Mulcendis neruorum doloribus, qui eis male torquentur.

Oleum Caphuræ. Cap. XIII.

Ncia Caphuræ molita in aqua forti dissoluatur, & supra aquam manabit oleum excellentissimum. Colligitur penna. Valet contra caneros, & vlcera malefica ad plagas reddendum, vel admiscetur cum oleo vulgari, taliterq; vnitur. vt non vulgare oleum: sed caphuræ oleū videatur. Vel Caphura minutatim concidatur, concisam in forti aqua, & ex halinitro, & chalcantio distillata, & clarificata in ampullam immittitur, & tripodii imposita, calido loco per diei medietatem statuo. Hoc modo liquata Caphurā, vbi clara, & lymphida supernatat, eandemq; ab aqua forti separatam per retortam distillo, ex qua distillabit oleum omnium pulcherrimū, & iucundissimum. Partium est omnium tenuium, & natura spiritali præditum.

107

IO. BAPT. PORTÆ NEAPOLITANI

Distillationum.

LIBER SEXTVS.

De oleo ex lignis extrahendo.

PROOEMIUM.

Dum adhuc distillandi ars rudis esset, ex lignis oleum exuentes illud in ollis, alijsq; vasis comburebant, quæ quia nidorosi halitus vstri-
nam expuebant, vel potius artis rudimenta, nec poterant sua ariditate ore absorberi, & pu-
tore: extrinsecus corpori linendo suas vires experiebantur. At nunc multiplicatis in-
uentoribus, ars ad summum peruenit, vt si-
ne nidoris offensa, & ore absorberi, & cor-
pori adliniri possint: Sed ne quid defecisse
videamur, maiorum adscita explicare non
tedebit, dum ex oleosis lignis oleum extrude-
re conati sunt.

*Vasa, & modi distillandi oleum ex lignis.**Cap. I.*

FXtruatur Fornacula ex coctis lateribus in rotundam, vel quadrangulã formam; trium pedum altitudinis, duorum latitudinis; in cuius superiori tholo planities in conchã modum efformetur, vt velut lacus subsideat, in cuius medio foramen relaxetur, per quod infra vasis collum traïci possit, vt circum quaq; igni torrerì possit. Vas vitreum luto æquabiliter crustatum, vel argillaceum, vel çneum tenuiũ lignorum reseginibus repleatur, ex quibus oleum exurgere queris. Ori inditur operculum tenuibus foraminibus peruium, ex quibus distillandum oleum fluitet, nec superioris vasis ramenta decidant. Demum vasis collum ampullæ inferioris ori intromittitur, vt operculum interiectum sit, ora circumligabis, ne spiritum expirent, è cuius regione fornaculæ lata fenestra pateat, vt cum oleum in inferiorem ampullam descenderit, in trospici possit. Postremo ab omni latere leui primum igne, mox acriori vrgeto, sic lignum in oleum liquefit, defluetq; in subiectam ampullam cum sua aqua. Cum prius liquor aquæ modo fluit, & desijt, sequetur oleum. Vel duas accipies ollas, alteram super alteram statues, superioris fundus angustis foraminibus

nulis peruius, inferior os latum habeat, vt æquè foraminulentum superioris fundum complectatur, commissuræ super linantur luto duos digitos crasso, vt cum olei defluxus ex superiori fiat, inferior sine flatuum expiratione recipiat. Mox ollam lignorum ramentis oppleto; & imposito operculo commissuræ muniatur luto, ne spiritum eructent. Mox fouea in solo fodiatur tantæ capacitatis, vt inferiorem ollam, & superioris partem excipiat, terra circumundiq; cõplanata, & pacta; tunc carbones in strues congeruntur, & circumponuntur, & incandescant. Sed si quo vis modo fumus è commissuris erumpit, perit oleum, & lignorum ramenta in cinerem vertuntur. Vnde si fumus ex parte aliqua se sustulerit, aggesta protinus argilla obstruatur. Cum carbones ardere desierint, & strues decumbet subsidetq;, argumentum est exacti operis, eruta è terra inferior substrata olla, oleum & aquam excipiet, non sine fumido odore ex materiæ vstione. & hoc modo ex Guaiaco, Cupresso, Agalloco, & similibus olea parabant. Nunc autem artificiosius hoc modo parabimus.

Oleum ex Guaiaco quomodo exugatur. Cap. II.

Lignum ex noua Hispania aduectum patrio nomine Guaiacum dictum, vnicum, & præcipuum est ad tenuissimæ luis venereæ grassantis remedium, lignum tantæ duricie, vt aciem ferri respuat, vt vix ferri, aut scobinæ limationi cedat, interna pars medulla-

cea

cea ex atro rufefcente . Hoc vlcera depafcentia faniat,
 fcabies feras, & cutem, cum tumet, in orbis ambitum,
 callo squamatim compactili . Aliquando morbi furor
 in artus feuit, & offa, vt nullo, nifi huic ligno cedat me-
 dicamento . Lignum igitur tenuiffimè difsecatur, vt to-
 tum in minutiffima abeat ramenta, eademq; diu no-
 ctuq; macerant in aqua vafe diligenter obturato ne va-
 porem, aut vim fuam expiret per hebdomadam . Dein-
 de vitreo obtorto vafe capacitatis duplæ, bene foris ar-
 gilla loricato, igniq; lento imposito, ex libra vnciam
 exudabit . Poffumus quoque obtorto vafe, & benè luto
 cruftato, fine aqua ignis violentia oleum extrahere: Sed
 obfcurum, & fumi nidore male olentem : Sed fi cum
 aqua iterum rediftilletur, & virus quod oleum læfit a-
 bolebit, & lympidum, & odoratum eueniet . At fi idem
 iterum atq; iterum exequeris, & lympidius, & fragran-
 tius prodibit . Oleum hoc internodiorum duri
 tiem offeam, & maturitati rebellem illitu e-
 mollit . Vlcera, quæ per cutem perti-
 nacius ferpunt, mitigat, extube-
 rantes tumores exæquat,
 qui in offum occal-
 luerunt,
 erumpentes vndiq; pufthlas cohibet .
 Oleum citius, & violentius o-
 perabitur, quàm fui ius,
 & cremor ebi-
 bitus .

Oleum

Oleum ex Iuniperi ligno. Cap. III.

Quaiaco ligno naturæ dotibus & viribus vicina est Iuniperus, huic quoque feda gallici morbi lues cedit sui odoris iucunditate, suauitateq; contra feuiantis pestis contagia præualet; ex suo ligno odoratū oleum sudat ad multa quoque præcipua medicamenta: Lignum ascia dedolatur, vsq; eo dum abeat in scobem, quæ aliquandiu aqua macerata, vt remollescat, humoremq; liberaliter combibat aliquot diebus, inditur obtorto vase, & incensis prunis manabit foras oleum cum aqua, separatur eo more, & ex quinq; libris vna exigitur olei vncia nigrescētis coloris, grauisq; odoris; quod si lympidius queris denuò stillabis.

Ex Agalloco sive ligno Aloes oleum. Cap. IIII.

EX Arabia, India, & Orientalibus oris ad nos Agallocum lignum deuehitur. Alij dicunt ex meridie, & fragrantius quidem esse. Eligatur recens, verum, non mentium ex aspalatho; nam vtrumq; iucundum spirat odorē: sed Agallochum eximium, aspalathus verò per quàm exiguum, & angustum. Id in tenuia ramenta scinditur, traditurq; copiosè aquæ ad putrescendum. Scribunt enim odoratius futurū; si com-

si computruerit, nam marcore sibi suauio- rem odorem adsciscit; ob id incolæ in frustra dissectum, sub terram condunt, & multo aggere obruunt, vt iucundio- rem spirent odorem. Inditur cum aqua oborto vase, & sua- tie igne oleum extrudit. Singularem in suffitibus gra- tiam habet, abluto ore illud suauitate commendat, qui- bus feret, & ad multa myropolârum opera,

Oleum ex Aspalato. Cap. V.

Iusdem ferè speciei Aspalathus. Aduchitur ex Syria, & Rhodo, & Cypro eligitur primi- meriti ponderosus, qui denso cortice rubet, in purpuram vergens, suauis odore, tactu spissum, pon- derosum, quod ceterorum more aquis demersum non protinus in sublime fertur: sed lapidis modo præ- ceptis sedit, nec vnquam emergere consuevit.

Vnguentarijs ad spissandum oleum,
& suffitibus odoris suauita-

te expetitur. Exugitur
oleum, vt ex

aloe,

& ad idem valet, &

si langui-

dus.

IO. BAPT. PORTÆ
NEAPOLITANI

Distillationum,

LIBER SEPTIMVS.

De aquis validis extrahendis .

PRO O E M I V M .

Venimus tandem ad aquas validas, quarum magnus vsus apud auri fabros, & chymistas in separando aurum ab argento, vt sine ijs nil possit operari, in quibus maxima renident Naturæ secreta, quod antipathia quadam, & sympathia alia metalla corrodunt, & aliqua non corrodunt. Quæ aurum corrodunt, argentum respuunt, & quæ argentum, aurum intactum relinquunt. Sic, & de reliquis fornaculas, & vasa diximus superioribus libris, ne quod alibi diximus inutiliter repetamus.

P Aqua

Aqua corrodens aurum. Cap. I.

Implicia quæ in aquam soluta aurum
 corrodunt, sunt atramentum suto-
 rium, siue vitriolum, halinitrum,
 Sal ammoniacum, commune stibium,
 siue antimonium, & argentum su-
 blimatum, ex horum aliquibus, vel
 ex cunctis componitur aqua, quæ
 aurum soluit. Ex his varij varias compositiones, &
 tandem omnes aurum dissolunt. Prima describitur.
 Dux vitrioli libræ, eisdemq; libris ammoniaci resol-
 uuntur in puluerem, mox repletur vas vitreum retor-
 tum: sed prius terquater vitriolum luteum ex floceis
 panno abrasis, equino stercore, & pilis sapius remixtis,
 & ferreo bacillo, retinetur. A suprà hanc replenda
 non est, sed tertia pars, vel dimidia. Suprà ferrum fir-
 metur in fornace. Collum cum receptaculo coniuga-
 tur, & rimæ stipentur linteolis, ex farina oui albumine
 linitis, & vbi optime reliccatæ fuerint, subiciantur ardē-
 tes prune, & cum simpliciter spiritus exhalare ceperint,
 & vasis cacumen rubescit, danda opera est, ne vna gutta
 citius, quam altera cadat, quam quinq; horologi mi-
 nuta transferisse, & vitrum ceciderint, periculum im-
 minet, ne vitrum sudipatur. Cum spiritus in recepta-
 culo uregurgitauerint, & rubescit alueus, lintels aqua
 madefactis, vicissim tegatur, & cum calefacti fuerint,
 amoueantur.

amoueantur, & frigidiores alteri apponantur, ne feruent
 tes violentissimi halitus vas diffumpant: sed à frigore
 reperculli in aquam cogantur: Sed cum vas, & recepta-
 culum albis spiritibus replentur, vis ignis vrgeatur; nō
 enim amplius imminuet periculum, ne rumpatur. Cum
 stilla cessauerint, finito refedat ignis, & cinis, & ampul-
 la à fornace amoueatur. Vel accipe libram, vehemen-
 tis aquæ, quæ argentum comederit, cui adijeas ammo-
 niaci salis vncias tres, finito, eas corrodat, mox in vase
 vitreo affusa, vi ignis distilletur, & aurum corrodet.
 Vel accipe halinitri libram vnam, alteram antimoniij,
 & in vas vitreum indita distilletur, & in butyri modū
 gelascit aqua, distilletur denuo, & liquefcit aqua, quæ
 aurum corrodat. Vel æquas partes halinitri, & salis com-
 munitis, vel salis vrinæ distillabis, ex his manat aqua,
 quæ aurum absorbeat. Vel halinitri, & salis ammo-
 niaci aquas partes impones in vase vitreo retorto, luto
 munito, & quia vterq; valentissimū est spiritus in distil-
 latione imminet vasis fractura. ob id artificum maxi-
 ma opus est diligentia. Coniungitur ampulla cum suo
 receptaculo optimè ne spiret: mox fornaci indito, & cū
 incipit calefieri, vehementissimi spiritus oriuntur, vt
 vas rubescat totum. Tuc amouendum est ab igne, ac su-
 pra molle puluinar reponendum, vt quiescant spiritus,
 & in aquam abeant, post in fornacem redeant, & cum
 denuo ignei spiritus rubentes exoriuntur, vicissim ean-
 dem operam impendes, id vsq; donec simplicia in fluo-
 rem abeant.

Aquæ argentum corrodenies. Cap. II.

Væ verò argentum corrodunt, sunt calcanthum, halinitrum, alumen, bolus armenus, auripigmentum, & cinnabaris; sed ea qua communiter vtimur, fit ex halinitro, & alumine aquis partibus distillata mira vi corrodit argentum. Vel duplum, aluminis. Salnitrum, & bolus armenicus etiam absorbit: Sed si his aliqua commiscueris, quæ aurum corrodunt, argentum intactum relinquunt, Conijciuntur hæc in vas obtortum vitreum luto munitum; subijciunturq; ampulla, quæ stillantes guttas accipiat. Cum rubicundi spiritus violentissimi apparent, ne halitus expirent, ampulla subiecta, & vas obtortum ea parte, qua ora inter se committuntur, cerato linteo prorsus obducantur, & aqua frigida ampulla madefiat, vt superius admonuimus.

De aqua siue Vitrioli oleo. Cap. III.

Vocant chymistæ vulgo Vitrioli spirituosam aquam, veluti valentem, oleum Vitrioli, quod verè oleum non est, sed medium quoddam inter aquam, & oleum vt aquæ superiores. Et si tamen eiusmodi aquam distillandi variæ sunt rationes, hæc tamè nimis vñitata.

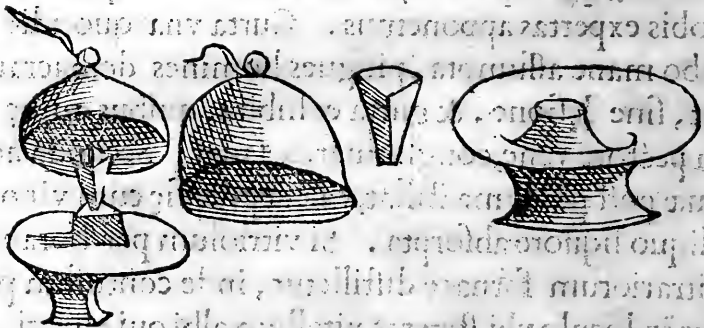
vsitata . Vitriolum in vase fictili aliquo desicca, vsque ad rubedinem, mox contritum colloca in vase vitreo retorto, leuto dicto, foris diligenter luto munito, deinde de fornaci dictę, dictoq; modo in aquis valentibus subijce ignem primo lentum, donec albi fumi appareant .

Tunc pone receptaculum ventrosi aluei, vt capax esse possit violentissimorum spirituum, & sic continuabis semper ignem augendo per diei spatium, & exhibunt gutta rubeę nigrescentes; cum verò albis fumis albescet receptaculum, iam consummatum est opus; amoue ignem, & finito quiescere, donec ignis, & cinis subsi-deat, Vt à phlegmate separabis pone in ampulla vitrea ad cineres, vel balneum, & leui igne facito, vt in auras expiret, & receptaculũ in vase aquę frigidę pleno mergatur, vt ardentes Vitrioli spiritus reprimat, & in aquã vertantur, vel in adidis linteis superius cooperiendõ, vel spongia aqua frigida inhibita linendo . Virës innumere, quas apud chymistarum libros reperies, nos à nobis expertas apponemus . Gutta vna quotidie vino albo mane assumpta, pingues homines demacrare facit, sine læsione, & gutta exhibita, quibus ruptę sunt in pectore venę, conglutinat, & sanat . Secunda aqua, quę post phlegma stillat, valet epilepsię cum vino, vel aliquo liquore absorpta . Si vitriolum per horam in vitrariorum fornace distilletur, inde contusum ponatur in loculo vbi steterat vitellum albi oui elixati duri, conuertitur in aquam: sed non tantum vehemens quę est optima potui .

De Sulphuris oleo. Cap. IIII.

Diuerso satis modo Sulphuris oleum elicitur, quod quia valde necessarium est medicis, & chymistis, diligentius conscribemus, ab eo diuerso quem diximus in Magia. fiat vas vitreum in modum patinae, vel fideliae, & centro patinae surgat meta eiusdem vitri, supra quam catinus argillaceus constitui possit in modum crucibuli aurifabrorum. Hoc vas repletur Sulphure iam igne passo, vt ad nos adfertur ex Leucogeis collibus Puteolanis. In medio ponatur elycnium xilinum, & incendatur, vbi ardere incipiet ponatur sub campana vitrea, & Sulphuris accensi. Hamina vasis vestigium no attingat, ne frangat, & ita ex campanae oris paulatim aqua valida stillabit, vel oleum, vt dicunt, vt omnes aquae valide.

Si locus in quo eiusmodi vasa locentur erit humidus, maior

major olei quantitas elicietur. Præterea si conclauē in quo vasa constituta fuerint, clausum erit, fumus intus constipatus maiorem olei quantitatem dabit. Diebus pluujs maior quātitas, & plus hieme quā astate.

Fit & alio modo rubicundum pro medicis, chymistis, & alijs. Viuum Sulphur in tenuissimum puluerem redigatur, atq; cum æquali olei Tartari parte commisceatur, mox in vitreum vas tribus horis coquatur, & in liquorem abibit, decoctum coletur per filtrum, & vitro inditur, & minimo calore siccescat, donec sanguinis imaginem acquirat. Digeritur, & massa tenueratur, puluis supra marmor humido loco sternatur, defluens humor vasculo recipiatur, iterum depuretur, & humiditas absumatur, vsq; donec in oleum abeat rubicundum.

Oleum, & aqua Tartari. Cap. V.

Est oleum Tartari, & oleum salis Tartari. Inditur Tartarum in vase recuruo vitreo, luto munito, & fornaci ardenti per sex horas foras extillabit oleum Tartari cum sua aqua de facili ex aqua separatur, quia aqua innatat coloris nigri. Sed denuò distillatum crocei coloris erit, & comburitur vt oleum. At oleum ex Tartari sale paratur hæc ratione. Comburitur in vitriariorum fornace Tartarum, mox humido loco super marmor exteditur, quod labitur in oleum, vel potius aquam duorum, vel trium dierum interuallo. Si citius voles in oleum vertatur,

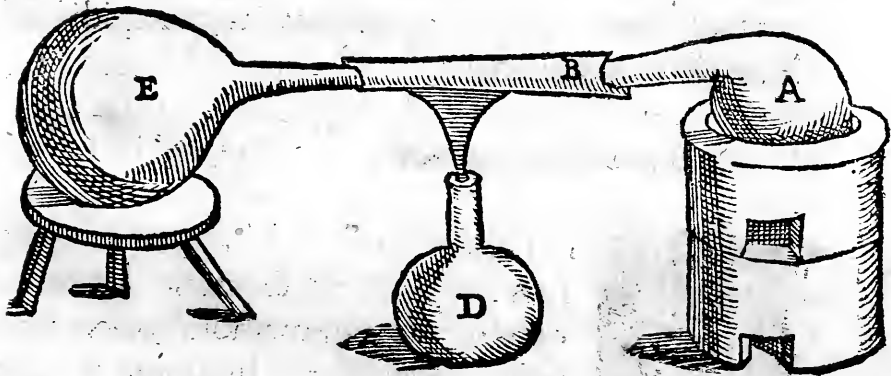
ratur, Tartarum calcinatum, & contusum loca in vesi-
ca hædi, aut bouis secundum quantitatem dissoluendo-
rum, atq; sub aquis merge fortiter alligatam, ne per os
penetret aqua, & horæ spatio in aquam vertitur. vel si
oui elixati duri loculo repones dimidiati vt steterat vi-
tellum, citò dissoluetur in oleum.

Oleum Argenti viui. Cap. VI.

Imile his oleum ex argento viuo para-
tur, quod potius valida aqua dici po-
test. Recipiuntur Vitrioli binæ libræ,
altera Salisnitri, altera verò aluminis.
Sed Vitriolum prius phlegmate purge-
tur, & rubificetur, alumen comburitur, & halinitrum
desiccetur, Induntur vase vitreo recuruo benè luto mu-
nito, supponiturq; ori receptaculum maximè ventro-
sum, mox habeatur rotundus canalis vitreus in cuius
medio alterum canalem habeat, accommodeturq; in
modum infundibuli: mox ponatur vas retortum in for-
nacula, collum intromittatur in canalem iam dictum,
cuius altera pars intromittatur in receptaculum. In fun-
dibulo aptetur alia ampulla, quæ vicem subeat alte-
rius receptaculi in magnum receptaculum libra argen-
ti viui intromittatur. Iuncturæ omnium lineolis xili-
nis alligentur cum oui albumine, & triticea farina, ne
expirent. Tandem subditur ignis retorto vasi, spiritus
ex eo per collum vasis, & per canalem regurgitabunt in
receptaculum

receptaculum magnum , vbi ijdem spiritus simplicium
 argentum viuum tetigerint,vertunt in calcem, & rece-
 ptaculum croceo colore adumbrant ; tunc spongia
 frigida aqua madida spiritus reprimat, & siquid phleg-
 mais vitrioli spiritus redundant,in aquam labuntur,&
 in ampullam per infundibulum decurrent , ne in rece-
 ptaculum perueniant; Vbi chalcantum spiritus effun-
 dere desierit , & argentum viuum non dum in oleum
 conuersum fuerit , denuò retortum vas prædictis sim-
 plicibus repleatur, & igni committatur , vt spiritus de-
 nuo viuum argentum peruadentes in aquam validam
 vertant ; quæ aliud viuum argentum inromissam in
 aquam conuertat, donec suppetant,ei vires .

A , Retortum vas .

B , Canalis .

C , Infundibulum cauum .

D , Ampulla .

E . Recipiens .

Q

Oleum

Oleum de Lateribus. Cap. VII.

Recipiantur libræ duæ exiccatorum Laterum, & in frustra radiusculè contundantur, instar fabæ, & argillaceo catino igni contumaci candescant, vel pala ferrea, & optimè igniti extinguantur in oleo antiquo centum annorum, & quanto vetustius, tanto melius. Mox laterculorum frustula indantur per collum vasis retorti, & subijciantur ei prunæ, & manabit foras oleum cum spiritibus adeò validis, vt quamquàm receptacula aquis mergatur infra, & supra frigida spōgia fo ueatur, sepiissimè maximo cū bōbo in partes diffiliat. Vi res tensis neruis frigidis apostematibus, ac frigidis distillationibus opportunæ.

Oleum Salis communis. Cap. VIII.

T si difficillima sit distillationum magistris eiusmodi olei extractio, tamen aliquos modos commemorabimus, vt vsui nobis esse possint. Induntur sex libræ salis communis in vase retorto luto munito, ac vt in aquis validis sex horis vis ignis vrgeatur, & foris aqua salita manabit, quæ in albandis dentibus utilis erit. Sed si aqua, quæ prius exierit, supra eundem salem contusum effundetur, & denuo, destilletur, idq;

idq; ter, quater vicissim repetes, aqua validior profluet. Vel si Salnitrum distillaueris, & in distillata eiusmodi aqua commune sal proieceris, ab aqua corrodendo absumitur, pone has aquas in retorto vase, & iterum distilla, & exhibit foras salis aqua, & in vasis fundo remanebit Salnitrum integrum.

Oleum Talci quomodo exugatur.

Cap. I X .

N ferreo cocleari igneatur Talchum, & ubi optimè excanduerit, supra aspergatur aqua, vel plantaginis, vel rosacea: & id septies iterabis donec in tenuissimum puluerem redigantur, vt ferè in auras euolet, puluerem in argillaceam ollam cōdito, & vitrariorum fornaci per hebdomadam immoretur donec in candidissimam calcē reuertantur, calcem distillato, & valido aceto immerges, & supra calidos cineres ebullire sines, donec aquæ lymphiditas conturbetur, mox amoue acetum, & in ampullam referua, & aliud acetum indito. eandem operam impendendo, quousq; tota Talci calx in acetum absorbeatur, acetum in oxigne facito in auras euolet, & in fundo sal remanebit, super marmore sternatur in humidam cellam, nam sal in humorem soluetur, & in subiectum vasculum defluet, qui & facultatis vsu ad man gonizandam mulierum faciem prestās. In cuius opificio multi viri ingenio, & artificio præstantes maximis labore, studio, & impensis laborarunt: sed nil solidi reperiere.

Q 2

Quomo-

*Quomodo diuersæ qualitates aquæ simul commixtæ
separentur. Cap. X.*

Via sæpè casu accidit, vel necessitate, vt diuersæ qualitates aquæ simul commixtæ inuicem separentur, & vna queq; cū sua qualitate, quamquàm impossibile aliquibus videatur, fieri tamen posse sine vlla difficultate docebimus, considerando, quod nulla maior contrarietas in rebus naturalibus, quàm inter graue, & leue. Cum ego vitæ aquam multoties distillassem pro potabili auro comparando, casu, accidit, vt ampulla vi spirituū dissiliret, ceciditq; effusa aqua in aquæ balneum, & temporis, & impensarum, & laboris tæderet, cepi cogitare, quomodo separare potuissem, tandem vtramq; aquam in ampullam posui cum suo pileo, & receptaculo, conglutinatis commissuris, ne spiritus euolarent, leuiq; balnei calore cepit illico vitæ aqua, quia leuissima erat, in receptaculum delabi aquæ signum in pileo præ sua tenuitate non videbatur, cum postea vidissem in pileo aquæ guttas comparuisse, cognoui aquam ascendere, vnde amoto receptaculo, inueni aquam vitæ integram cum suo pondere transisse cum sua tenuitate, vt erat prius, antequàm e suo vase dissiliret. & aqua reliqua etiam sine aquæ vitæ odore remansit, vt erat in balneo. Sæpissimè quoq; mihi accidit in eadem vitæ aqua, & rosacea, & alijs, vt distillando frangeretur vas,

& aqua foras effluendo , se cum arena commisceret , & cineribus, positisq; arena , & cineribus in ampulla, leui ignis calore aqua in suum receptaculum delapsa est , vt prius in sua erat natura . Aqua valida postquam argentum , vel aurum corrodisset , ei fontis aquam adiunxi , debilitando, proiecicq; in eam aream tabellam, illico valida aqua aurum vel argentum exonerans , in tabellam se recepit in nebulae formam extraxi laminam, argentum, vel aurum corrasit , & in corpus redegit , mox ne valida aquae iacturam facerem, vtramq; in ampullam indidi , & leui igne ascendit aqua, demum vbi spirituum ascensu pileum rufescere vidi, amoui ignem, & aqua valida, vt in sua natura erat, in fundo remansit . Præterea cum aurum ab argento valida aqua separassem , dissiliit ampulla, & aqua in cineribus perijt, illicò cineres , & carbones fontana laui aqua , & in ampullam coniecta aqua , in tenues auras euolauit, reliquum in corpus redegit, & aurum, & argentum recuperaui .

IO. BAPT. PORTAE NEAPOLITANI

Distillationum.

LIBER OCTAVVS.

Quo de extrahendis rerum virtutibus varia experimenta traduntur.

PROOEMIUM.

Ne ab aquarum distillationibus discedamus, eas edocebimus, quæ rerum essentias extrahunt. Quilibet enim solers rerum naturalium, & celebris vestigator è plantis, earumq; membris, nempè radicibus, folijs, floribus, seminibus, virtutes occultas, quintas essentias, colores, arcana, & magisteria eliciens, quibusdam menstruis, scilicet medijs liquoribus vsus est, ad varias simplicium naturas varijs, & peculiari-
bus. Sed pro omnibus communiter aqua vitę; siquidem hæc sola instar omnium singu-
lari

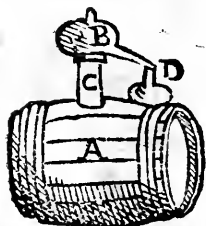
lari quadam prædita est facultate tenuiores, & præstantiores partes segregare, elicere, & illis se inducere, humani generis in morbis auertendis, præcauendis ex corporibus ægritudinibus elisis, labefactatisq; instaurandis, & quasi de nouo restituendis opem latura. Reliqua medicamenta longè euincere vidimus, neq; aliquid ei simile nouimus. Prætereà intra humanum corpus assumpta, ac foris illita, nullis cedere diuturnis experimentis explorauimus, vt Raymundus Lullius integrum librum de ea re scripserit. Et vt veterum, ita recentiorum multorum diuexata sunt ingenia ad varia organa, & modos excogitandos, vt eam probe tenuiorem, & puriorem redderēt, quorumque nobis præstantiora visa sunt, recensere non pigebit.

Aque vitæ extractio sine igne. Cap. I.

Rustici (vt à rudibus incipiamus) sua industria modum excogitarunt, vitæ aquam è vino sine ignis subsidio exugere, videntes enim mustū sine ignis caliditate, suæ naturæ spontaneo impulsu se se comouētē æstuantemq; ebullire, maximāq; spiritus quātitate foras emit-
tere,

tere, vasa orificio circumponentes, illam colligebant. Recens enim mustum è torculari ad vinaceam cellam transfuectum, transmutatumq; , iàm iàm efferuere incipientè, sordiumq; immundum elluuiem supra effundētem emandare, supra vasis osculum cauum tubum, siue lignetum, siue fictilem, quatuor, vel quinque pedum altitudinis accommodarunt, qui ori par esset, & supra pileum constituerunt, cuius rostro receptaculum supposuerunt, mox iuncturas fideliter agglutinarunt, ne quid vaporis, vel spiritus exhalaret, vnde ex vaporibus è vino se erigentibus humor in receptaculum deriuat, vt meritò multi spiritum vocemus, Græci *αιμιγόςτανος* quasi sine ignis adminiculo extractum sit.

Dolium A,
Tubus ligneus C,
Pileus B,
Ampulla D.

Aqua vite cum igne exustio. Cap. II.

Qua vitæ ex omni vino peruerso, putridoq; extrahi potest, & ad medicamenta, & ad eliciendas substantias idonea, solummodo ex aceto extrahi nõ potest, nam vinum, vbi propriam formam amisit fit aceturum, & aceturum cadauer vini est. Accipe igitur vinum generosissimum, & vetustissimum, vel græcum,

græcum, vel lachrimam nobis dictam, quæ ex Vesuuij Monte nobis adfertur, & quâto generosius, & vetustius, eò spirituosius; hoc immittatur in cucurbitam, cuius duæ tertiæ partes repleantur, & pileo super imposito, & suo rostro receptaculum grandiusculum supponatur; nam quanto ventrosius, eò melius, vt maximæ vis spirituum nondum in aquam conuersorum capax sit, orificia optimè committantur, & firmissimè oblutentur, oportet, ne respirent, quàm possibile fuerit, ne laborem, & operam ludamus: nam & si in alijs rebus ne respirent, cauendum est; hic maximè necessarium; nam, è vino exculli spiritus, in subtilissimos halitus resoluuntur, & nisi optimè luto coerceantur, in auras euolant. Hoc vbi factum fuerit, ampulla cineribus, vel aquæ balneo committenda, igne primum lento, mox copiosiore subiecto, vt lentè in bullas tumens, temperatè distillet, vehementi bullitione vitata, ne efferuescens exundet: sed ne vel immoderatè fluat, vel nimia tarditate supprimatur, donec pars quarta appositi meri distillet, tunc supprime ignem, & in receptaculum amoue, & vini reliquum sepe in aliud vasculum: nam vbi subtilissimi spiritus surrexerint reliquum vini cadauer torpet. Distillatum denuò distillabis donec totius media pars profluat; idq; tertio facies, vt vna ex quinque partibus in vase remaneat, & si quinto distillabis subtilior, & perfectior erit. Sunt qui ad decimam distillationem progrediuntur: sed nos vsq; ad quartam contenti sumus. Humorem hunc egregium in vasculo clausum,

R - &

& luto optimè obstructum, ne euolet, excipe, & reponere. Signum perfectæ distillationis erit, in cocleari argenteo pars aliqua distillati ponatur, & apposita accensa candela, si tota absumatur, & nulla penitus in fundo humiditas remanserit, vel madefactum in ea linteum, & accensum consumatur, vel iniecta in ea olei gutta, & subsideat signum erit absolutæ priuationis humiditatis.

Quomodo Aqua vite alijs modis ad laboris impensarum compendium extrahatur.

Cap. III.

Ed quoniam ad eandem distillationem toties repetendam, vt superstes ille ex distillatione humor redistilletur, tēpus, & impensæ teruntur, ab ingeniosis viris varij modi, & organa ad posteritatem transmissa sunt, vt parcius, & compendiosius distilletur. Alij per serpentinum alembicum executi sunt. Est enim serpentinum vas, vt ante retulimus, quos per anfractuofos, & flexuosos canales spiritus è vino per longum iter deducit, vt aqua omni phlegmate spoliata in subiectum vas deriuetur. Alij per triceps feu, quatriceps, & septiceps vas, vel per hidram distillant (vas paulò ante retulimus:) vt variæ notæ aqua exhibeant, nam ex superiori tenuior aqua deriuat, ex inferiori phlegmate redundans, quas omnes seorsum seruant. Alij simile vas excogitarunt in formam metæ

in

in summo turbinatum, in imo crassum. Hoc supra ampullam accommodant, ac probe superlutatum in arenariam cupellam imponunt, ac lento igne urgent, ex superiori pileo tenuior, ex inferiori crassior. Alij serpentino vase vtuntur, & quale sit supra docuimus, vt salebroso, & anfractuoso itinere longo, & difficili attenuetur humor magis, & quod phlegmate grauescit per aliud vas in medio canali existens, relabitur. Alij oblongi colli vas camelinum, vel struthiocamelinum vulgus materozzo vocat, nã q̄ per eiusmodi vas distillatur, eo quod per alia effluit egregie praualet. Multi in prædicti vasis faucibus spongia, pergamenum, vel suberum accommodant, mox supra pileum erigunt, vt nisi per cartæ poros, per spongiam vel suberum nobilissimi, & longè tenuiores spiritus transmeent, & in horum poris intercipiatur phlegma. sunt qui spongiam oleo macedant, nam phlegmati viam intercludit, & sic semel distillando praualet multiplici.

Quinta aque vite essentia quomodo fiat.

Cap. IIII.

NE aliqui cōtra nos subsannent, quod quinta essentia nomen mixto indiderim quasi quintum elementum dicam, vel quod cælum esse asseram, dicam quid per quintam essentiam intelligam. Quintam essentiam voco formam cuiuslibet rei à corpore remotam,

R 2 id est

id est omni qualitate sensibili, & elementalī orbata, relecta tantum subtilissima eius parte per distillationem, ut eius substantia sicut æther, sit (per similitudinem loquendo) cuius temperie admixtus sit calor. Cum enim quatuor elementa in omni mixto admixta sint cum suis manifestis qualitatibus, cum omnibus suis elementorum impuritatibus, & cum specifica virtus formæ adhæreat, ac subtilioribus partibus, quando ab elementorum fœculentia depurata sunt, videtur quodammodo à suis elemētis distare, ut quintum esse appareat, & verè spirituales vis indicatur ad longè, & sanè viuendum. Ex hoc aliqui cœlum vocarunt, quod quemadmodum cœlesti influxu in nos agit, ità ad perniciosorū morborum profligationem efficacem illā vim quodāmodo imitari videatur. Ex aqua igitur vitæ iam extracta efficitur quinta essentia aquæ vitæ. Hæc est illa aquæ vitæ essentia ad tam præstantes, & egregias rerū virtutes extrahendas receptissima. Post igitur sexies, vel septies distillatam, ut diximus, illam pone in Pelicano, vel Geminis, & vase benè lutato pones sub fimo equino, vel vinaceorum, vel aquæ balneo, ne deficiat ignis per mensem, & circulari facias. nam postremò videbis in fundo feces, & supra natantem quintam essentiam coloris cerulei, & lymphi. Tunc refera osculum, & si foras mirabilis fragrantie manabit, cui nulla res comparari poterit; scito te optimum finem assecutum, quod si odor vel color non respōdent, reclude vas, & iterum ad circulandum repone, donec signum assequaris.

quaris. Demum extrahe à vase, & à fœcibus separa, & optimè clausam repone. Sunt qui primo vinum per mensem sub fimo macerandum ponūt, donec suo marcore contabescat, & mox distillant. Sed eiusmodi quintæ essentiæ tanta est vis, quod intra paucissimas horas rerum omnium ferè quintas essentias extrahit, plantarum, herbarum, radicum, seminum, vt quintam essentiam, cuiusq; essentiæ quintæ meritò dici possit. Nil aliter efficiendo, quàm simplicia in aquam illam imponendo, & ibi tribus, vel quatuor horis ad solem, vel aquæ balneum commorari sinas, nam in simplicium, penetralibus se se intromittens ex molis sinu, rerum occultas proprietates proleptat, & surripit cum omnibus suis virtutibus multiplicatã, supra quam credi par est. Vnde meritò quinta essentia est quædam substantia è rebus extracta ab omnibus impuritatibus, & corruptionibus separata in se retinens vires calorè, sapes, & eorũ proprietates. ob id sua puritate, & tenuitate illico corpus penetrans, & peruagans, illud immutat, alterat, & admirandas inde cit operationes.

*Alius modus quintam essentiam extrahendi de
Feniculo. Cap. V.*

Vlti sunt modi, & penè infinitæ virtutes ex simplicibus extrahendi, qui secundum rerum varietates variantur, & qualitatum extrahendarum, quorum quamplurima hic adducemus exempla,

vt ex se alias ex his inuenire condiscatur. Possumus ex radicibus, floribus, plantis, & animalibus vires extrahere, siue quintas essentias, eas tenuiter terendo, relinquendo sub fimo macerandas in cucurbita per 40. dies; post exemptas ad distillandum ter quater exhibeas, vt diximus de aqua vitæ, mox ad circulandum, & cum signa consequeris sui odoris, saporis, coloris, scito te quintam essentiam assecutum, suasq; virtutes multipliciter exaltatas, reperies, & efficaciter operâtes insolita, vt miri videantur, tam mirificâ opẽ conferunt. Exemplum de Feniculo. Iunio mense accipito radicem herbarum, & florum Feniculi libras decem, minutatim eas concide, totidemq; libras aceti vini generosi albi, repone in vitro ad macerandum vase benè clauso, vsq; ad finem Octobris, quo tempore perfectam maturitatem assequuntur semina, quorum quadruplum pondus benè contusum, & in puluerem reductum albo vino quadruplum mergatur, macereturq; per diem, mox distillabis, & oleum, & phlegma promiscuè effluet. oleum per vas in arena mersum à phlegmate separabis, quod radicibus, herbis, & seminibus recentibus infundito per balneum ter distilla, & præstantissimum habebis antidotum ad venena, ad corroborandum vitales spiritus, ac naturales virtutes.

*Quinta essentia Sefilis Massiliensis, Angelica, &
Zedoarie. Cap. VI.*

SI volumus aliter parare, parandi ratio talis erit. Radix Sefilis à sordibus mundata minutatim concidatur, & contusa diligenter exprimatur, succusq; expressus reponatur: residuas feces calida aqua macerabis triduo, maceratae denuo exprimantur, expressum succo primò additur, mox alia aqua affunditur, & post triduum expressus humor priori additur, & sic consequenter affusio, & maceratio triduana, tandem exprimitur, vsque dum in recementis, neque odoris, neque saporis aliquid reliquum fuerit, post segmenta illa macerentur, & expressione repetita exhausta illi recenti iniiciuntur, & hæc optimè obstructa per diem figulorum fornaci feruentissimo igni prostituta, in albicantes cineres conuertantur, quæ succo iam collecto adduntur. Sed quod de radice diximus, idem quoq; de herba dum floret, & postremò cum semen aperitur faciendum. Cuncti demum cineres, & succi in vas vnum componuntur, & per filtrum ter defecantur, defecatim in circulatorium induntur, & per decem dies calido cinere circulantur, & materia in illis spissitudinem, & colorem aureum contrahit, & humor ex balneo elicitur, & oleitas in fundo residens reponatur. *Quinta essentia Angelicae* hoc modo extrahitur. Ex prima florum sobole antequàm ex suis radicibus prodeant diluculo ante solis ortum, dum adhuc ro-

sci-

scido humore madent, vasculo vitreo, vel fictili vitrea-
to excipiuntur, atque cæco pileo super agglutinato, per
triginta, vel quadraginta dies in balneo feruentur, ibi
enim melligo quædam se pandit, quæ per rostrum alem-
bici distillat humorem perelegantem, & aureo colore,
cuius duodecim guttæ tempore matutino exceptæ ore,
valent contra paralyfim. Ex Zedoaria quinta essentia
hoc modo extrahitur. Radices minutatim concidun-
tur, concisis vinum rectificatum, deest aqua vitæ donec
trium digitorum altitudine super eas extet, infundatur.
Vasculum hoc continens optimè obstructum per dies
naturales nouem in digestionem relinquatur, tempore
hoc elapso materia contenta in cineribus, vel arena ca-
lida, vsq; dum nihil præterea humoris exudet: vitato
ramen adustionis vitio distillet. Ex distillatione hac
exemptum, quod est ex distillatione in vitro recenti
per balneum traducatur, & tandem in fundo Zedoar-
iæ essentia residebit. At quomodo ex carnibus, odori-
bus, Ambara, Moscho, Zibeto, & alijs extrahatur, dixi-
mus libro de magia naturali.

De Elixiribus.

Cap. VII.

Res sunt Elixirum species. Prima metal-
lica, vt auri, argenti, & cæterorum Mi-
neraliũ, vt Sulphuris, Arsenici, Salis, Chal-
canthi, & Halinitri. Secunda gemma-
rum, succini, Margaritarum, Corallorum, Smaragdi,
Amthisti,

Amethisti, Christalli, & aliorum : Tertia plantarum, & earum partium, radicum, herbarum, florum, seminum, fructuum, & similibum . Elixires ab essentijs, oleis, extractis, & tincturis diuersi sunt, nam tincturæ, quoniam, sui compositi colorem amittunt, non olea quoniam pinguedinis expertia, sub aquis merguntur, nec essentiæ quoniam lymphiditate, perspicuitate, & claritate destituuntur : sed tamen medium quoddam inter essentiã, & oleum, & quia etiam aliquid coloris accedit, sunt etiam media inter tincturam, & essentiã, & habitu liquorem potius, quàm aliquid repræsentant. Dicunturq; Elixires non à materia, & forma : sed à virtute, & efficacia, quorum vires sunt, vt spiritum vitæ essentialem, & ex prima elementorum temperie profluentem ingenta sibi qualitatis, efficacis potentia, penetrent, purgent, instaurent, & conseruent . Elixir non ex vno simplice : sed vt plurimum ex multis constat . Dicitur primo de Bibinella, & hoc modo qui sequitur, paratur . Radix conuenienti tempore fossa in aqua fortiore, è radice similiter tertia vice segregata, maceretur, atq; indè probè a curatione recondita, oneribusq; impositis deguata, putrescere sinatur, donec flores suum vigoris gradum attigerint, qui tunc temporis decerpti, aqua è simili specie floribus similiter macerandi : sed in peculiari vasculo deponitur . Post hæc semen vbi maturitatem assecutum fuerit, contusum aqua simili maceretur . Floribus triginta dierum spatio maceratis, singula coniunctim distillentur phlegma cum oleo eliciendo segregatum

tum per gemellos, per sex dies ex vno in alterum distil-
lentur, vel vsque dum ex partibus quinquaginta noué
digerendo consumptis, sexagesima solum remaneat, cir-
culetur, residuum illud exceptum reponatur. Diciturq;
Elixir quasi vitæ conseruatiuum.

Elixir ex multis simplicibus compositus.

Cap. VIII.

Lij sunt Elixires ex rebus multis compositi, qui multiplicem virtutem habent. Vnū apponemus, quem ex multis, quos experti sumus, egregiæ virtutis cognouimus, vires quas vidimus, describimus, reliquas, quas reticemus ex βοτανουραδία accipies. Recipe florentis Saluix libram vnā, Origani, Hyssopi, Saturiæ, radicū Bimbinellæ, Absinthij, & radicū Valerianæ ana vncias duas, Vuæ florētis, Rosarū rubearū, & albarū, radicū Bistortæ, & Petroseliniana vnciam, eum dimidia. Rosmarini, Petroselini, Cheræfolij, Lauendulæ, Mari, Maiorana, baccarū Iuniperi ana duas vnciæ tertias cum dimidia. Feniculorū, Leuistici, Mentæ, Feniculi marini, Pulegij, Camæmeli, radicū Mei, Melissæ; radicū Dauici, Angelicæ, Caryophyllatæ, & Liquiritiæ, Thimi, Calamenti, Stecadis, Saxofragiæ, & Beticæ ana drachmas tres, Mentæ gallicæ, radicū Tormentillæ, radicū Polipodij ana drachmā vnā cum dimidia. Radicū Scorzonere purgatæ
corti-

corticibus, & medullis viridium, non siccarum dimidiam libram. Colliguntur simplicia hæc sereno tempore cum suis seminibus, saltem floribus, siccanturq; in umbra, nec aliquo modo aqua madefacta. Radices medulla præditæ primo purgentur rustico panno lineo, & interiori medulla lignosa viridi humida, assiccerur sole, ac præparata iuxta debitum pondus animaduertendo quod vncia sit octo drachmarum. Et quoniam omnium pondus æquat tres libras cum dimidia, addatur eis vini quadruplum, & si esset Creticum præstantius erit, saltem vinum Græcum Vesuuiarum dulce, & sint libræ duodecim. Radices contundantur optimè, herbæ tenuiter concisæ, & quia Scorzoneira, oportet, viridis sit, ob id non apponitur quadruplum vini, vt in cæteris; Hæc omnia vitrea in cucurbita locentur, imposito pileo cæco, non rostrato, optimè conglutinentur iuncturæ, ne respirent, vt Pelecani instar ascendens vapor refluat in suum alueum, ac aque balneo per dies quindecim ascendens, & refluens vapor circuletur. Interea aque vitæ optimè ex optimo vino Græco in balneo aquæ libras quindecim paratas habeto cum floribus Roris marini distillatas, & sint florum libræ tres, & quindecim diebus macerentur modo prædicto, Ziziberis albi, corticum Citri, Nucum myristicarum, Maris, Galangæ, Calami aromatici, Acori ueri, Coriannorum præparatorum ana vnciam vnam. Caryophyllorum, & Cinnamomi duplum, Sandalorum Citrinorum ana drachmas tres, Cubebes, Carda-

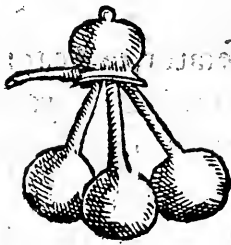
momi minoris, Piperis longi, Zedoariae, Baccarum lau-
 ri, Cumini, Carui, Dictami albi, Rhapontici vsualis,
 Pomi granati ana drachmas duas, Granorum Paradisi,
 Croci Sulmonensis, Rhabarbari perfecti ana drachmā
 vnam, Seminum Anisi sexquinciam, Mellis optimi li-
 bram dimidiam. Theriacę optimę, & Mitridatij drach-
 mas tres, Rosarum rubearum siccarum, Cardui sancti,
 Feniculi marini, & Scorzonereę ana drachmas tres.
 Deinde hæc duo composita simul admiscendo in cu-
 curbita, aquę balneo distillabis, aquam calidam in-
 fundendo sepe balneo quantum in ebullitione absumi-
 tur, & vasorū commissurę optimè lutentur, ne respirent
 cum lineis tenuolis, ovi albumine, & tenui frumenti pol-
 line conglutinatıs, vt diximus. Cucurbitam supra-
 tripodem breuium crurum accomodabis, intra aha-
 num vas cum bacillis optimè religatis, & firmatis, ne
 ex bullitione moueantur. Vbi verò distillare defierit,
 feces optimè exprimantur praelo, exudus liquor denuo
 distilletur in vase retorto in eodem balneo, & has duas
 aquas admisceto simul in vitreo vase benè solido, &
 hæc simplicia super impones. Sacchari optimi vnciam
 vnam, Rosacei vncias quatuor, in cannis semiunciam,
 Aromatici rosacei diamusci dulcis, Diamargariton,
 Diarhodon, Auri foliati sesquidrachmam, Rubini op-
 timi semidrachmam, Margaritarū contusarum drach-
 mas quatuor, Moschi, Ambarę, & Caphurę semi-
 drachmam. Hęc omnia in porphyretico marmore
 triturentur cum optimo saccharo candido. Mox re-
 feretur

seretur orificium vasis subere, & pergamenò, ne tantillum eueatet, & soli apricari finito, & si sol non feruet, imponatur aquę balneo tepido quadraginta dierum spatio ad macerandum, semper vas commouendo, vt fęces commisceantur, earumq; virtutes aquis relinquuntur. Postremò requiescat, vt fęces subsideant in fundo, & vires in aquis pessum eant. Tandem capiantur Moschus, Ambar, & Caphura, cum Bibinella. Animaduertendo, ne senescencia simplicia intromittantur, corrosa, aut tarmis absumpta: sed in optimo eorum statu. Id summopere considerandum, neq; prægnantibus, neque puerulis exhibendum ob suam robustitatem, & præcipue ob Moschum, nam induceret pueris epilepsiam, aliasq; eiusmodi species, & mulieribus impediret conceptum. Sic cõtra si pessi naturæ inseratur, exiecat muliebriũ locorum humiditatẽ, prouocat mēstrua, prodest strangulationi matricis, & fauet conceptioni. Submouet ascendentes capiti vapores mulierum ob menstruum retentionem. Multas præterea retinet vires quæ in Medicorum scholis continentur.

*De Clisso.**Cap. IX.*

Tillatitium medicamentum, quod Clissum vocant, hoc modo se habet. Quando vnus generis plantæ diuersæ partes in suis virtutibus exaltatæ, tandem collectæ in vsum commune esse cõuertuntur hoc modo. Planta primo radicem hinc herbam, mox, florem,

florem, demum semen fundit. cuilibet parti peculiaris virtus inest. Vnde si omnium partium virtutes, subtilitates, olea, sales, & eiusmodi similia extrahuntur, & cum vnum quodq; eorum separatam habet efficaciam, & congressu, & societate mutua in vnum corpus recurrunt, id Clissus dicitur, cuius confectio tali modo perficitur. Radicibus, floribus, folijs, & feminibus maturitate absolutis, scilicet in suo tempore euulsis, collectis, decerptis, receptisq; ea distillando, putrefaciendo, subtiliando, & sal eligendo, & quibuscunq; alijs modis iam prius edoctis, maxima ingenij, & manuum dexteritate, virtutes, naturas, ingenium in Naturæ sinu delitescentibus, elicere, subducere, & extrahere. Et vbi hæc omnia

separatim alia in olei, altera in liquoris, altera in salis formam iam elicuisti, simul omnia coniungantur, & in vnam spiritua-lem essentiam, eamq; postea inseparabilem redige hoc modo.

Accipito tres cucurbitas æqualis amplitudinis, & in parte inferna, ne ignis iniuriam sentiant, luto probe munias, & virtutes iam dictas liquoris vnâ salis alterâ, & olei alteram; mox colla simul vnias mutuo, & alligabis, vt in vnum orificium coalescant, omnia superlutando, & demum pileum capace illorum collis indes, & in fornacem accommodabis. Hoc vnum diligenter asseruabis, quod si secus feceris, oleum, & operam perdes scilicet, vt vnicuiq; ampullæ suum ignem ministrande liquori

liquori leuem, oleo ingentem, sali vehementem, vt se simul aquent, & aequaliter fluant. Erit igitur humor in cucurbita ceu foetus quando concipitur, & ex alio nascenti velut materno ventre, qui se in cavitare pilei recolligens, per eiusdem orificium pluribus guttulis profluens, vt ex vtero, à vasculo, quasi officiosa obstetrice excipitur, & fouetur. Hic ergo erit Clissus, siue triplicata virtutes, qui medico vsui remedia admodum salubria praestat.

De Tincturis. Cap. X.

Extrahuntur ex rebus Tincturae siue colores, inam verè, vt in multis cognouimus, essentias, virtutes, operationes, animas, & omnia in colore consistere. Si quis enim auri colorem extraxerit, optimum secretum nactus fuerit, dummodo metallum sine colore remaneat cum modica sui ponderis iactura. Extraximus è Rosis colorem, in quo maximus Rose odor inerat, & sapor, & erat preterea mirificae virtutis. Tincturae sunt partes simplicium puriores, & efficaciores primae, & nobilissimae, ex quibus extrahuntur virtutes retinentes, & operationes. Extrahuntur è metallis, radicibus, herbis, floribus, seminibus maiori solertia, quam labore ab omnium elementorum mixtione liberae tincturae, aeris perspicuitatem, & puritatem subtilitate amulantur, vt

ex rebus, quibus extrahuntur calorem, splendorem, & subtilitatem, absq; vlla impuriore materię accessione, & substantiam adeo tenuissimam & purissimam, vt multorum annorum spatio nil fecium in fundo receptaculi sui deponat: sed perpetuò equali puritate, & perspicuitate consistat. Et si rectè conditę fuerint perpetua virtute vigent. In hoc, & ab essentijs differunt, quod simplicium ex quibus extrahuntur, colores adsciscunt, & inde nomen assumunt: Sed quia

multarum rerum tinturas in nostro naturalis Magię libro demonstrauimus, super-

fluum

mihı videtur, hic

denuo addu-

cere,

145

IO. BAPT. PORTÆ
NEAPOLITANI

Distillationum,

LIBER NONVS.

Oleorum extractio cum prælo.

PROOEMIUM.

Iam de distillatione opus ad Umbilicum produximus, optimoq; iure poteramus distillationi supersedere, nisi quidam distillationis modi fuissent medijs inter distillationem, & expressionem, cum multa sint simplicia, quæ distillationem non patiuntur, ob id expressio cū prælo reperta esset huic negotio maximè necessaria, vt sine ea hæc ars manca, & deficiens videri posset, sed ad finem properemus.

·T Quomo-

*Quomodo oleum cum Prælo extrahatur.**Cap. I.*

Vnt quædam simplicia mediæ oleositas, & pinguedinis, suntq; etiam tenacitatis, & viscositatis, vt nisi maximo cū labore oleum exugi queat. Ars enim multa vsurpauit artificia, quæ ex experientia aucupata sunt, vt sine laboris tædio, videlicet præli machinamenti appressu, oleosam materiem exudēt, quæ antiquitas non ignorauit. Nam Dioscorides aquam quærens, quæ per se sola faciat vnguentum, id est oleum, & aqua mixtum, ita docet. Recens myrrha hæc tunditur cum pauxillo aquæ, dein Prælo, vel machinis foras exprimitur. Odoratissima hæc, & impendio pretiosa vt per se faciat vnguentum, Stacten vocatam. Vocant Græci Stacten, quod è stillatitia Myrrha fiat. Sunt etiam simplicia quædam ad eò tenuis essentiæ, vt minimo ignis calore odores in combustionis nidorem abeant, videlicet Moschi, Ambaræ, & Zibethi. Suntq; etiam maximi pretij: vt si oleum ex his eligas, multo plus valeant quam existimari queant. nec sunt tam temerè igni exponenda, nam si eius asperitatem senserint, & in teneras auras euolant, & vstionis labe inficiuntur: sed supra eius vapores exposita, suum reddent oleum sine vstionis periculo, & eius amissæ qualitatis.

Non

Non verò in olei expressione pretiosi, hoc utimur organo. Fiat ęnea columnula semipedis altitudinis, intus inanis, palmatis diametri, crebris circum circa foraminulis peruia, cui lata fidelia supponitur labris circumvndiq; erectis etiam ęnea cum suo canaliculo. Repletur turriculis rerum exprimendarum, supra imponitur ligneus modiolus, mox robusto torculo quàm fortissimè constringatur, è foraminulis oleum effluet in fideliam, & per canalem elicitur: Sed prius turricula, & lamina ferrea calefiant, donec digitorum tactum vix ferant, vt vberius oleum eliciatur.

*Oleum ex Myrrha.**Cap. II.*

Myrrhæ arbor in plerisq; Arabię locis gignitur. Laxatur ictu cortex, & profilit in tegetes lachrimam suscipientes: Sed alia caudici coherens adnascitur. Satiua, syluestri præfertur. Inciditur bis eisdem cum Thure temporibus à radice vsq; ad ramos, qui valent, & sudat spontè priusquàm incidatur stillaria dicta, cui nulla præfertur. Eligatur vetus lachryma, quia odoratior omni ex parte concolor, & quę contracta candidas vnguium modo, leuisq; venas ostendat minutis glebis, gustu amaro, acri, & odorato. Tunditur, & lineo lintheo, vel sericeo laxioris contextus imponitur, atquè super feruentis aque vaporibus aheno extenditur, vt ascendentibus vaporibus affatim fatietur, vbi aque diluto val

dè permaduerit, vt fluere incipiat, liquida iam facta, organo imponitur exprimiturq; . Sic purgatissimus Myrrhēflos, aut Myrrhinū ius fluet vehemētis odoris . Colluto ore ingratum halitus fetorem abolet, peruncta alarum virus extinguit faciem linendo per noctem singulis mensibus iuuenilem faciei colorem, & gratiam vsq; ad vltimum senium conseruat .

De Moschi oleo . Cap. III.

Apra Indica ex Umbilici vomica quotannis Moschum exprimit. Animal concepta faniè in Umbilico, antequàm rumpatur, suapte natura ad maturitatem spectat, ad quam cum ventum est, fera titilantis humoris noxio lancinatu laceffita, cotibus & saxis se se affricans longo insolatu candentibus magno oblectamēto affricat, donec facto vomice emiffario, tota fanies supra lapides effundatur, ita vtriculus exinanitur, aluus post ducitur cicatrice, rursusq; irruens sanguis replet umbilicum, & in consimilem vomicam extuberat. Hęc ex Aetio, & Arabibus excerptimus. Moschum contritum supra bullientis ollę aque planē tenso linteo humescet, prelo mox oleum exodat sine sui corporis iactura, aut vstionis nidoris metu, id in pretiosa odoramenta venit, eo alarum tēdia, & graue sudoris virus aboletur, & tandem omne quod in suauem halitum expirat, hac odoris gratia occultitur. Et

vt sum-

vt summam dicam, omnia quibus admiscetur, odoris commendat iucunditate, extractum oleum tam vehementissimi odoris est, vt late, fuscèq; iactet odorem, & eius momento tota domus repleat. Reuocat, quos animus defecerit.

*Oleum ex Zibeto.**Cap. IIII.*

Smilax quidpiam eruitur è genitalibus fere Feli similis, è cuius natura odoratissima sordes emanat, quæ solet purgari, cum ea pars vligine scatet. Oleum simili iam dicto modo extrahitur.

In peluim humore perfusam sericeum linteum laxius contextum extendunt, vulgo tassetano dicimus, infra ignem accendimus, vt vapores surgentes bullietis aquæ linteum peruadentes Zibethi oleum fluere faciant, collige, & in vitream ampullam condito ad vsum, nec aliquid de sua quantitate remittit: sed integrum se conseruat.

*Ambaræ Oleum.**Cap. V.*

Verum Ambaræ veteribus cognita sit, aliorum iudicium esto: odoramenti tamen genus est ex Aetio traditum, sunt fontes, qui illam scaturiunt, quemadmodum bituminis, & picis. Colliguntur ex piscibus qui Ambaræ scaturigines

turigines degustarint. Præfertur in eo genere, quod fuluum, & præpingue est: Sed singulari quadam opus est solertionis attentionis industria, & prouidæ dexteritatis operosa. In labellum aqua indirur, & vi ignis soluitur in vapores, qui laxo linteo eleuati excipiuntur, quod supra vasis ora tensum sit, cum fluitat, madefactum colligitur. Cor roborat, omnesq; sensus vegetiores efficit.

Castorei oleum. Cap. VI.

 Astor est animal amphibium, quod terris, & aquis viuat, liquorem habet quendam intra folliculos, Melleum, odore graui, virus reddentem, gustu acri, tuniculis interseptum; quia cerosum, oleosumq; est, facile supra extensa lintea ex surrigentibus vaporibus in oleum currit. Si verò velimus obtorto vase vitreo sine aqua oleum exugere, è libra vncia manat: sed fædi odoris, & vitilaginem resipientis rubri coloris, si denuò cum aqua distillaueris, clarioris erit coloris, nec tam grauiter olentis.

Oleum id venenis aduersatur. Gutta cum vino datur comitialibus. Occipiti illitum memoriam

iuuare vidi-

mus.

Oleum

Oleum Mitridatij, & Theriaca. Cap. VII.

VM videremus Theriacam, & Mitridatium promissis non respondere, quæ maiores sponponderint, cepimus anxius cogitare, quo nam modo fieri possit, vt tam mirificis virtutibus non defraudaremur; cumq; certo cognouissemus simplicium distillationibus qualitates ad summum euehi, & virtutes multiplicari, cepimus Theriacam distillare, non vt aquam: sed oleum extraheremus. Vnde Theriacę libram in obtorti colli vase luto optimè munito, & resiccato, igni commisimus, & indè olei drachmā nigerrimi extraximus: sed præstantissimę virtutis, vt non solum quas maiores nostri scripserunt: sed quod plus in recessu, quàm fronte polliceantur.

Oleum Scorpionum distillatum. Cap. VIII.

Odem desiderio stimulati libram olei Scorpionum prædicto retorto vase exposuimus, & oleum egregiæ virtutis extraximus, & ex libra olei vnciam vnā extraximus: sed acutissimæ, & præclarissimæ operationis.

Oleum Sacchari. Cap. IX.

Ifficillimè Saccharum in oleum abit, nam breui temporis interuallo congelatur, vnde multa hominum solertiorum diuexata sunt ingenia, vt varias operationes excogitarent, & à varijs variæ excogitatae sunt. Alij in argenteam pateram Saccharum tenuissimè contusum iniiciunt, ac aqua vitæ infusa, vt digito superemineat, tunc admota candela, accenditur aqua; mox argenteo cocleari exagitato, dum ardet, & cum ardere desierit, & aqua absumpta est, oleum in patera remanet liquidum: sed vix elapsò Mense durefcit. Alij Arantium malum medulla priuant, & in exenteratum alueum Saccharum diligenter contusum imponunt, mox ignem leuem circumaccendunt: liquefcit Saccharum calore, & combibendo Corticis succum in oleum abit: Sed etiam tempore gelascit.

Ex seminibus Citri oleum. Cap. X.

X. omnibus seminibus oleum extrahitur: Sed ad multa necessarium quod ex seminibus Citri prius suis corticibus spolian-
tur, mox exactius in marmorea pila cõtundantur, vino irrorentur, & supra areũ vasculum igni imposita, argenteo cocleari exagitentur,
& mo-

& moueantur donec expirent vini humiditatem. De-
 mum torculari imposita, & compressa fortiter, aurei co-
 loris oleum foras exprimetur. Cuius rei vires contra
 venena mirificæ, & præcipuè admiscendis odoramētis;
 nam nunquàm rancescit, & si longo temporis interual-
 lo rancorem contraxerit, cum aqua remixtum, & bis,
 teruè exagitatum, æneo vase distillabis, nã omni phleg-
 mate relicto, nunquàm amplius rancorem contrahet.
 Sic Limonis, Aurantij; & reliquorum eiusmodi generis

Oleum ex seminibus Coloquintidis, & Sinapis.

Cap. XI.

Induntur semina suis corticibus, condun-
 turq; in marmorea pila, ac prælo, vt dixi-
 mus, exugitur oleum. Quod linctum
 puerorū stomacho mirè vermium quã-
 titatem egerere facit. Eodem modo ex
 duodecim libris seminum Sinapis duæ olei
 vnciæ exceptæ sunt coloris au-
 rei nigrescentis;

Sed si

prius aqua semina macerentur per
 mensem æneo vase, liquidius,
 & acrius prouenit.

Oleum Vitri.

Cap. XI.

Itum optimum, & optimè lotum, & sic-
cum conteratur, vt eius granula, Milij
aut Papaueris semina æquent, confra-
ctum in vas vitreum accommodatur se-
rie stratorum mutua ex linteis mundis,
& siccis, in partes concisis magnitudine aurei
nummi interiectis, vas in arena mergatur,
ac substrato igne in receptorium,
oleum labitur coloris au-
rei non sine
adstantium admi-
ratione.

Ego Ioannes Demisianus D. Theologus diligenter perlegi Opus de Distil-
latione Eruditiss. Viri Io. Bapt. Porta Neapolitani, in quo nihil offer-
di, quod vel Catholicae fidei, vel morum probitati officere possit, immò cū
varia multipliciq; doctrina sit referum, in aspectum, lucemq; homi-
num proferri perutile, & iucundum fuerit.

Ego idem Ioannes Demisianus.

Imprimatur si placet R. P. Mag. Sac. Palatij.

B. Gypsius Viceger.

Imprimatur.

Fr. Angelus Brix. R. mi P. M. Sac. Pal. Ap. Socius.

I N D E X

Proœmium totius Operis.

LIBER PRIMVS. Primordia pandit distillationis eiusq; causas, & Instrumenta.	fol. 1.
<i>Vtrum distillatio sit Veterum, vel Recentiorum inuentum.</i>	
Cap. 1.	fol. 1.
<i>Quid sit distillatio.</i>	2.
<i>Quod à Natura nobis ars distillandi sit indicata.</i>	3.
<i>De distillationum generibus, & de eo quod fit per ascensum per ignem.</i>	4.
<i>Distillatio per ascensum per Terram.</i>	5.
<i>Distillatio per ascensum per Aerem.</i>	6.
<i>Distillatio per ascensum per Aquam.</i>	7.
<i>Distillatio per descensum per Ignem.</i>	8.
<i>Distillatio per descensum per Terram.</i>	9.
<i>Distillatio per descensum per Aerem.</i>	10.
<i>Distillatio per descensum per Aquam.</i>	11.
<i>Distillatio per inclinationem per Ignem.</i>	12.
<i>Distillatio per inclinationem per Terram.</i>	13.
<i>Distillatio per inclinationem per Aerem.</i>	14.
<i>Distillatio per inclinationem per Aquam.</i>	15.
<i>De distillatione per Solis calorem.</i>	16.
<i>De distillationibus per alios calores.</i>	17.
<i>Vtrum simplicium qualitates in distillatione extrahantur.</i>	18.
<i>De varijs Vasuum generibus.</i>	19.
<i>De Distillatitiorum Materia.</i>	20.
<i>De varijs Distillatitiorum Ignium gradibus.</i>	21.
LIBER SECVNDVS. De odoratis Aquis eliciendis.	46.
D E Aqua Rosacea odorata elicienda. Cap. 1.	46.
<i>De aqua Rosacea distillata reponenda.</i>	47.

I N D E X.

<i>Rosacea aqua venalis.</i>	48.
<i>Rosacea aqua, cuius pars una multas Fontanae aqua odoratas reddat.</i>	49.
<i>Aqua ex Aurantiorum floribus odorata. 2.</i>	50.
<i>Aqua ex Aurantiorum floribus reponenda.</i>	50.
<i>Aqua ex Aurantiorum floribus venalis.</i>	51.
<i>Aurantiorum aqua eximia fragrantiae.</i>	52.
<i>Odorata Aqua ex Myrti floribus. 3.</i>	52.
<i>Aqua odorata ex Myrti floribus reponenda.</i>	53.
<i>Aqua ex Myrto venalis.</i>	53.
<i>Aqua Myrtæ miræ fragrantiae. 54.</i>	54.
<i>Odorata florum Lauendula aqua. 4.</i>	54.
<i>Aqua odorata ex odorato Trifolio. 5.</i>	55.
<i>Odorata aqua ex Iaseminis. 6.</i>	56.
<i>Aqua odorata ex moschatulis Rosæ. 7.</i>	58.
<i>Aqua odorata ex purpureis violis. 8.</i>	59.
<i>Ex Gariophyllis floribus odorata aqua. 9.</i>	60.
<i>De odorata Liliorum aqua. 10.</i>	61.
<i>De odorata Narcissi aqua. 11.</i>	62.
<i>Aqua odorata ex Azadarach floribus. 12.</i>	62.
<i>Aqua odorata ex herbis. 13.</i>	63.
<i>Aqua odorata ex pluribus commixtis floribus. 14.</i>	64.
<i>Quomodo flores in distillatione suas colores, & vires conseruent. 15.</i>	66.
LIBER TERTIVS. In quo de Oleorum tractatur.	
<i>Descriptio Vasis, & Fornacis ad Oleorum extractionem. Cap. 1.</i>	68.
<i>Quomodo Oleum ex aqua separetur. 2.</i>	69.
<i>Odoratum Oleum ex Aurantiæ floribus distillare. 3.</i>	71.
<i>Odoratum Oleum ex Citriorum floribus, & corticibus. 4.</i>	73.
<i>Oleum odoratum ex Corticibus Citri.</i>	74.
<i>Odoratum Oleum ex Rosarum floribus. 5.</i>	74.
<i>Oleum odoratum ex Myrti floribus. 6.</i>	75.
	76.

Oleum

I N D E X.

<i>Oleum florum Gariophyllorum odoratum . 7.</i>	76.
<i>Oleum odoratum ex Iasemini floribus. 8.</i>	77.
<i>Oleum odoratum ex floribus Lauendulae. 9.</i>	77.
<i>Oleum odoratum ex Rorismarini floribus. 10.</i>	78.
<i>Oleum odoratum ex Absinthij floribus. 11.</i>	79.
<i>Odoratum oleum ex Maro. 12.</i>	80.
<i>Odoratum oleum Menthae, & Calamentha. 13.</i>	80.
<i>Odoratum oleum ex Pulegio. 14.</i>	81.
<i>Odoratum Origani oleum. 15.</i>	82.
<i>Odoratum oleum è Saluia. 16.</i>	82.
<i>Odoratum oleum Chamemeli . 17.</i>	83.
<i>Odoratum Oleum Artemisiae. 18.</i>	83.
<i>Oleum Ruta odoratum . 19.</i>	83.
<i>Feniculi odoratum oleum. 20.</i>	84.
<i>Ex Anisi odoratum oleum. 21.</i>	85.
<i>Corianni oleum . 22.</i>	86.
<i>Ex Lauro oleum. 23.</i>	86.
<i>Ex Cupressi fructu oleum. 24.</i>	86.
<i>Odoratum oleum ex radicibus Angelicae. 25.</i>	87.
<i>Quomodo Olea praestantiora, & validiora fiant. 26.</i>	87.
LIBER QVARTVS. De distillatione oleorum	
<i>exoticarum plantarum.</i>	88.
<i>De oleo Cinnamomeo odorato. 1.</i>	89.
<i>Oleum exoticorum Gariophyllorum . 2.</i>	90.
<i>Oleum Nucis Myristicae. 3.</i>	91.
<i>Oleum Cardamomi. 4.</i>	92.
<i>Oleum Piperis. 5.</i>	93.
<i>Oleum ex Nuce Indica. 6.</i>	94.
LIBER QVINTVS. De Resinis distillandis.	
<i>Fornacula, & vas quibus Resinarum oleum eliciamus.</i>	
<i>Cap. 1.</i>	96.
<i>Mastiches oleum quomodo extrahatur. 2.</i>	97.
<i>Oleum Carabis quomodo extrahatur. 3.</i>	98.
<i>Oleum Belzoini. 4.</i>	99.

I N D E X.

<i>Syracis Oleum odoratum.</i> 5.	100.
<i>Oleum ex Balsamo Occidentali.</i> 6.	101.
<i>Oleum odoratum Thuris.</i> 7.	102.
<i>Opoponacis oleum.</i> 8.	103.
<i>Oleum Hammoniacy.</i> 9.	103.
<i>Oleum ex Terebinthina Resina.</i> 10.	104.
<i>Oleum Picis.</i> 11.	104.
<i>Oleum ex Cera.</i> 12.	105.
<i>Oleum Capburæ.</i> 13.	106.
LIBER SEXTVS. De Oleo ex Lignis extra-	
hendo.	107.
<i>Vasa, & modi distillandi oleum ex Lignis.</i> 1.	108.
<i>Oleum ex Guaiaco quomodo exugatur.</i> 2.	109.
<i>Oleum ex Iuniperi Ligno.</i> 3.	111.
<i>Ex Agalloco, siue Ligno Aloes Oleum.</i> 4.	111.
<i>Oleum ex Aspalatho.</i> 5.	112.
LIBER SEPTIMVS. De Aquis validis extra-	
hendis.	113.
<i>Aqua corrodens Aurum.</i> 1.	114.
<i>Aqua Argentum corrodentes.</i> 2.	116.
<i>De aqua, siue Vitrioli oleo.</i> 3.	116.
<i>De Sulphuris oleo.</i> 4.	118.
<i>Oleum ex aqua Tartari.</i> 5.	119.
<i>Oleum Argenti viui.</i> 6.	120.
<i>Oleum de Lateribus.</i> 7.	122.
<i>Oleum Salis communis.</i> 8.	122.
<i>Oleum Talci quomodo exugatur.</i> 9.	123.
<i>Quomodo diuersæ qualitatis aqua simul commixta sepa-</i>	
<i>rentur.</i> 10.	124.
LIBER OCTAVVS. Quo de extrahendis re-	
rum virtutibus varia experimenta traduntur.	126.
<i>Aqua Vitæ extractio sine Igne.</i> 1.	127.
<i>Aqua Vitæ cum Igne exuctio.</i> 2.	128.
<i>Quomodo Aqua vitæ alijs modis ad laboris, & impensa-</i>	
<i>rum</i>	

I N D E X.

<i>rum compendium extrahatur. 3.</i>	130.
<i>Quinta Aquæ vitæ essentia quomodo fiat. 4.</i>	131.
<i>Alius modus Quintam essentiam extrahendi de Fœniculo. 5.</i>	135.
<i>Quinta essentia Seselis Massiliensis Angelica, & Zedoaria. 6.</i>	135.
<i>De Elixiribus. 7.</i>	136.
<i>Elixir ex multis simplicibus compositus. 8.</i>	138.
<i>De Clisso. 9.</i>	141.
<i>De Tincturis. 10.</i>	143.

LIBER NONVS. Oleorum extractio cum prælo.

<i>Quomodo Oleum cum prælo extrahatur. 1.</i>	145.
<i>Oleum ex Myrrha. 2.</i>	146.
<i>De Moschi Oleo. 3.</i>	147.
<i>Oleum ex Zibeto. 4.</i>	148.
<i>Ambaræ Oleum. 5.</i>	149.
<i>Castorei oleum. 6.</i>	149.
<i>Oleum Mitridatij, & Theriacæ. 7.</i>	150.
<i>Oleum Scorpionum distillatum. 8.</i>	151.
<i>Oleum Sacchari. 9.</i>	151.
<i>Ex Seminibus Citri oleum. 10.</i>	152.
<i>Oleum ex Seminibus Colloquintidis, & Sinapis. 11.</i>	152.
<i>Oleum Vitri. 12.</i>	153.

F I N I S.

R O M Æ.

Ex Typographia Reu. Camerae Apostolicae.

M. DC. VIII.

SVPERIORVM PERMISSV.

QD
25
P53
1608

